శ్రీ రస్తు.

శ్రీరామబ్రహ్మ గురవేనమః.

భాగవతుల కృష్ణదాసుల వారిచే

రచియింపఁబడిన,

శ్రీ శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థములు.

ఇది,

అచలపరిపూర్ణులగు వారలకు మిక్కిలి యుపయోగార్థమై

సీతారామాఖ్యచే

తాత్పర్య విశేషార్థ సహితము వ్రాయబడినది.

చెన్నపట్టణము.

ప్రాతచాకలపేటయందుండు

పమ్మి * త్యాగరాయసెట్టిగారి

శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ నికేతన ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె.

10—11—1922

ఈగ్రం,

 [వెల అణాలు. ౧౨.

శిష్యుఁడు గురుపాదముఁ

గురుడుశిష్యునికి లెస్సగా బో

పాపవిమోచని. ౦-౨-౦
విగ్రహారాధనమీమాంస. ౦-౨-౦
సూక్ష్మమోక్షమార్గము. ౦-౫-౦
జీవన్ముక్తిదాయిని, పుత్రోత్సాహ ప్రదాయిని. ౦-౩-౦
హేమతారకవిద్య. ౦-౨-౦
మనోవ్యాధికి మందు అను గ్రంథము. ౦-౨-౦
బ్రహ్మజ్ఞాన ఉపదేశవాక్యంబులు, పరమహంసవిద్య. ౦-౩-౦
సామెతల బ్రహ్మజ్ఞాన రహస్యార్థ బోధిని. ౦-౫-౦
సహజాద్వైతానుభవప్రకాశిక. ౦-౨-౦
గగనవిద్య. బ్రహ్మజ్ఞాన గానామృతము. ౦ ౩-౦
మృత్యుంజయ బోధిని. ౦-౨-౦
అనుభవానంద దీపిక. ౦-౬-౦
కాశీయాత్రప్రకాశిక. ౦-౬-౦
పరమార్థతత్త్వరహస్యబోధిని. ౦-౨-౦
మృతజీవబోధిని. ౧-౨-౦
మహాద్వైతబోధిని. ౦-౨-౦
అద్వైతామృతబోధిని. ౦-౨-౦
ఆశాపాశచ్ఛేదిని. ౦-౨-౦
లింగదేహభంగబోధిని. ౦-౨-౦
శ్రీవిదేహకైవల్యానందబోధిని. ౦-౩-౦
శ్రీసన్యాసోపన్యాసము. ౦-౩-౦
సంసారబంధవిముక్త్యోపాయబోధ. ౦-౨-౦
శ్రుతిమాలార్థానుభవబోధిని. ౦-౨-౦
వేదాంత కఠిన పదార్థమంజరి. ౦-౪-౦
గురుగీత పద్యములు. ౦-౨-౦
నారసింహదాసు పద్యములు. ౦-౪-౦
సచ్చిదానంద బోధామృతం రాజహంస పరమహంస సంవాదము. ౦-౧౪-౦
నివృత్తియోగిక బ్రహ్మబోధిని. ౦-౨-౦
వాసుదేవమననము. ౦-౬-౦
బ్రహ్మోత్తరఖండం ౦-౬-౦

వేదాంత ప్రశ్నోత్తరముక్తావళి అనెడి గురుశిష్య సంవాదము. ౦-౬-౦
సద్యోముక్తిబోధిని. ౦-౫-౦
పునర్జన్మ సందేహ నివర్తిని. ౦-౪-౦
దేవాంగపురాణము. శ్లో. తా. ౦-౧౪-౦
పరమ పురుషార్థ పంచ ప్రశ్నోత్తర రత్నములు. ౦-౪-౦
శుష్క వేదాంతసిద్ధాంతుల గర్వాపహారి. ౦-౩-౦
వీడేవాడు అను గ్రంథము. ౦-౨-౦
మారీచమహామ్మారీవిలాసము. ౦-౨-౦
మోక్షకాంతచిద్విలాసము. ౦-౪-౦
శ్రీమద్రామానుజ చరిత్రము. ౧-౦-౦
మణిత్రయి తాత్పర్యసహితము. ౦-౬-౦
పరమతత్త్వాతీతబోధిని. ౧-౨-౦
స్వధర్మ మర్మబోధిని. ౦-౨-౦
నిర్వాసనామానబోధిని. ౦-౨-౦
పురూరవచక్రవర్తిజనననాటకం ౦-౨-౦
రత్నమాలికాపరిణయంహరికథ ౦-౨-౦
శ్రీవెంకటేశ్వర వేదాంతకీర్తనలు. ౦-౪-౦
చిత్రాంగినాటకము ౦-౬-౦
అద్వైతునకును, బ్రాహ్మణ్యుండునకును, సంవాదము. ౦-౨-౦
మహాతుర్యబోధిని. ౦-౨-౦
నరకోద్ధారిణి. ౦-౨-౦
పరతత్త్వప్రకాశిక ౦-౧౨-౦
ఆత్మతత్త్వ విచారణార్థ చంద్రిక గురుబోధామృతము. ౦-౩-౦
శ్రీరామనామామృత సత్స్వరూప సంకీర్తనలు శ్రీమద్వేదాంత పరిపూర్ణయాచల నిర్గుణ వచనములు. ౦-౪-౦
ముముక్షుజనకల్పకము. ౦-
సందేహనివారణ ప్రకాశిక.
శ్రీరాజయోగానంద
యల్లాజీయా
డి

శ్రీరస్తు.

విషయసూచిక.

విషయములు. కందార్థసంఖ్య.

విషయములు.	కందార్థసంఖ్య.
గురుశుశ్రూషాఫలము.	౧౩౩
పరిపూర్ణ మెఱుకను తెలియజాలదు.	౧౪౬
నేను అనునది నిజముకాదనుట.	౧౫౭
ఎఱుకలోని సమాచారములు పరిపూర్ణము నెఱిగినపిమ్మట గానరావు. ౧౬౭,౧౭౧,౧౮౩,౧౮౮, ౨౦౨	
ఎఱుకను త్యజింపనివారి సాంగత్యమువద్దనుట.	౧౬౬
పరిపూర్ణమును గన్న పిదప యెఱుకను గ్రహింపరు. ౧౭౭,౧౮౫,౧౮౬	
ఎఱుకనుత్యజించిన పరిపూర్ణమును గ్రహింపుము. ౧౮౩,౧౯౨,౧౯౮	
గురుబోధ.	౧౮౪, ౨౦౩, ౧౫౩
కుజనులకీబోధం దెల్పకుము.	౧౮౯, ౨౪౧
ఎఱుకను వదలిన యాతఁ డెట్లుండును. ౧౯౩,౧౯౪,౧౯౫,౧౯౬, ౧౯౭, ౨౪౬	
బోధను మఱువకుము.	౧౯౯
మొదట వినదని చెప్పి పిదప పరిపూర్ణబోధ కావలయునను వారి విధము.	౨౦౧
పరిపూర్ణమును బోధించు గ్రంథములను వినుము చదువుము. ౨౦౩, ౨౦౪, ౨౦౫	
దుష్టసంగతి వలదనుట.	౨౧౪, ౨౧౫, ౨౧౯
సద్గురులక్షణము.	౨౧౮, ౨౨౬, ౨౭౦
మంత్రములు, వాటిలక్షణము.	౨౧౯, ౨౨౦, ౨౨౧
గురుము కర్తవ్యమనుట.	౨౨౩, ౨౨౪
శిష్యుని దృష్టాంతము జూపుమనుట.	౨౨౫
ఎవరు గురువులుకారు.	౨౨౬, ౨౩౫
గురుశుశ్రూషావిధము. ౨౨౭, ౨౨౮, ౨౨౯, ౨౩౦, ౨౩౧, ౨౩౨, ౨౩౭, ౨౩౮, ౨౩౯, ౨౪౦	
అహంకారులు సరియైన శిష్యులుకారనుట.	౨౩౩, ౨౩౪,
గురునింద గూడదు.	౨౩౬
పరిపూర్ణబోధ యెక్కుడనుట.	౨౪౨

విషయసూచిక సంపూర్ణము.

వేమనజ్ఞానమార్గ పద్యములు.—(3002) ఇందు నీతి, ఆచారము, ధర్మము, వేదాంతము, మొదలగు పలువిషయముల గురించి వేమనగారిచే రచియింపబడి మేలయిన దళసరికాగితముల యందు పెద్దఅక్షరములలోముద్రింపబడి సీమకాలికోగల మేలైనబైండు చేసియున్నది. ౨-0-0

వేమనయోగి విరచిత వేదాంత సిద్ధాంతము.— పద్యములును, తాత్పర్యమును కలది. ఇందు ౫00 పద్యములు గలవు. వేదాంత తత్త్వమునంతయు విస్తరముగా దెలియజేయును. 0-౧౪-0

రాజయోగసారము వచనము. 0-౨-0

భగవద్గీత వచనము. 0-౫-0

తత్త్వార్థముక్తాకలాపంవచనము. 0-౨-0

దశవింశతితత్త్వకందార్థములు. 0-౧-0

అమృతబిందూపనిషత్తు.శ్లో.తా. 0-౨-0

వేదాంతపంచదశిటీకాతాత్పర్యం౫-0-0

దృగ్దృశ్యవివేకము. తా. 0-౧0-0

ధ్రువచరిత్రము. 0-౨-0

కబీరుదాసు చరిత్రము. 0-౪-0

రామకృష్ణ పరమహంస దేవగారి దివ్యజీవిత వుపదేశ వాక్యములు.0-౮-0

సహజామనస్కానుభవబోధిని. 0-౨-0

సర్వోపదధ్వంసిని. 0-3-0

వివేక సందర్భరత్నావళియును, జీవేశ్వర సంయోగ రహస్యము. ౧-0-0

కోడెల రామదాసుచరిత్రము. 0-౪-0

శ్రీపరిపూర్ణ బోధావలకీర్తనలు - వచన తాత్పర్యసహితము. 0-౨-0

శ్రీరామలింగేశ్వరశతకము. 0-౨-0

తారకామృతసారము. 0-౪-0

శ్రీజ్ఞానవాశిష్ఠము.వచనకావ్యం ౫-0-0

బ్రహ్మసూత్రములు, టీకా తా॥ ౨-౮-0

అధ్యాత్మరామాయణమువచనం ౧-౮-0

కాళిదాస కథామంజరి ద్వితీయభాగము 0-౮-0

ఆంధ్రనిఘంటుత్రయము 0-౧౨-0

కవిరాక్షసీయము. టీకా. తా. 0-౮-0

శ్రీమన్నారాయణధ్యానమంత్రం.0-0-౬

సచ్చిదానందరామశతకము. 0-0-౬

కేరళప్రశ్న. 0-౧-౬

మిక్కిలి ప్రియమైన వస్తువేదో వాటిని గూర్చి లెక్చరు. 0-౨-0

పాతంజలయోగశాస్త్రము:-- మూలసూత్రములు, తెనుగు తాత్పర్యవిశేషార్థములతో. ౧-0-0

శ్రీకాళికాంబికాస్తోత్రసంకీర్తనం.0-౪-0

కేదారేశ్వరనోముల వ్రతకథ. 0-0-౬

నాగభూషణ తత్వరహస్యములు 0-౧-0

కాళహస్తిమాహాత్మ్యం వచనం.0-౪-0

హఠయోగప్రదీపిక 128 యోగాసనపటములు గలవు. 3-౮-0

జీవతత్త్వప్రబోధకుసుమావళి.—తారకసాంఖ్య,అమనస్కభావములు 3౬౪ పద్యములు. 0-3-0

విశ్వకర్మప్రభావము. 0-౨-0

కాళీయమర్దనము, జంగంకథ. 0-౨-0

నారీశంకరోపాఖ్యానము. 0-౨-0

సిద్ధరామశతకము. 0-౨-0

ప్రస్థాన బ్రహ్మబోధామృత తత్త్వ సంకీర్తనలు. 0-౪-0

పురాణోక్త కర్మప్రకాశిక ౧-౪-0

పురాణోక్త అపరకర్మప్రకాశిక ౧-౪-0

యాజుషశ్రౌత స్మార్తానుక్రమణిక నాలుగు భాగములుగలది. ౪-0-0

యాజుషాపరప్రయోగానుక్రమణిక సస్వరం ధర్మశాస్త్రసహితం.౨-0-0

నిర్ణయసింధువు ౨-0-0

మల్లమ్మదేవిచరిత్రముజంగంకథ.0-౬-0

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థములు.

తాత్పర్య విశేషార్థము.

కందార్థం॥ జనులార జననమరణము । లనుదోలఁగఁ ద్రో
యఁజాలు లక్షణయుతమై । వినువారికిఁ గనువారికిఁ । దనలా
వెఱిఁగించు దీనిఁ దప్పకవింటే ♦ అప్పుడె వారలెప్పుడుగంటే ♦
గనుక వినబుద్ధయితే వినుఁడు చదివెదమీరె । కనుఁగొన మన
సైతె కనుఁడీపుస్తకమంత తప్పకవింటే ♦ అప్పుడె వారలెప్పు
డు గంటే ॥ ౧॥

తా. ఓమనుష్యులారా; చావుపుట్టుకలనుండి విడిపించి, ఆత్మస్వరూపమును నెఱిగించునదియు నైన, పై జెప్పబోయెడు నీగ్రంథాంశములను బాగుగా నెఱుగుడు. దీనిని చదువగలవారు చదువుడు. లేని యెడల నే జదివెదను. మీర లాలకింపుడు. దేనినైనను పూర్తిగా జేయుట మంచిదని తాత్పర్యము. ౧॥

కం॥ వినవలె కనవలె ననుచును । మనమందునఁ గోర్కె
గల్గు మనుజులె వినుఁడీ । వినఁజేసెద గనఁజేసెద । ఘనముగు
నీబోధ వినఁగఁగన గొల్లనట్టి ♦ వారు చనుఁడు తోఁచిన
త్రోవఁబట్టి ♦ తినుమంటెపులి వల్లదని లోకులన వింటి । గను
కనిది వినవలెనన నోరాడదు వినఁగ గన గొల్లనట్టి ♦ వారు
చనుఁడు తోఁచిన త్రోవబట్టి॥ ౨॥

తా. ఓమానవులారా; ఈ గ్రంథమును చదువ వలయునని కోరిక యున్నవారలే చదువుడు. వినవలయునన్న వాంఛ గలిగినవారే వినుడు. చదువను, వినను, నిష్టములేనివారు, యిష్టమువచ్చిన తెరు

వున నేగుడు. తినుమని యెంతవేడినను పులిభుజింపదను లోకోక్తి విన లేదా. ఇష్టము లేనివారి నెంత వేడినను వారికి యిష్టములేని పనిని చేయరు. కావున నేనట్టివారిని చదువుడని, వినుడని వేడను. ఇష్ట మున్న యెడల వినవచ్చును, చదువవచ్చును. లేనియెడల నూరక యుండవచ్చును. ౨॥

కం॥ ననుమిము నే గని పుస్తక । మును జేసితి దీని మీరు
ముదమున వినుడీ । యనుటయు మిము నను మీరలు । గ
నుంగొని వినుపించుమనుట కల యట్టిమాట ♦ బోధను మే
ల్కాంగనలేదెచ్చోట ♦ ఘనులార యిటువంటి కలలో ముచ్చ
టలాడి । గనుగొని మీరుమేల్కని మేల్కొల్పుండు నన్ను
కల యట్టిమాట ♦ బోధను మేల్కాంగనలే దెచ్చోట॥ 3॥

తా. ఓజనులారా; మిమ్ము నను నేనుజూచి, నేనీ పుస్తకమును వ్రాసితిని; మీరు దానిని వినవలయునని వేడుటయు, మీరు నన్ను గాంచి మాకా పుస్తకమును వినిపింపుడనుటయు, నివన్నియు స్వప్న ము. జాగ్రత్తలో జేరినవి కావు. జాగ్రత్తకు నీ ప్రపంచ జ్ఞానము లేదు. మనమీ స్వప్నములోనే అన్ని పనులు చేయుచున్నాము. మీరు ఈ కల నుండి లేచి నన్నును లేపుడు. మనయింద్రియములకు గోచరమగు నీ వస్తుప్రపంచమంతయు మిథ్య అబద్ధము.

వి. అవస్థలు మూడువిధములు, సుషుప్తి, స్వప్నము జాగ్రత్త అని, ఇందు సుషుప్తి (నిద్ర) అవస్థయందు, బుద్ధి యొక్క వ్యాపార మేమి యుండదు. స్వప్నావస్థయందు బుద్ధికి నబద్ధమునవి నిజముగా దోచును. (మిథ్యయైన ప్రపంచము నిత్యముగా తోచుచున్నది.) జాగ్రదావస్థయందు నిజము నిజముగా తెలియబడును. మిథ్యయైన ప్రపంచమును మనము సత్యమని దలచుచున్నాము గాన మనము స్వప్న మునం దున్నాము. 3.

కం॥ ఒరులొరులు నేను నేనని యొరులను దను నెన్న డెఱుం
గకున్న బయలులో । పరుదెంచి తన్నుందాంగిసి । పరులను గ
ని లెస్సయేను బరులని యనుచు ♦ నెఱింగెడు నెఱుక బయలుం
డంగనుచు ♦ నిరతము తానెందు నిలువ కుండుటకునె । విర

చించితి నెఱుక వినినదిల్లదు నేను బరులని యనుము• నెఱిగెడు
నెఱుక బయలుండఁగనుచు॥ ౪॥

తా. తనకును నితరులకును భేదమునెంచని పరిపూర్ణమును, తనకును నితరులకును భేదముపాటించు యెఱుక తనకుగల వివేకముచేత నెఱింగి, తన యబద్ధతను తెలిసికొని పఱుగె త్తిబోవునని తెలుపుటకొఱకై యీ గ్రంథమును జేసితినని భావము.

వి. ఎఱుకయనగా ప్రపంచసంబంధవివేకము. ఈ వివేకముచేతనే, పరిపూర్ణమును నెఱుగవలయును. పరిపూర్ణమనగా పరబ్రహ్మము. పరిపూర్ణమును దెలిసికొన్నపుడు, యెఱుకయొక్క యబద్ధము బైటపడును. ౪.

కం॥ శ్రీమించు నచలబోధను । నే మహాసియుంచు చేసి
యెగఁ జల్లెను సీ । భూమిన్ సుజనులకొఱకా । రాముండ
గు గురుని శివరామదీక్షితులన్ • దలఁచి యప్పారావు గుణ
తతులన్ • ప్రేమతో బాగపెసా భూమినిర్జర పరిశు । రామ
సీతారామ స్వామికిమ్రొక్కి శివరామదీక్షితులన్ • దలఁచి
యప్పారావు గుణతతులన్॥ ౫॥

తా. ఈలోకమునందు,సజ్జనులకొఱకై, యేమహాత్ముడు,యచలబోధనుప్రకటింపజేసెనో,అట్టిశివరామదీక్షితులనుహృదయమునందు నర్చించి, అప్పారావులవారి సద్గుణములను బ్రస్తుతించి, పరశురామసీతారామస్వాములకు దండప్రణామంబు లాచరింతు నని భావము.౫.

కం॥ ఎఱుకినుగలలోపలనే । నరుదెంచితి మీరలటు లరు
దెంచితిరీ । యెఱుకనన నేనుమీరలు । నెఱుకతోడను వా
మనుచు నెఱిఁగెడికొఱకు • గ్రంథముఁజేసితి నెఱిఁగియీవరకు•
గురుబోధంచునుమీరు నరులారచేకొంటి । యెఱుకనుకలనోలి
నెఱిఁగినదిల్లదం చెపెఁగెడికొఱకు • గ్రంథముఁజేసితి నెఱిఁగి
యీవఱకు॥ ౬॥

తా. ఓజనులారా; ఎఱుకయనెడు స్వప్నమునందు మనమందరము జన్మించితిమి. ఈస్వప్నమునందే మృతిజెందువారము. పరిపూర్ణము యొక్కబోధ (జ్ఞానము) వలన యెఱుక యనెడు స్వప్నము నశిం

చును. దీనిని గురువుయొక్క నుపదేశముగా గ్రహింపుము. దానికే యీగ్రంథమును జేసితి నని భావము.

వి. ఎఱుక ప్రపంచ సంబంధమై నవివేకము కావున యిది నిజముగాని జ్ఞానము నిజమైనదిగాదు. ౬.

కం॥ శ్రీమత్సీతారామ । స్వామి కృపంజెప్పనయ్యె సదస
ద్రహితం। బేమి పదార్థమొ దానిని। నీమహిం గందార్థములుగ
నిదివినరయ్యా ♦ యోజనులార యిటుగానరయ్యా ♦ వేమాటు
నేమిమ్ము వేడుటింతియు నుమ్మి । నామీఁదకృపఁజేసిననుజదువు
మని మీరలిదివినరయ్యా ♦ యోజనులార యిటుగానరయ్యా॥ ౭॥

తా. శ్రీమత్సీతారామస్వాములవారి కృపచే, సత్తును నసత్తునుగానిది యైన పరిపూర్ణము యొక్క బోధను, కందార్థములుగా వ్రాసితి. నాపై ప్రీతియుంచి నన్ను చదువుమని వినుడు. లేదా మీరలే చదువుకొనుడని తా.

వి. సత్తనగా నీశ్వరుడు. అసత్తనగా జీవుడు జీవేశ్వరుల రెంటికిని భిన్నమైనది పరిపూర్ణము. అదియే పరమాత్మ. ౭.

కం॥ శివరామదీక్షితులశి। ష్యవరుండప్పయ్యమంత్రి యతనిసిసువ్వఁడే। భువిపరశురామవంశో। ద్భవు సీతారాము లతని
భక్తుఁడ నుమ్మీ ♦ తదోప్రథప్రియయుక్తుఁడ నుమ్మీ ♦ స్తవనీయులగుమీ రుత్సాహముతో సీక। థ వినుఁడు నేఁగందార్థములచే
వినుపింతు భక్తుడ నుమ్మీ ♦ తదోప్రథప్రియయుక్తుఁడ నుమ్మీ॥ ౮॥

తా. శివరామదీక్షితులవారిముఖ్యశిష్యుడుఅప్పయమంత్రి. అతని శిష్యుడు పరశురామ వంశోద్భవుడునైన సీతారామస్వాములు. నేనువారిశిష్యుడను. అచలబోధను నెఱిగినవాడను. పూజ్యులగుమీరు నీకథను వినుడి. నేనుకందార్థరూపముగా నచలబోధను నెఱిఁగింతును.౮.

కం॥ మనసిచ్చి వినుడి యిక నొక । మనివిదినా పాలిగురుని
మదిలోపలనే। నునుచుకొని పెద్దలాజ్ఞను। బనిబూనుక చేసితిటి
పరముల విన్నా ♦ దప్పొప్పు లేర్పఁడ దిద్దుడన్నా ♦ ఘనమతి
మంతులు గనుక ప్రార్థించితి। నను మీకటాక్షేక్షణల పేక్షిం
పు మఁ బదముల విన్నా ♦ దప్పొప్పు లేర్పడ దిద్దుఁడన్నా॥ ౯॥

తా. నాగురువును మనస్సున నెంచుకొని పెద్దలాజ్ఞచేతనేరచి యుంచిన నీకందార్థములయందలి తప్పొప్పుల నేర్పఱచి, తప్పులను దిద్దుదురని బుద్ధిమంతులను వేడుచున్నాను. నను శ్రీకేగంటిజాగాపుల జూచుచు నీ పద్యములను విను డని భావము. ౯.

కం॥ విని మీరిది దిద్దుండని। పనివడి ప్రార్థింపనేలపరుసము
నినుమే। ననుస్వర్ణముఁ జేయుచునునె। తనకై తానొను సన్నిధా
నమందుంటే ♦ తెల్పుఁడీ యనుమానమిందుంటే ♦ మనవిఁజే
యునేపాలిమ్మని వేఁగతల్లినిఁ। దనకై తానిచ్చును దయచేసి
తాసన్నిధాననుందుంటే ♦ తెల్పుఁడీ యనుమానమిందుంటే॥౧౦॥

తా. మిమ్ములను నీగ్రంథమునందున్న తప్పులను దిద్దుడని నే వేడుట యనావశ్యకము. ఇనుముస్పర్శవేదికడకు బోయిన తరువాత తనుబంగారముగా మార్చుమని వేడవలయునా. స్పర్శవేదికిదగ్గరనున్న నే యినుముతనకుతానే బంగార మగుచున్నది. ఇందులోనేమైనను దోషమున్న యెడల తప్పక తెలియజేయుడు. గోవు తనదూడ తన్ను పాలిమ్మని యడగకయే, దగ్గరనున్నదూడకు పాలిచ్చుచున్నదిగదా. అట్లైనడుగకయే మీర లీ, గ్రంథమును చదువునప్పుడు తప్పులను దిద్దుదురని భావము. ౧౦.

కం॥ అప్పకవీయా ద్యాంధ్రము। లొప్పుగు మాఘాదు లే
మునొఁజదివి కృతిక్ । దప్పని కవులకు సమముగఁ। దప్పులు
లేకుండఁజెప్పఁ దరమాశనెకృతిక్ ♦ ఊహానుజేసితి మఱినేనీకృ
తిక్ ♦ గొప్పపక్షులతోటి కొమనపక్షులు సాటి। యుప్పరవీ
ధినిఁగూటాడటఁమకుఁదరమా నెకృతిక్ ♦ ఊహానుజేసితిమఱి
నేనీకృతిక్॥ ౧౧॥

తా. అప్పకవీయము మొదలగు నాంధ్రగ్రంథములను, మాఘము మొదలగు సంస్కృతకావ్యములను, బాగుగా చదవినకవులతో సరిగా కవిత్వముచెప్పుటకు నాకుశక్యమా, (కాదనిభావము.) ఈగ్రంథమును యూహాచేసి రచించితిని, ఆకాశమార్గమునందు నెగుఱుటకు, చిన్నపక్షులు పెద్దపక్షులతోసాటియగునా (కాదనిభావము) అట్లేనేనును గొప్పకవులతో సాటికానని భావము. ౧౧.

కం॥ ఛందము తెలియఁగక పద్యము। లెందుకుఁ జేసెదవటంచు
నిలజనులన నే। సందేహింపక చేసితి । నిందునఁ దప్పున్న మీరర
విదిద్దెదరనుచు ♦ నేఁజదివినఁ జెవియొగ్గివినుచు ♦ నందముగాఁ జి
త్తమందిట్లు తలపోసి । కందార్థములు మీముందర। బెట్టితి నివి
దిద్దెదరనుచు ♦ నేఁజదివినఁ జెవియొగ్గివినుచు॥ ౧౨॥

తా. నన్ను ఛంధశ్శాస్త్రమును చదువక నేల నీపద్య కావ్యమును రచియించెదవని యనేకులునాక్షేపించిరి. నేనును, దప్పులున్న యెడల మీరు దిద్దుదురనియు, చదివిన నాసక్తితో వింతురనియు, మనస్సున నెంచి, నీగ్రంథమును, భయములేక రచించి మీముందరనుంచితినని తా. ౧౨.

కం॥ పునరుక్తిగలిగియుండిన । వినికోపము సేయవలదు వేఁ
డుకొనియెదర । వినువారలు దూరార్థముఁ । గనపలెదగ్గఱ యటం
చుఁ గల్పించినాను ♦ తెలియకగాదీ గ్రంథములోను ♦ జననిజ
నకులు దాము తనయుల పునరుక్తి । వినఁగోరుదురుగ తప్పించక నేన
ది తెలిసి కల్పించినాను ♦ తెలియకగాదీగ్రంథములోను॥ ౧౩॥

తా. ఈకందార్థములయందు, నొకమాఱు జెప్పినదే మరలమరల జెప్పియుండినయెడల, పునరుక్త (మరలజెప్పుట) దోషమనియెంచి నామీద కోపపడవలదు. తెలిసికొనుటకు కష్టమైన యంశములను. శీఘ్రముగా మీరు నెఱుగుటకొఱకై నట్లుజేసితిని. కావలయుననియే నట్లు జేసితిని గాని తెలియమిచేత గాదు. తమబిడ్డలు యనేకమార్లు చెప్పినదే చెప్పుచున్నను, తలిదండ్రులు సంతోషింతురుగాని కోపపడరు. అట్లు మీరును నామీద కోపపడవలదు. అని భావము. ౧౩.

కం॥ ఇదియాంధ్రకవిత్వంబని । మదిరోయఁగఁదగదు దీని
మర్మమరయుఁడీ । పదియాఱువన్నె పసిఁడిని । ముదమునఁ
దోల్ పెట్టుంచముట్టకుండుదురా ♦ లోకులుచేతఁ బట్టకుండు
దురా ♦ యిదిగాక కులహీనుఁడిచ్చిన ద్రవ్యము। విదితముగానెం
తవేత్తలైనను దానిముట్టకుండుదురా ♦ లోకులుచేతఁ బట్టకుం
డుదురా॥ ౧౪॥

తా. ఇది తెనుగుగ్రంథమని దీనిని నగౌరవముగా జూడవలదు. ఇందలి సారమును బాగుగా గ్రహింపుము. మేలిబంగారమును దోలుపె

ట్టియుండుంచినను వానిని లోకులు గ్రహింపకుందురా (గ్రహింతురని భావము.) ధనమును కులభ్రష్టుఁడిచ్చినను కులీనులు గ్రహింపకుందురా గ్రహింతురు. అట్లే మీరును నీ గ్రంథమును సందులో జెప్పబడియుండు విషయము కొఱకై గ్రహింపుఁడని భావము. ౧౪.

కం॥ ఆసాంతంబీగ్రంథము । ప్రాస యతుల్యబ్దగణము భా
వము యుక్తుల్ । సూచి సరిపడని చోటను । నీసభలోఁ బెద్దలెల్ల
నివిదిద్దవలెను ♦ దిద్దినది నామదికందవలెను ♦ మీసాటివారికి వే
సటలిందుంటు । నాసాటివారి బ్రతుకే సాటిగాకుండు నివిదిద్దవలె
ను ♦ దిద్దినది నామదికందవలెను ॥ ౧౫॥

తా. ఈ పద్యములయందు, నేమైనను యతిప్రాస, గణముల, యొక్కయు; భావముల యొక్కయు దోషములున్నచో వాటిని విసుకుఁజెందక దిద్ది నాకు దెలుపవలయును, మీవంటి గొప్పవారలే విసుకుఁజెందినయెడల మే మేమాత్రమని భావము. ౧౫.

కం॥ తప్పొప్పులు రెండెఱుఁగని । తప్పితనందుండుదీనిఁ దప్ప
ననాయుక్ । దప్పునుపరునకుఁ జెప్పిన దప్పును చాలించుమను
చు సభవారునినఁగా ♦ సరేన చేయుని సభ వారిట్లనఁగఁ ♦ జెప్పిన
వినకుండె తప్పువానిసెనుబ్బు । దప్పుఁగలిసినవెనుక గొప్పవారిడె
ట్లైను సభవారువినఁగ ♦ సరేన చేయుని సభ వారిట్లనఁగా ॥ ౧౬॥

తా. తప్పనకును, సరికని భేదము నెఱుఁగజాలని దోషము, తమ యందుండఁగా, నీపద్యములయందు దోషములు జూచుట నాతప్పును మనుష్యులమాటలు సరిగావు. అట్టివారు లేమియు మాట్లాడవలదు. సభ్యులందఱు సరియనిమ్ము వ్రాసిన తప్పని చెప్పుట సరిగాదు. ఒప్పును తప్పని చెప్పినవాడు గొప్పవాడు కానేరడు. ౧౬.

కం॥ ఇలుచొచ్చి గ్రామసింహము । కిలదొంతులు గూల్చునింటిగరిత లారుగుండ్రాం । తులుచక్కఁజేతు రటునలె । యిలసు
కవిజనోక్తి తప్పులెంచు దుర్జనుఁడు ♦ తప్పొప్పులుగాంచు సజ్జనుఁ
డు ♦ తులలేని బుద్ధిమంతులు సర్వజ్ఞులు మీరుఁ । దెలియునా తెలఁపు
నేఁ దెలిపెద నికి తప్పు లెంచు దుర్జనుఁడు ♦ తప్పొప్పులు
గాంచు సజ్జనుడు॥ ౧౭॥

తా. గృహములయందు, ఎలుక్కలుదూరి, కుండలనుబడద్రోసిన యెడల, కులభామినులు వాటిని జక్కపఱతురు. అట్లే సజ్జనులైనవారు, నామనస్సును బాగుగా నెఱిఁగి నాయందలితప్పులను దిద్దుదురని తా.

కం॥ తనగొప్పనెంచ రేమో। జనులనితలపోసిసాధు జనకృత
కవితల్। విన రితరులువినఁ గోరిన; వినకన రాదనుచు మనసు వి
రుచు దుర్జనుఁడు॥ వినిపించునువేడ్క సజ్జనుఁడు॥ కనవచ్చు ముం
జేతి కంకణాలకు వేఱే। ఘననిల్వుటద్దముగావలెనా॥ మనసు వి
రుచు దుర్జనుఁడు॥ వినిపించును వేడ్క సజ్జనుఁడు॥ ౧౮॥

తా. లోకులు తన్నుగొప్పవానిగా నెంచవలయునని, సాధువులురచియించిన గ్రంథములను చదువవలదని, దుర్జనుడైనవాఁడు బోధించును. సజ్జనుఁడు వినుమని వినిపించును. చేతనున్న కంకణములను చూచుకొనుటకు గొప్పయద్దము గావలయునా, అట్లే స్పష్టములయిన విషయములను దెలిసికొనుటకు గ్రంథములు కావలయునా యనిదుర్జనుఁడు జెప్పి యందఱను జెఱచును. సజ్జనుఁడు మంచి గ్రంథములను వినిపించునని భావము. ౧౮.

కం॥ ఆగామికథనునిట్లని। బాగుగవినిపింతుఁజెవులపండువు
గాఁగ। న్నాగమనిగమోపనిష। త్సాగరమథితార్థమెల్ల సాం
గోపాంగముగ౯॥ దయతో వినుఁడీ సాంగోపాంగముగ౯॥ ప్రా
గర్థచరమార్థయోగములకును। యోగముగావించి నేఁగుఱ్తెఱి
గినంత సాంగోపాంగముగ౯॥ దయతో వినుఁడీ సాంగోపాం
గముగ౯॥ ౧౯॥

తా. ఇక నీగ్రంథమున చెప్పఁబోవు విషయమును ముందుగా నే మీకు దెలిపెదను. వేదములందుండు నుపనిషత్తులను మహాసముద్రమును బాగుగాచిలుకుటచే (చదువుటచే) కలిగిన సారము [యనఁగా నాయనుభవమును] మీకు బాగుగా వినిపించెదను. జీవాత్మ పరమాత్మ రెండును కొక్కటేయను నిజమైన విషయమును నే నెఱిగినంతవఱకు మీకు జెప్పెదను. మీరు పెద్దబుద్ధితోసి వినుడని భావము. ౧౯.

కం॥ మోదమునఁ బ్రొద్దుపోకను। వాది ప్రతివాదులగుచు
వరగురుశిష్యుల్। వాదించిరనుచునొకసం। వాదముఁ బన్నితి

నిగలగ వదలక వినుఁడీ ♦ మొదటినుండి తుదవెళ్ళఁ గనుఁడీ♦వే
దాంతార్థమును వేత్తలు మీఱిందు। నేదేది సవరించు డిదె నా
విజ్ఞాపన వదలకవినుఁడీ♦మొదటినుండి తుదవెళ్ళఁ గనుఁడీ॥ ౨౦॥

తా. కాలహరణము కొఱకై, వాదిప్రతివాదుల వలె గురుశిష్యులు వాదించునట్లు గురుశిష్య సంవాద రూపకముగ నీగ్రంథమును రచియించితిని, దీనిని మీరు యేకచిత్త పరాయణులై యాలకింపుడు. వేదాంతశాస్త్రజ్ఞులు, యిందలితత్త్వమునందు నేమైనను పొరబాటులున్నచో దిద్దుమని నాప్రార్థన యనిభావము. ౨౦.

కం॥ కొంచెములో సరిపుచ్చక। పెంచితి నీ గ్రంథమునుచుఁ
బెద్దలలుగకకే। మించిన వేడ్కను వినుఁడీ। పెంచిన యర్థంబు
నే జెప్పెద లోకులెల్ల♦నర్థము తెలిసి మదినుల్లసిల్లఁ ♦ పెంచితి
పెంచితి కొంచెముఁ వెడలుపు।నుంచుండ నదిలో తెంచెంచి నా
మదనిఁ జెప్పెద లోకులెల్ల♦నర్థము వెలిసి మది నుల్లసిల్ల॥ ౨౧॥

తా. నామనోతత్త్వమును, లోకులందఱు పొరబాటులేక సరిగా తెలిసికొని సంతోషమును జెందుటకై, నేనీగ్రంథమును కొంచెము చిన్నదిగా చేయక విస్తరించితిని. ౨౧.

కం॥ సాధన సంపత్తియుగల। సాధకుఁ డొకనరుఁడు ఘోర
ర సంసారములో। బాధపడలేక తన పు। ణ్యోదయమున
గురుని గాంచి యురుతరభక్తిన్ ♦ కోరెను మోక్షము ము
యుక్తిన్ ♦ బోధజేయు పుణ్యపురుష మాబోట్లకు। సాధించఁ
దగు ముఖ్యసాధనమదియేమి నురుతరభక్తిన్ ♦ కోరెను మోక్ష
మార్గము యుక్తిన్॥ ౨౨॥

తా. సాధనచతుష్టయము యొక్క సంపదగల నొకానొక పుణ్యపురుషుడు సంసారాబ్ధియందలి కష్టములను భరియింపజాలక సతని పుణ్యముచేత నొకగురుని జూచి, నతిసితో ఓ పుణ్యమూర్తి నావంటి యజ్ఞానికి జ్ఞానోపదేశము చేయుము. నేను చేయవలసిన ముఖ్యమైన కార్యమేద్దియో తెల్పుమని ప్రార్థించి నమస్కారము చేసెను.

శి. వేదాంతోపదేశము ముముక్షుకును జేయుదాను. ముందుగానే యిష్టము లేనివారు విన నక్కరలేదని చెప్పబడియున్నది గదా; ఉ

పదేశమున కర్హుఁడైన వాఁడు నధికారి యనంబడును. అధికారి సాధనచతుష్టయ సంపత్తి గలిగి యుండవలయును. అవి యెవ్వి అనగా; మొదటిది. వివేకము. [జగత్తునకున్ను, ఆత్మకున్ను, భేదమునెంచు జ్ఞానము] రెండవది. వైరాగ్యము. [భోగసాధనమైన సకల విషయములయందును గల దుఃఖదోషముల నెఱింగి వాటిని త్యజించు మనోభావము.] మూడవది. శమాదిషట్కము [1] సమము. మనస్సును విషయములనుండి నిగ్రహించుట [2] దమము (ఇంద్రియములను ఇతరవిషయములనుంచి నాకర్షించుట,) [3] శ్రద్ధ (గురువచనమునందు భక్తి) [4] సమాధానము (మనస్సును యేకాగ్రముగా నుంచుట.) [5] ఉపరతి (ఒకసారి త్యజించిన వస్తువు మరల తటస్థించినప్పుడు తిరస్కరించుట) [6] తితీక్ష. ఆకలి దప్పి మొదలగువానిని నోర్చుట (ఈపై చెప్పబడిన ఆరున్ను శమాదిషట్కమనబడును.) నాలుగవది ముముక్షుత్వము. మోక్షమునందిచ్ఛ ముముక్షు యనంబడును. ఇవియన్నియుంగలవాఁడే యధికారి, మూలమునందు పుణ్యపురుషుఁడనియు చెప్పబడియున్నది. దానియొక్క యర్థమేమనగా, మలవిక్షేప దోషరహితుఁడని, అంతఃకరణమునకు మూడు దోషములు గలవు. అవి యెవ్వియనగ మలము (పాపము,) విక్షేపము, [మనస్సు నొకచోట యనగా నొక బ్రహ్మయందు కదలక నిలుపలేక పోవుట,] ఆవరణము [జ్ఞానము కానరాకుండుట] అధికారికి మొదటి రెండు దోషములును యుండకూడదు. మొదటిది గంగాది స్నానములవల్లను, రెండవది దేవోపాసన వల్లనున్ను పోవలయును, తరువాత జ్ఞానబోధ వల్ల మూడవ దోషము పోయి మోక్షము కలుగును. ౨౨.

కం॥ శరణాగతుఁడగు శిష్యుని । గరుణామృత దృష్టిచేతఁ
గని మోదమునను । బ్బరికొను మృదువాక్యములను । బరమ
దయాళుండు గురుఁడు భక్తివినుమనెను ♦ సంశయ మింక
బాధింపదనెను ♦ పరిపూర్ణ మొకటి లేనిమొలు కొకటియుం
షుఁ । బరిపూర్ణ మొలుకల నెఱిగి మొలుకనుమాను భక్త విను
మనెను సంశయ మింక బాధింపదనెను॥ ౨౩॥

తా. నీవే గతియని శరణుజొచ్చిన శిష్యుని ప్రేమతో రక్షించి నతని లేవనెత్తి, సంతోష మతిశయిల్ల, నతనితో నిప్రకారముగా నుం

డెను. ఓ శిష్యా నే జెప్పబోవు దానిని శ్రద్ధతో వినుము. నీ కింకమీదట ప్రపంచము మొదలగువాటిని గుఱించి, సందేహము లేమియు యుంటవు సత్యమైనటువంటి పరిపూర్ణమనియు, అసత్యమైనట్టి మెఱుకయనియు రెండుగలవు. నీవు రెంటిని బాగుగా దెలిసికొని సబద్ధమైన మెఱుకను వదలి పెట్టుము. అవదలి పెట్టుట తోడనే, మెఱుకతో సంబంధించిన నీప్రపంచమును గుఱించి దుఃఖములు నశించును. ప్రపంచము మొదలగునవి సబద్ధమని నెఱుంగుదువు.

వి. దుఃఖములు మూడువిధములు, అవి యెట్టివయన అధ్యాత్మికము, అధిభౌతికము, అధిదైవికము, వీనిని తాపత్రయ మనియు నందురు ; ఆత్మను ఆశ్రయించి యుండునట్టి స్థూల సూక్ష్మ శరీరాదికము వలన పుట్టిన దుఃఖము, అధ్యాత్మికము; ఉ॥ రోగము, క్షుధ, దప్పి మొ॥ జ్ఞానేంద్రియములకు విషయమైనవాటివల్ల గలిగిన దుఃఖము. అధిభౌతికము. ఉ॥ చోరులు సర్పములు మొదలగు వాటివలన గలుగు దుఃఖము. జ్ఞానేంద్రియములకు విషయముకాని వాటివలన గలిగిన దుఃఖము. అధిదైవికము. ఉ॥ పిశాచములు గ్రహములు మొదలగు వాటివలన గలుగుదుఃఖము. ౨౩॥

కం॥ ఏ సాధన సంకులము పేసాసన వసకిరాదు వినుమా
యయ్యా। నే సాధువుచే విన్నది। యేసాధన లేక బోధ నెఱిం
గంతు. బోరు ♦ సాధన లంగు మఱిగితే రాదు ♦ ఏ సాధనల జోలి
యే నొల్లననిసిపు। బాసం జేసితి నేన పరిపూర్ణబోధనే నెఱిఁగిం
తు బోరు ♦ సాధన లంచు మఱిగితే రాదు॥ ౨౪॥

తా. ఓ శిష్యా ; హఠయోగము మొదలగు అష్టాంగయోగాభ్యాసములను వదలి పెట్టుము. నాకు వలెనె యుండుయోగము లేదు నే సాధువుచే యుపదేశము పొందినదై నేయుచలబోధను, నీకు నుపదేశించెదను. యోగాభ్యాసము చేయనని ప్రమాణము చేయుము.

వి. యమ నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధ్యాన, ధారణ, సమాధులనునవి. అష్టాంగ యోగములు. ఇవి శరీర దార్ఢ్యమునకు పనికివచ్చునేగాని బోధను తెలియ జేయదు. ౨౫.

కం॥ గురువరి పరిపూర్ణంబన। నెఱుకిన నవి యెంచు నెట్టు

లెఱుఁ గుద్భవముం । దెఱుక చనుచోటు నెయ్యది । యెఱుకను
నేనెట్లు విడుతు నెఱిఁగింపు మనెను♦ అంతనె గురుఁ డెఱిఁగింతు
ననెను♦ చరణ ధూళిని రెండు కరములఁ గొని తన । శిరమున
ధరియించి శరణని యాశిష్యుఁ డెఱిఁగింపు మనెను♦ అంతనె
గురుఁ డెఱిఁగింతు ననెను. ౨౫||

తా. ఆశిష్యుఁడు గురుపాదములకు ప్రణమిల్లి యిట్లని యడిగెను. అయ్యా, పరిపూర్ణమనియు నెఱుక యనియు రెండు గలవనియు నందులో పరిపూర్ణము నిజమనియు నెఱుక యబద్ధమనియు సెలవిచ్చితిరి. అట్టి లేని యెఱుకకు జన్మస్థాన మెద్ది. దానిని త్యజించు టెట్లు, దానిని తెలుపుడు. ౨౫.

కం|| మొదల నచలము నెఱిఁగించెద । విదితముగా లేని యె
ఱుక వివరింతుఁ బయిన్ । మొదినెఱుకను విడిచి చన । మది
లో నామాట నమ్మి మఱి వింటివేని♦ సంశయ బుద్ధి మానితి
వేని♦ పదుగురు నినుఁ జూచి బళిబళి యనఁ ద్రోవ । కెదురు
లేదను నట్లు నిన్నుగా నే జేసెద మఱి వింటివేని♦ సంశయ
బుద్ధి మానితివేని|| ౨౬||

తా. శిష్యా; నీకు మొదట నచలమైన [నిత్యమైన] పరిపూర్ణమును తెలియఁ జేసెదను. పిమ్మట చలనమైన (అనిత్యమైన) లేని యెఱుకను నెఱిఁగించెదను. కడపట నెఱుకయొక్క యబద్ధతను తెల్పెదను. నామాటను నమ్మి నడచుకొంటివేని, నిన్ను పదుగురు మెచ్చునట్లు జేసెద ననిభావము. ౨౬||

కం|| మీరెంత వారు గనుక నె । న్నెంతి మీపాద సేవ సిద్ధిం
చుటకై । లేరింప వారు జగమున । లేరని నామదికిఁ దోఁచెఁ
దెల్లగ వినుఁడీ♦ ఆజ్ఞను మీరు తెలుపుఁ గనుఁగొనుఁడీ♦ యేరీతి
వినుమంటె నారీతి వినియెద । మీరానతీయుఁడు నామదిక
దోఁచె తెల్లగ వినుఁడీ♦ యాజ్ఞకు మీరే లేదు గనుగొనుఁడీ|| ౨౭||

తా. అయ్యా; మీరు మహాత్ములని తెలిసి గదా మీదగ్గరకు వచ్చితిని లోకములో మీకు సమానులు లేరని నేను నమ్మెదను. మీ రాజ్ఞానతిచ్చిన నట్లు నడచెదను. నా కుపదేశము జేయుడు. ౨౭.

కం॥ మొద్దుల నైనను దొల్తురు । బాగున్న
పాల్నేతురు మీ । వద్దికి వచ్చితి గని పరి । శుద్ధస్వా
సూక్తులు చెప్పి ♦ అందుకు దగిన యుక్తులు గుప్పి ♦ పెద్దలచె
మీ ప్రసిద్ధి విని వచ్చితి దిద్దుడి నేనట్టి బుద్ధిహీనుడ నన్ను సూ
క్తులు చెప్పి ♦ అందుకుఁ దగిన యుక్తులు గుప్పి॥ ౨౮॥

తా. ఓ స్వామీ; తమరెంతటి నవివేకి నైనను, వివేకముగల వానినిగా జేయుదురు. సోమరుల, సోమరి తనమును నశింపజేయుదురు. బుద్ధిహీనుడైన నాకు నచలబోధను నందుకు దగిన యుక్తి యుక్తములైన పాటువలతో నాకు దెలియునట్లు నుపదేశింపుడు. తమ యొక్క పాండిత్యము జగద్విఖ్యాతముగా నున్నది. ౨౮.

కం॥ నూటికగను బోధ నామది । నాటిన దింకఁజాలు చాలు
నని నీనై నీ। నోటను బలికెను దాకను । పాటువలను జెప్పుచుం
దు నరెరా నామాట ♦ రాఁగోరుదు మఱినే నీమాట ♦ నూటికో
క్కటి చెల్లుమాటని దెలియుము। మాటిమాటికినట్టి పాట లేటికి
నింకనరెరా నామాట ♦ రాఁగోరుదు మఱినే నీమాట॥ ౨౯॥

తా. ఓ స్వామి; ఈ పరిపూర్ణబోధను నేను మనఃపూర్వకముగా నమ్మెదను. ఈ బోధనాకు బాగుగా నాటినది. నీవింక జాలుననువరకు నేనుపాటువలను జెప్పుచుందును. ఊరక మాట్లాడే దానివల్ల నేమి ప్రయోజనము. ౨౯.

కం॥ తా నే ననకను నుండిన । దానికిఁ బేరేమి బయలు
దా నే ననుమరి । నే ననెదవు నేనెవ్వరు । లేనెటుకని నమ్మి
యుండి లేనే లేననుమీ ♦ అట్టులంటు లేనే లేవనుమీ ♦ లేనే
లేనని నేను లేక పోయిన నెనుకఁ । దానుండు కద యంటిదా
నెట్లెఱిఁగెద నీవు లేనే లేననుమీ ♦ అట్టులంటె లేనే లేవనుమీ॥ ౩౦॥

తా. తాను, నేను, అని చెప్పుటంతులయే (అహం భావము) పరి పూర్ణమగుంబడు, నేను, నేను అని జెప్పదవే ద, నేను, యను నీవుయెవ్వడు అబద్ధమె నటువంటివన్ని అనిత్యమైనదన్ని అయినపివేకము। అనగా లేని ఎఱుకను] అబద్ధమని యెఱిగిన తరువాత ఈభేధముండదు. ఎఱుకనే

యబద్ధమైన తరుణమం దెఱిగేవాడైన నీవు నిజమా. ఉండేదిన్ని యెఱిగేదిన్ని అబద్ధము. ౩౦.

కం॥ సురాజ్ఞ యిచ్చి యుంటిరి। నేరుపుతో బయలు నెఱుక నేర్పఁగించి నయుఁడ। పేరణతు నెఱుకనని। మెట్లారీతిని నెఱుగవలచు మయ్యా మ్రొక్కెదను♦ అనుమానము చేయకయ్యెడను♦ సాకెను మీ పాద జలజయుగ్మము నాహ। త్సారి సమున నిల్పి సలుపుచు పూజనో యయ్యా మ్రొక్కెదను. అనుమానము చేయకయ్యెడను॥ ౨౧॥

తా. ఓ; స్వామి, మొదట పరిపూర్ణమును, పిమ్మట యెఱుకను విశదముగా జెప్పి తరువాత యెఱుకను నాశము చేయుమని జెప్పితిరి. మీరు చెప్పిన ప్రకారము చేయుదును. నేను మిమ్ము నెప్పుడును భజించుచుందునని నమస్కారముగావించెనని. తా. ౩౧.

కం॥ పుట్టుట గిట్టుట లేకయుఁ। బుట్టెను గిట్టెను నెఱుకను పోడిమెఱుఁగక। జట్టువలెఁ గనల కుండును। బట్టబయల్ ఇట్టె దెలిసి భావింపఁ దగును♦ నెఱుక చేత సేవింపఁ దగును♦ పట్టమూశల చేతఁ బట్టుబడకను నీ గుట్టు దేశికులు గట్టిగఁ దెలుసుక భావింపఁ దగును♦ నెఱుక చేత సేవింపదగును॥ ౨౨॥

తా. జననమరణములు లేని పరిపూర్ణము చలనమేమియు లేక చట్టువలె స్థిరముగా నుండును. జననమరణములతో గూడినది యెఱుక, అట్టి యెఱుక చేతనే పరిపూర్ణమును నెఱుగవచ్చును. లేనిపోని యాశలను వదలిపెట్టి, గురుముఖముగా నుపదేశము జెందిన యెడల, నా యెఱుక యొక్క సాహాయ్యమువలననే పరిపూర్ణమును నెఱుగవచ్చును. ౩౨.

కం॥ ఎఱుకైన రీతినుండును। నెఱుక నవశ్యంబులంచు నెన్నిన యెఱుకఁడ। ఎఱుగుదు ననిసను నెఱుకే। యెఱుగుటదుర్లభ మనుసుమ్మీ యీయుక్తి బయలు♦ ఎఱుగు నెయ్యెఱుక నెఱుకని బయలు♦ పెరుగదు విరుగదు మురుగదు తరుగదు అరుగదు కరుగదు చిరుగదు మొరుగదు ఈయుక్తి బయలు♦ ఎఱుగు నెయ్యెఱుక నెఱుకని బయలు॥ ౨౩॥

తా. శిష్యా; యెఱుక దాను అన్ని విషయములను నెఱుగుదునని

యెంచును. ఎఱుక యెఱుకను నిత్యమని యెఱుగును. పరిపూర్ణ మెఱుకను నిత్యమని యెఱుగదు. పరిపూర్ణ మెఱుకను యెఱుకగా [అనగా నిజమైన జ్ఞానముగా] నెంచదు. పరిపూర్ణమునకు పెరుగుట విరుగుట యెఱుగుట తగ్గుట కరుగుట తిరుగుట మొదుగుట మొదలగు నవస్థలు యేమియు లేవు ఎఱుక తన్ను తాను నిజమని యెంచును పరిపూర్ణ మట్లు యెంచదు. 33.

కం॥ పలుకునఁ బలుకగ రాకను । జలపోసెద మనిస మ
దికిఁ దగులక యెపుడున్ । మఱు గుచ్చ సందు లేకను । గలి
గినదే బట్ట బయలు గదన మాయన్న ♦ యిదుగో చూడు
కదలఁ బోయన్న ♦ పలుకన్నఁ బలుకక తెలుసన్న దెఱుఁగక ♦
చలినుండ నాకల కలయక సిరి సుఖము గదా మాయన్న ♦
యిదుగో చూడు కదలఁబోయన్న॥ 34॥

తా. శిష్యా: పరిపూర్ణమును మాటలు వర్ణింపజాలవు. మనస్సు సంకుదారిని గుఱించి యాలోచన చేయుటకు [మననము] సాధ్యము. అవస్థలైనట్టి సుఖదుఃఖముట్టకనే యుండు. సందు విడకను వ్యాపించియున్నది. తానేమియు పరాత్పరుడు. మనస్సుచే యాలోచించుట కిష్టము కూడా నెఱుగదు, అనగా మొహ్మనుడు తలపోయదు, చలికి నడుకదు. ఎండకు మాడదు. నీటను తడవదు. ఎల్లప్పుడును నొకటే నిత్యముగా నుండును - దీని గురు ముఖముగా తెలిసికొనుము. 34.

కం॥ నామస్థల మేమి చూపదు। కామ క్రోధాదికముల గ
లయనిది యే మే। బ్రాహ్మణు లెఱుఁగ నేరరు। నిర్మలమనియును
మాఱు పలుకదీ బట్టబయలు♦ దీనికి మ్రొక్కెద తిరిగి చేసేరు♦
నామరూప క్రియ లన్నియు విరాఁచు। యేమని యనరాక
యేకమై యున్నది యీ బట్టబయలు ♦ దీనికి మ్రొక్కెద తిరిగి
చేసేరు॥ 35॥

తా. శిష్యా పరిపూర్ణము తన శక్తిని ఇతరులకు తెలుపదు. అరిషడ్వర్గములకు లోబడదు. ఇట్టి గుణములుండుట వలన యెంతవారికైనా పాపములును దాని నంటవు. ఋష్యాదులు ధ్యానించిన గాని దూషించిన గాని బదులు పలుకదు. అట్టి పరిపూర్ణమును. దేవతలందరు మ్రొ

శ్రీసుద్ధనిర్గుణాత్మ కందార్థములు.

శరీర రూపక్రియావృత్తులను మించినది దానిని ఇట్టిద నిచెప్పుటకు సలవి కాక యున్నది. అది ఒకటేను దానికి రెండవది లేదు.

వి. మనుష్యునకు శత్రు రూపమైనదిగా అరిషడ్వర్గము. మనుజుని నివి ఆరు విధములైన సంకెళ్ళ వలె బంధించి యున్నవి అవియె వ్వియన కామము, క్రోధము లోభము, మోహము, మదము, మాత్సర్యము. ౩౫.

కం॥ దానము ధర్మము సగుణ । ధ్యానము ప్రతిమార్చ
నంబు జప తప తీర్థ । స్నానములు ముక్తిదము లని । మానవుం
డొనరించు బయలు మాటాడ దేమి ♦ ఎటుకే లేమ మాటాడ
దేమి ♦ ఔను కాదనక సిపసక నేననక నొక్క । మేనైన
తాగాక మించి మించి యున్నది మాటాల దేమి ♦ యెటుకే
లేమ మాటాడ దేమి॥ ౩౬॥

తా. శిష్యా మనుష్యులు దానము. [ఈవి] ధర్మము [న్యాయమార్గమున నడచు కొనుట.] ప్రతిమార్చనము. [విగ్రహముల, నారాధించుట.] జపము [దేవోపాసన జేయుట.] తపము [ఒక దేవుని గురించి, ఆహారాది నియమములతో తపస్సు జేయుట.] తీర్థస్నానములు [గంగాదినదులయందు, స్నానము జేయుట.] మొదలగు కార్యములను మోక్షము కొఱకు జేయుదురు. పరిపూర్ణమునకు యెటుక [అనగా ప్రపంచ సంబంధమైన వివేకము] లేమిగా వుస, దానికి నేను నీవు అను, భేదబుద్ధి లేమ అడసర్వత్ర వ్యాపించి యున్నది. దానికి స్థూల శరీరము మొదలగు శరీరములు లేవు. ౩౭.

కం॥ శాంతింతెసి యున రాగాది వింతలు సేయనిది యెన్నివిధ
ములగనిక । చింత తెలుగని దిబయ । తెంతెసి నీవిన్న
వింతువింకమీద వృథగా ♦ జాలువుట వినుట కవి పద్ద కథగా ♦
సంతతి మొకరీతి సకల దేశముల యం । దంతట నిండి యున్న
దగా పరిపూర్ణము. ఇంకమీద వృథగా ♦ దెలుపుట వినుటకది
పద్దకథగా॥ ౩౮॥

తా. పరిపూర్ణము అనాదియని చెప్పుటకు వీలుకాదు. అది ఎవింతయును నెఱుగదు. దానికి యేవిధమైన వికారమును లేదు. యెల్ల

తాత్పర్య విశేషార్థము.

చోట్లయందును నెల్ల కాలములయందును నొకటే వి[పరిపూర్ణమును] వ్యాపించి యుండునట్టి పరిపూర్ణమును, నీ కెట్లు నొకక [తనయొక్క] నని. తాత్పర్యము.

కం॥ ఆకాశాదిక భూతా । నీకాత్మక మగుచు నెట్టి
యీజగమయ్యెన్ । రాకడ పోకడ గలదై । ప్రాకటముగదీని
లోను బట్టబయలిదిరా ♦ కాదని యన్న వట్టిపల్కిదిరా ♦ లోక
త్రయము తనలోపల దిరుగంగ । జోకతో నుత దానిజో తెలుగ
దిది యే మొబట్టబయలిదిరా ♦ కాదనియన్న వట్టిపల్కిదిరా॥ ౩౮॥

తా॥ శిష్యా, ఎఱుకవలన నెఱుగబడు నీజగత్తు పంచభూతములయొక్క వికారముగాను, అనగా. అప్పు, [జలము] పృథివి, (మన్ను) ఆకాశము, అగ్ని, వాయువు యివి పంచభూతములు. ఎఱుక వుత్పత్తి నాశములతో గూడుకొన్నది. ఆయెఱుకచేత తెలియబడుచున్న పరిపూర్ణము జూడుము. అదియే సత్యమైన పరిపూర్ణము. ఇదియే నబద్ధమైన యెఱుక. ఎఱుకవల్ల దెలియబడు నీజగత్తంతయు పరిపూర్ణమునందే గనబడుచున్నది. పరిపూర్ణమునకైతే నెఱుకయొక్క సమాచారమేమియు దెలియదు. ౩౮.

కం॥ ఫేనోప తరంగములుగా । దండి ఝషాదికము లన్ని
తనలోపలను । ద్దండత నుండిన బోయిన । నిండుసముద్రం
బు నెఱుంగ కుండు నెప్పటికి ♦ బరిపూర్ణమిట్లుండు నెప్పటికి
ఎండమావుల రీతినుండెడు బ్రహ్మాండ। ముండిన బోయిన దెం
దు గుఱ్తెఱుంగక యుండు నెప్పటికి ♦ బరిపూర్ణమిట్లుండు నె
ప్పటికి॥ ౩౯॥

తా॥ శిష్యా, మహాసముద్రమునకు నెట్లైతే తనయందు మత్స్యాదిజలజంతువులు నుండియుండేది లేనిది దెలియదో నట్లు నీ పరిపూర్ణమును మహాసముద్రమువలె తనయందు నెండమావులవలె నెఱుకను బోచు, బ్రహ్మాండముయొక్క యుత్పత్తి నాశములను నెఱుగదు. ౩౯.

కం॥ యెఱుకతో వచ్చిన విశ్వం । బెఱుకతో జనుగాని
నిర్వతి బయలైతే । యెఱుకతో రాదెఱుకతోం బో । వెఱు
కతో సందేహము లేదు, ఇది నిశ్చయముగా। ఉండుమండి యీయె

(౧) శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థములు.

ఉ. గారా! యెఱుక నెఱిగిన వస్తువెఱుకని దెలియుము।
ఎఱుక వలన గలుగదు బయలిట్టి దట్టిదియన నిది నిశ్చయమురా!
ఉంకుండ. యీయెఱుక తానౌరా॥ ౮౦॥

తా. ఎఱుకవలన నెఱుగబడ్డ నిజగత్తంతయు, ఎఱుకతోనే నశించును. పరిపూర్ణ మట్లుగాదు. అదియెఱుకవలన కలుగలేదు. కావున నది యెఱుకతో నశింపదు. పరిపూర్ణమునకు నెఱుకతో నేలాటి సంబంధమున్ను లేదు. తానెల్లప్పుడున్ను నొక్కటే విధముగా నుండును. ఎఱుక యొక్కునికి యెఱుకకే దెలియును. పరిపూర్ణమునకు యెఱుక యిట్టిదని తెలియదు. ఎఱుక తాను తానని యహంభావమును బొందియుండును. ౮౦.

కం॥ రవి తమసమున్న దెలుగునె। ప్రవిమల దావాగ్ని
చెదలుం బట్టు జెలుగునే। దినమును రాత్రియు రాత్రిని, దిన
మెఱుగునె లేదు లక్ష్మీదేవి యెఱుగునా! అన్నమును భూ
దేవి యెఱుగునా! భవనాశస్థితులు కావాడేది యెఱుకను।
భవనాశస్థితి లేని బయలెట్లెఱుగును లక్ష్మీదేవి నెఱుగునా!
అన్నమును భూదేవి యెఱుగునా॥ ౮౧॥

తా. తిమిరసూర్యులంధకారమును నెఱుగదు. ప్రజ్వలించుచున్న కార్చిచ్చునకు చెదలుండినదియో నెఱుగదు. పగలు రాత్రిని గూర్చి దెలియదు. రాత్రికి పగలి సమాచారమేమియు దెలియదు. దారిద్ర్యమును లక్ష్మీదేవియు నెఱుగదు. పృథ్వి యన్నము నైవేద్యమన్నదియో మో దెలియదు. అట్లె ప్రతివస్తువులకును దానికి విరోధమైన గుణములు గలిగిన వస్తువుయొక్క సమాచారమేమియు దెలియదు గదా; కావున, జననమరణములతో గూడిన యెఱుకయొక్క సమాచారము, దానికి విరోధములైన గుణములు గలిగినదనగా జననమరణములు లేని పరిపూర్ణమునకు యేలాగు దెలియగలదు. అనగా దెలియదనుట. ౮౧.

కం॥ ఎఱుకైన భూతపంచక। మెఱుకకును బరిణామములుగను
యుత్పాదము గలదు। తిరమును నయ్యను క్రమమున।
ధరణిమొదల్ చేసియిట్లు తెసయా గురులెఱుగు ♦ గగనము బ

యలం చనరాని దెఱుఁగు ♦ నెఱుఁగ కాకాశమె పరిపూర్ణమును
చు కొం । దఱు బల్కెరిదివిని గుఱిదప్పి యుండేవు తనయా గు
రైఱుఁగు ♦ గగనము బయలంచన రాని దెఱుఁగు॥ ౪౨॥

తా. శిష్యా; ఆఱుఁకకు పృథివ్యాదిపంచభూతములే నాధారము. అదివాటితోనే జేయబడియున్నది. దాని గాలుసేతులు పృథివి వలన గలిగినది. దానినడుము అప్పువల్ల గలిగెను. హృదయము (గుండెకాయ) తేజస్సుచేత గలిగినది. కంఠము వాయువు వలన గలిగెను. శిరము నాకాశము వల్లనున్న గలిగెను. దీనినినీవు తెస్సగా నెఱుగుము. కొందఱు పరిపూర్ణము పంచభూతములలో నొక్కటైన నాకాశమే యని జెప్పెదరుగాని నది వట్టిమాట, నిజముగాదు. అంతయు వ్యాపించియుండు పరిపూర్ణమును నొక్క నాకాశమని జెప్పుట తప్పుగదా. ౪౨.

కం॥ విత్తే చెట్టయిపుట్టును । వి త్తేవిత్తనము రీతి నెలయును
ధరపై। విత్తునకుఁ జెట్టుకు వేఱే । విత్తగ మొకటున్న దనిన విన
గూడదోయీ ♦ తనకుఁదాఁబుట్టును వినవోయీ ♦ విత్తుచెట్టు
లరెంటికి విధమీ భూమెఱుఁగ విట్టు తెబయలెఱుఁగదు సత్తుచి
త్తును రెంటికి విన ♦ గూడదోయీ ♦ తనకుఁదాఁ బుట్టును
వినవోయీ॥ ౪౩॥

తా. శిష్యా; ఒకచిన్నవిత్తునుండి నొకగొప్పవృక్షముపుట్టును మరల నావృక్షమునుండియే యనేకవిత్తులు కాయును. విత్తును. వృక్షమున్ను నొకదానికొకటి పరస్పరము కారణములుగా నుంటున్నవిగాని వీ రెంటికిన్ని కారణమయిన వస్తువు వేఱేయింకొకటిలేదు. విత్తునకును వృక్షమునకును గల సంబంధము భూమి యెఱుగదుగదా, అదేప్రకారముగా పరిపూర్ణముకునుసత్తుచిత్తులసంగతి నేమియు దెలియదు. ౪౩.

వి. చిత్తు అనగా జ్ఞానము సత్తు అనగా సత్యమైనది.

కం॥ చెట్టు మూలము విత్తుకుఁ జెట్టుకు మూలంబు విత్తు
క్షితిపై నెంచుక । బుట్టెనఁజచ్చిన రెంటిని । గట్టిగఁదా నెఱు
గకుండు గదరాయీ నేల ♦ ననింతఁ గనునౌన వేల ♦ పుట్టు
చు గిట్టుచు నాలుపొందు తను వెఱుక। యిట్టి విచిత్రము లెన్నఁడె
ఱుఁగదు బయలు గదరా ఈనేల ♦ నవిరితిఁగనుఁగొన వేల॥ ౪౪॥

తా. శిష్యా; విత్తునకు కారణము వృక్షము. వృక్షమునకు కారణమువిత్తు, భూమికి నివి యుండేదిలేనిది యనే సమాచార మేమియు దెలియదు. అదేవిధముగా పరిపూర్ణము జననమరణములతో గూడి నటువంటి యెఱుకనుగాని నీ జగత్తును గాని నెఱుగదు. ౪౪.

కం॥ కనుమూసినఁ గనుదెఱచిన । కనుమఱుగింతైన లేక కానంబడుచుఁ । గనుఁగొనశక్యముగాకను। ననిశము నొకరీతి నుండు నతఁడే నిర్గుణుఁడు♦వినికని వెతల నతఁడొందఁ డెపుడు♦ వెన్నెల లోపల వెలగ కాయలరీతి । నున్నవిశ్వము నెఱుకనె న్నడు నెఱుగనియతడే నిర్గుణుడు ♦ వినికని వెతల నతడొందఁ డెపుడు. ౪౫॥

తా. కన్నుమూసికొని యుండినను, లేక దెఱచుకొని యుండినను పరిపూర్ణము, స్పష్టముగా కనబడుచుండును. అటుల గనబడుచుండినను దానిని ఇట్టిదని చెప్పుటకు నసాధ్యముగా నుండును. వాఙ్మనసముల రెంటికిని గోచరముగానిదిగా నుండును. అటువానినే పరిపూర్ణమందురు. వాడేనిర్గుణుడు. అతని నీప్రపంచమును గుఱించి గాని లేక యెఱుకను గుఱించిగాని నేమియు దెలియదు. వెన్నెలయందు వెలగ కాయలుగనబడుకీతి, వానినియందును జగత్తు మొదలగునవి దోచు చుండును. ౪౬.

కం॥ ఎఱుకే దేహేంద్రియములు । నెఱుకే వర్ణాశ్రమ మును నెఱుకే శ్రుతులుఁ । ఎఱుకేనీవును నేనును । నెఱుకేసతి సోదరాదు లెఱుఁగుము వత్సా♦ నేఁదీర్చెదనిదిగో సీయుచ్ఛా♦ హరిహరబ్రహ్మాది సుర నరగిరిసరి । త్తరుమృగ చరాచరము లెఱుకయునియెఱుగుమువత్సా♦నేఁదీర్చెదనిదిగోనీయిచ్ఛా॥ ౪౭॥

తా. బిడ్డా ; మనదేహము, కర్మేంద్రియములు జ్ఞానేంద్రియములు. బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులనెడుచతుర్వర్ణములు. బ్రహ్మచర్య గార్హస్థ్య వానప్రస్థ సన్యాసాశ్రమములు, వేదములు, స్మృతులు, యివన్నియు యెఱుకనేగాని వేరుగాదు. నివు, నేను అనుటయు నెఱుకయే. భార్య, సోదరులు మొదలగువారును లెఱుకే త్రిమూర్తులును, కొండలు మొదలగు నచేతనములును, దేవతలును, మనుష్యులును, మృగము

లును యెఱుకే. నేను నీయభీష్టమును దీర్చెదను. ౪౬.

వి. వాక్పాణి పాదపాయూపస్థలను నయిదును కర్మేంద్రియములు త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వా ఘ్రాణేంద్రియములను నయిదును జ్ఞానేంద్రియములు.

కం॥ ఎఱుకే విద్యావిద్య। లెఱుకే ప్రణవంబు నాదమెఱు
కే కళయు । న్నెఱుకే బిందువు చిత్తు । త్తెఱుకె యానందమని
యు నెఱుఁగు సమబుద్ధి ♦ నీనామాట లెఱుకేనిబుద్ధి ♦ యెఱు
కే నిర్గుణ సగుణమెఱుకే యెఱుగున ట్లిట్లు । లెఱుకను నిదియెం
త యెఱుఁగ జేసితి నీవిట్లెఱుగు సమబుద్ధి ♦ నీనామాటల లెఱుకే
నిబద్ధి॥ ౪౭॥

తా. శిష్యా; విద్య, అవిద్య, ఓంకారరూపమైన ప్రణవము, నాదము, కళ, బిందువు, చిత్తు, ఇవన్నియు యెఱుకనేగాని వేఱుగాదు. ఆనందము ఇప్పుడు నీవు నేనుమాట్లాడు మాటలున్ను, సగుణ నిర్గుణబ్రహ్మములయందలి భేదమున్ను ఎఱుక. యేఎఱుక తన్ను దానిట్లు దెలిసికొనును వీటిని నేను నీకు జెప్పుచున్నాను. నీవున్ను సరియైన బుద్ధితో నెఱుగుమని. తా. ౪౭.

వి. పరివిచారము చేయుటకు ముందటు నిజముగా దోచుచు, విచారముజేసిన వెనుక నబద్ధముగా దెలియబడునో అదియే అవిద్య.

కం॥ ఎఱుకే యిహపర సౌఖ్యము । లెఱుకే జ్ఞానంబు
జ్ఞేయ మెఱు కే మోక్షం । బెఱుకే భక్తి విరక్తులు । నెఱుకే
సంకల్ప మనియు నెఱుఁగు సత్కీర్తి ♦ ఎక్కడికారి యెఱుకే
సంపూర్తి ♦ యెఱుకే జీవుఁడీశుఁడెఱుకే తదేకాంతి । మెఱుకే
సర్వమునే గుర్తెఱిఁగి చెప్పితి నీకెఱుఁగు సత్కీర్తి ♦ యెక్క-
డికారి యెఱుక సంపూర్తి॥ ౪౮॥

తా. ఈలోకమునందును, పరలోకమునందును, గలుగుసౌఖ్యములున్ను, ఎఱుకయొక్కవికారమే. జ్ఞానమున్ను, జ్ఞానసాధనమున్ను. ఎఱుకయే, మోక్షమనునదియు ఎఱుకయే. భక్తి, వైరాగ్యములున్ను నెఱుకయే. తుదకు సంకల్పముకూడ యెఱుకయే. పరిపూర్ణము నెఱుగకముందటు, ఎఱుకకు సంపూర్తి కలుగనేరదు, జీవేశ్వరులు, ప్రత్యేకము

గా నైనను కలిసియైనను ఎఱుక యొక్క వికారము లేను. నేను సర్వమును దెలిసినవాడనుగాన నీకు జెప్పుచున్నాను, నీవు దీనిని బాగుగా దెలిసికొని యశస్సును జెందుము. ౪౮.

కం॥ చింతలతోటననెఱుకే। వింతలపుట్టిల్ల నంగ వెలసిన దెఱుకే। తంతుల పేటననెఱుకే। పంతములకు జూడ మూలబలమన్న దెఱుకే ♦ జగజ్జాల స్థలమన్న దెఱుకే ♦ భ్రాంతుల కెల్లను పట్టణమనంజెల్లి। కాంతల పురుషులం గలిగించుటకు మూలబలమన్న దెఱుకే ♦ జగజ్జాల స్థలమన్న దెఱుకే॥ ౪౯॥

తా. శిష్యా; ఎఱుక ఎల్లదుఃఖములకున్ను పుట్టినిల్లు సమస్త ఆశ్చర్యములకున్ను తిరుగుచోటు తంత్రములకు నెల్ల కాపురము ఎల్ల పంతములకున్ను ఆధారము. ప్రపంచ సంబంధమైన వింతల కిన్నిటికి జన్మస్థానమైన ఈజగత్తంతయు ఎఱుకయె. సర్వవిధములైన భ్రాంతులకును నివాసస్థానము. ప్రజాసృష్టికిని మూలకారణమైనదయు నెఱుకే.

కం॥ అన్నియుం దానై తనకవి। యన్నగ వేఱనుచు నోటం బలుకుచు మఱితా। నన్నిటికి నెఱంగెడి యెఱుకై। యున్నానని యెఱుక కెఱుకే యూహింపుచుండు ♦ తనలోం దానె మాహింపుచుండు నెన్నో విచిత్రాలి యెఱుక సేతలువింటె। యున్నది లేదు లేకున్నది కలదని యూహింపుచుండు ♦ తనలోం దానె మాహింపు చుండు॥ ౫౦॥

తా. సర్వమును తానుగా యుండగా, అన్నిటిని తనకంటె భిన్నమైనవిగా జెప్పుచుండును. మఱియు తాను అన్నిటిని ఎఱుగుటకు సమర్థమనియు ఎఱుక తనలోతాను నూహించుచుండును. తనమీాదనే మాహా వికారము జెందియుండును ఉన్నది లేనట్లును, లేనిది ఉన్నట్లును యెంచు నీయెఱుకయొక్క కార్యములు చూడగా, ఆశ్చర్యమగుచున్నది. ౫౦.

కం॥ వినుమూర్ణ నాభితా బు। టినమీాదట స్రుజనసేయు టనము హరించుచుఁ ఘనమగు పట్టణకోట్లను। దనలోపలి దారి ముననుదానట్టెదనును ♦ అట్లనె యెఱుకతాం బుట్టికనును♦ పసిబూని బ్రహ్మాండ సంతములను। క్షణములోపలం ద్రుంచి

కనరాక వేవేగఁ దాఁపట్టుచనును ♦ అట్లనె యెలుక తాఁబుట్టి కనును ॥ ౨౦॥

తా. శిష్యా; సాలెపురుగు ఎట్లు తే తాను తన దేహమునుండి యే దారమునుదీసి, పెద్దపెద్దగూడులను అల్లి కడపట తాను ఊరుపేరు లేక మాయమైపోవునో. అట్లే ఈ ఎలుకయు. బ్రహ్మనాశిమునందు పుట్టి అనేకకోట్ల జీవరాసులను సృష్టించి, తాను మాయమైపోవును. తాను దీనికన్నిటికి సాక్షిగానుండును. బ్రహ్మాండమంతయు సృజించి, దానిని మరల నశింపజేసి మాయమైపోవును. ౨౦.

కం॥ తలిదండ్రులు జీవేశులు । నిలవ్యోమము లేను మేలునె
లుక మగుపులుగ । కలమేల్కలు రుక్ప్రాస్రం । బులునీరన్నము,
లు ప్రకృతిపురుషుండాల్ మగండు ♦ గానై యెలుక కెలుకన
బడదు ♦ తెలిసిబయలున్న దని తెలిసిన తెలివిచేతనె దీనిదీసి
వేయుము ప్రకృతి పురుషుండాల్ మగడుఁ గానై యెలు కనె
లు కనబడదు॥ ౨౧॥

తా. శిష్యా; తల్లియు, తండ్రియు సత్తైయున ఈశ్వరుడును, అసత్తైయున జీవుడును, పృథివ్యాకాశములును, దారిద్ర్యమును, భాగ్యమును, జ్ఞాపకమును, మరుపును, స్వప్నజాగ్రదావస్థలు, వెలుతురు చీకటియు, నీరును, అన్నమును, ప్రకృతియు, పురుషుడును, జాయయు పతియు ఇవన్నియు ఎలుకవల్ల గలిగినవి. ఎలుకను సరియైన జ్ఞానమని చెప్పరు. ఇన్నివిధములైన మాయములలోనుండు ఈ యెలుక సాహాయ్యమునవే పరిపూర్ణమును బాగుగా గుర్తెరుగుము. ఆ పరిపూర్ణమును తెలిసికొని బ్రహ్మజ్ఞాని అయిన వెంటనే ఈ ఎలుకను నశింపజేయుమని తా. ౨౧.

కం॥ ఒక దేహధారితనువున । సకలావస్థలు జనించి చేసిన
విధమున । న్నకలంకమైన బయలున బ్రకాశితమైలేని యెలుక
బయలుండఁజూచి ♦ తనముచ్చట పరికించి లేచి ♦ యొకకొంత నే
పైన నుండులకును లేక సకలము తన వెంటఁ జనుదేరఁ గనుబట్టు
బయలుండఁజూచి ♦ తనముచ్చట పరికించి లేచి॥ ౨౨॥

తా. ఒకానొకనాఁడు, తద్రోగ నివారణముయిన వెంటనె రోగ

ములుయెట్లులై తే తనకుతానెమాయమైపోవునో, అట్లుపరిపూర్ణజ్ఞాన ముగలిగిన వెంటనే యెఱుక, కొంతసేపైనను నిలువక తన పరివార ముతో మాయమై పోవునని. తా. ౫౩.

కం॥ మెలకువ సుషుప్తిలోపల। నేలాగునఁ దనకుదానెయే తెంచెనొగు। ర్తాలీల బయలులోపల। వాలాయము తనకుఁదానె వచ్చునోయన్నా ♦ వచ్చిహెచ్చి చచ్చునొ యన్నా ఈలోపలనే బట్టబయలున్న చెఱగిఁతే। నేలోకమునిల్వఁజాల దెఱుఁగకుం టె నచ్చునోయన్నా ♦ వచ్చిహెచ్చి చచ్చునోయన్నా॥ ౫౪॥

తా. ఎటులనయితే ప్రాణికి నిద్రయందుకూడ అప్పుడప్పుడు మెలకువ కలుగుచుండునో అట్లే పరిపూర్ణము నందుకూడా, అప్పుడప్పుడు ఎఱుకయొక్క వాసన కనబడుచుండును యెఱుక తనకుతానే పెఱుగును; మరల నాశమును జెందును; మరల జన్మించును. అట్లు జనన మరణావస్థలకు నెల్లపుడును, లోబడియుండును, అయితే మరణము జెందుటకు ముందే దానిని గూల్చి పాఱదోలిన యెడల మరల జననము జెందదు. ౫౪.

కం॥ ఆటాడిన యాడకుండును । ఆటాడిన మేనిబొమ్మ యా టాడకనే। యాటాడు నెఱుక యనియెడి । యాటాడిం చేటి వాఁడు అతఁడేకర్త ♦ అంతరిక్షసియ దలను కర్తా ♦ చేటుపాటులు రెండుచే వచ్చుఫలములు। మాటికనుభవించిమరణ జననము బొందనతఁడేకర్తా ♦ అంతరిక్షసి యచలముకర్తా॥ ౫౫॥

తా. శిష్యా; ఎఱుకయనుసూత్రధారి శరీరములనెడుబొమ్మలు ను ఆడించుచుండును పరిపూర్ణమందు సమస్తవస్తువులునుడుండుటచేత, పరిపూర్ణము కర్తగాదు. కర్తయును భోక్తయును రెండునుగానిది పరిపూర్ణము. వృద్ధిక్షీణములు, జనన మరణములు మొదలగు నవస్థలతో గూడినది ఎఱుక. అదియె కర్తయు భోక్తయుగానున్నది. ౫౫.

కం॥ దేహమును జూచుకన్నులు। దేహమునకు వేరులేని తీరున నెఱుకే। కోహంకర్తృత్వపదా। సోహంసోహం బటుం చుఁజూచుచుండునునుఁ ♦ తనకుఁదానె దోఁచుచుండునును ♦ దేహీ దేహములు నీ తెరగునఁ ప్రబసించి। దేహముగాని విదేహీ

గాఁ దన్ను దాఁజూచుచుండు సుమీ ♦ తనకు దానె దోఁచు
చుండు సుమీ॥ ౫౬॥

తా. కంటిచేతనీస్థూలదేహమును జూడనగును. దేహముయొక్క యున్కిని నేమియులపట్ట్య పట్టక, ఎఱుక సోహం [నేనే బ్రహ్మము] త్వం [నీవెవ్వడవు] తవదాసోహం [నేనుసేవకుడను] అని దానెఅంత యుఁ నియెంచుచుండును. దేహము దేహి [దేహమునుధరించునది] యు దానయ్యు, దానుదేహముగాదనియు. విదేహియనియు నెఱుకదల చుచుండును.

వి. సోహం, అనిచెప్పుటనద్వైతసిద్ధాంతము. దాసోహమనుట విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము ఇట్లు మతత్రయములును చెప్పబడెను. ౫౬.

కం॥ పిండ బ్రహ్మాండంబులు । రెండును నీరెంటిలోని రెం
డహములు ని । ఖండములు నాల్గుగూడి య । ఖండంబగు నెఱు
కహంవు గనరానాంశ్రీ ♦ యుపదేశ్య ఘనుఁడే దెలిసెంశ్రీ ♦
ఖండా ఖండములుగఁ గనుటను నెఱుకను । పిండాండనేతియు
ద్దండుల కలయంగు గనరా నాంశ్రీ ♦ యుపదేశిక ఘనుఁడే
తెలిసెంశ్రీ ౫౭॥

తా. పిండము, బ్రహ్మాండము, జీవాత్మ, పరమాత్మ, ఈనాలు గునుగూడి యెఱుకయగును. అట్టియఖండమైనయెఱుకనుగనుట అట్టి ఖండములయొక్క కూడికచే గలిగిన యెఱుకను, తానుతాను అని అహం భావము గలదయుండు వారిని, స్వప్నమునందు దోఁచువిషయ ములుగా నెంచును. అట్టి నిజముగాని యెఱుకను, ఇట్టి సదుపదేశ మునుజేసిన వారితో దనని ... కులు అనుభావము.

వి. పిండముగా బ్రహ్మాండభూతపంచకాల మైనదిశ్రీ. అదియే తనన ము బ్రహ్మాండమనగా పెద్దగోళము. పంచభూతపంచకాలమైన మహోత్కృ తి. అదియే సృష్టిప్రపంచము. ఈ రెండును అనగా నిట్లు క్షరజీవాత్మ పరమాత్మలుగా నుండునో. ౫౭.

కం॥ పరిపూర్ణ మొకటి దక్కని । పరమై ప్రపంచమెల్లం
దగఁ దలఁచుటయే యెఱుకే య ... నెఱుకే పరిపూ
ర్ణమె ... నెఱుక నరుగేరు ♦ యిటు ... లేక ... నెఱి

గేది, యెఱుక పుట్టువుపూలమెఱుగనిదీ యెఱుఁకే । యెఱు
కేదాఁ బుట్టినఁ దెఱుఁగ బోతె లేదందెఱుకనెఱిఁగేది, ఇంకొక
టిలేదీరెంటి నెఱిఁగేది॥ ౫౮॥

తా. పరిపూర్ణమునకంటె యితరమైనవస్తు ప్రపంచమంతయు నె
ఱుక యని మనస్సునందు బాగుగా దెలిసికొనుము. ఎఱుక. పరిపూ
ర్ణము నెఱుగుటకు సాధనము. తన్నుతా నెఱుగునదియు నెఱుకే పరి
పూర్ణమునన్ను, యెఱుక నున్ను, యింకనేదియు నెఱుగజాలదు.
ఎఱుకను తనజన్మస్థానము దెలియదు. మఱియు, యెఱుక తన జనన
మును దెలిసికొను నప్పుడు, తనయొక్క యబద్ధతనుగూడా దెలిసికొ
నును. ౫౮.

కం॥ పాపములు పుణ్యములు భ్రమఁ। బ్రాపించును యెఱు
కచేత భ్రమసినవారిక్ । బ్రాపించు నెఱుకనెఱిసినఁ। పాపు
లను జిత్తమందు దగఁ దెలిసి కొనుమిా, ఆగామిబోధనుతెస్స
వినుమిా పాపలలో శుద్ధస్ఫటికసన్నిభమైన । ఆపోజ్యోతిని ప్ర
త్యగాత్మని మదిలోనఁ దగ దెలిసికొనుమిా, ఆగామిబోధను
తెస్సవినుము॥ ౫౯॥

తా. ఎఱుక నిజమను భ్రాంతిజెందియుండు వారికి పుణ్యపాప
ములు పొందుచుండును. ఎఱుకనుండి విముక్తులైన తపోధనులను పా
పపుణ్యము లేవియు నాశ్రయింపవు. దీనిని బాగుగా దెలిసికొనుము. నా
లోపు జననమరణములనుగుఱించి పండితులవలన నెఱుగుము. కంటిపా
పల నడుమ స్వచ్ఛమైన స్ఫటికమువలె ప్రకాశించుచుండునది యైన
ఆపోజ్యోతిని జీవాత్మనుగా నెఱుగుము. ౫౯.

కం॥ ఎఱుకన్నను మఱపన్నను । నెఱుకను నెఱుకన్న
దేహియన మాయయనఁగ గుణతు గను సాక్షియనఁగ । స్ఫు
రణయనం ద్రష్టయనఁ గూడ మొక్కటిగా, యిది లేకుం
డు మూడు మొక్కటిగా, మఱి చరాచరములు మన్నె మెఱిఁగె
టిదన్న । మెఱిఁగి తానే, మెఱిఁగి పోయెడిదన్న మూడు
మొక్కటిగా, యిది లేకుండు మూడు మొక్కటిగా॥ ౬౦॥

తా. ఎఱుక, యెఱుకయుమఱుపు, దేహి (దేహమునుధరించు

నది) **మాయ**, సాక్షి స్ఫురణ (స్ఫురించునది అనగా వస్తుశాస్త్రజ్ఞానము,) ద్రష్ట (చూచువాడు) స్వయంజ్యోతి (తనంతటదానే ప్రకాశించునది.) అను పేర్లచే దెలియబడుచున్నది. ఇవియంతయు ఎఱుకకు పర్యాయ పదములుగా నెఱుకచేతనే దెలిసికొనుము. చలముయొక్క (అనగా నిత్యముకాని వాటియొక్క) లేక యెఱుకయొక్క నబద్ధతను; అచలము యొక్క [అనగా నిత్యమైనదానియొక్క] లేకపరిపూర్ణముయొక్క సత్యతను, దెలిసికొన్న వెంటనే, ఎఱుక తాను మిథ్యయని దెలిసికొని **మాయ**మైపోవును. కావున నాయెఱుకవలననే నివియంతయు దెలియబడును. ఇంక దేనిచేతను దెలియబడవు. ౬౦.

కం॥ **అనుమానము** మదనుంచక। వినుమింకను నెఱుక పే
రు వివరించెద బుద్ధ్యనచిత్తంబను **మాన**స। మనిన నహంకా
రమనిన నంతఃకరణంబనఁ ♦ సంకల్పమంచని యిచ్ఛయనినఁ ♦ తా
ను నితరులని తానుర్తెంగెడి దన్న। తనుగని యితరులదాను
దెలిసెడి దన్న నంతఃకరణనఁ ♦ సంకల్పమంచని యిచ్ఛయ
నినఁ॥ ౬౧॥

తా. శిష్యా; ఇంకనీను నెఱుకకాపేరుయెందువలన గల్గెనో వివరించెదను. దానియొక్క వ్యుత్పత్త్యర్థము జెప్పి నీసంశయముల బాపెదను. బుద్ధి, చిత్తము, మనస్సు అహంకారము, అంతఃకరణము, సంకల్పము, యిచ్ఛ మొదలగు పేర్లన్నియు నెఱుకకే పేర్లు. ఇతరులకంటె తన్ను వేరుగా దెలిసికొనునదియే యెఱుకయనబడును.

వి॥ బుద్ధి, మనస్సు. చిత్తము, అహంకారమను నీనాల్గునుజేరియంతః కరణమగును. మనస్సు, విషయములను దెలిసికొనును. చిత్తము దానియొక్క యుక్తాయుక్తతలను బరిశీలించును. బుద్ధి విషయములన్నిటిని, రాబోవుకార్యముల కొఱకు. మంచి పోకుండునట్లుజేర్చిపెట్టును. అహంకారము, ఈవిషయములను నేనుచేయుచున్నాను. వీటికినేనె కర్తయని యహంభావమును వహించును. ఈనాల్గునుజేరి యంతఃకరణమగును. ఇచ్ఛయనగా నొకవస్తువుపైనాశజెందుట, ఆవస్తువున పొందవలయునని ప్రయత్నించుట సంకల్పము. ౬౧.

కం॥ విను మితరులు నెఱుకనుసా । క్షనిపలికిరి నేనుసాక్షి సహామనినీతో । వినునట్లు చెప్పియదివే । అనఁగూడదు రెండు నొకటే యని తెలుసుకోరా ॥ మాటలభేదమని కనుక్కోరా ♦ అనరాని వినరాని కనరాని బయలందు ♦ తనకై తా నరుదెంచి తనకై తాఁ జనునొకటేయని తెలుసుకోరా ♦ మాటలభేదమని కనుక్కోరా॥ ౬౨॥

తా. జనులందరు నెఱుకనుసాక్షియని జెప్పుచున్నారు. నేనునీతో సాక్షి అహామని చెప్పితిని. జనోక్తియు, నేజెప్పినదియు విరుద్ధార్థకములని యెంచకుము. అహామన్నను నెఱుకయన్నను నొక్కటే, అవిభిన్నములు గావు. వినుటకును, కనుటకును శక్యములవిగానిదియు, వాఙ్మనసగోచరాతీతమయినదియునైన పరిపూర్ణమను మహాసముద్రమునందు నెఱుక జననమరణావస్థల నొందుచుండును. అహామనకును నెఱుకకును శబ్దభేదమొకటుండక అర్థభేదమించుకయు లేదు. ౬౨.

కం॥ వన్నెయకై దొకటోటను । బన్నుగ కలసినది హృదయ పద్మంబనుచు । న్నెన్నెదరుజనులెరుకనం । దున్నదనుచు శ్రుతులు పలుకుచున్నవి సుమ్మీ ♦ తెలియుట మోక్షమన్నవి సుమ్మీ ♦ వన్నెలన్నియు మీాఁదయున్న వస్తువుజాడ । నెన్నదెలుపంగక యన్నోరీతులఁ బలుకుచున్నవి సుమ్మీ ♦ తెలుసుట మోక్షమన్నవి సుమ్మీ॥ ౬౩॥

తా. హృదయపద్మముపంచవర్ణములచేనొప్పునట్లుజనులుచెప్పుదురు. శ్రుతులును నాహృదయపద్మమునేనెఱుకకు వాసస్థానముగాజెప్పుచున్నవి. ఆశ్రుతులే, హృదయపద్మమును దెలిసికొనుట మోక్షమనియు దెలుపుచున్నది. ఇట్టివర్ణములతో గూడినదియని జెప్పుటకు పలవికాని సచలమైనపరిపూర్ణమును దెలిసికొనక, శ్రుతులుపిచ్చిపిచ్చిగా జెప్పుచుండును. ౬౩.

కం॥ చులకగనమున క్కొనొక్కటే । తెలియదపినసందియములుడిఁకును దీనం । బలుకున గలిగిన యర్థము । పలుకును విడనాడి నిల్వఁబడుచోటింకేది ♦ నేనును నొక్కపలుకేయైనది ♦ తెలియుమిాలాగునఁ దలివి దేహములయ్యె । తెలివే తనువును

బాసి తెలివే స్థిరముగ నిల్వఁబడు చోటింకేది ♦ రెండును నొక్క-
పలుకైయొనది॥ ౬౪॥

తా. శిష్యా, నీకు నేనిప్పుడు ముక్తినిపొందుటకు సత్యాంతసులభమైన మార్గమును నుపదేశించెదను. శబ్దార్థము శబ్దమును విడిచి యెక్కడికి పోవనగును. శబ్దార్థము శబ్దముతోగూడనే యుండును. శబ్దముయొక్క నాధారము లేక శబ్దార్థము నుండజాలదు. అట్లె తెలివియు దేహముయొక్క నాధారము లేక నుండజాలదు. ఎటులయితే శబ్దమును తదర్థమును జేరి నొక శబ్దమే యగుచున్నదో యట్లె దేహమున్ను తదాశ్రయంబు తెలివియు రెండును జేరి నొక్క శరీరమే యగును. ౬౪.

కం॥ ఎటులైన భూతములనీ । వెఱుఁగుమాకసముగా దృవిం
గలమునునీ। శ్లీరుపై నేలయునే । నెత్తిఁ నపద్ధతిన నీకు నెఱిఁగిం
చిన ను ♦ ముజ్జగములయ్యెను వీట్లతోను ♦ పరిపూర్ణమందుఁ
గన్పడుతమకుఁదామే । ముక్తికొనరానట్టి మార్గముగలవీటినెఱిఁ
గించినాను ♦ ముజ్జగములయ్యెను వీట్లతోను॥ ౬౫॥

తా. పంచభూత వికారమగు నెఱుకను బాగుగా దెలిసికొనుము. పృథివ్యాది భూతముల వలన నెఱుక కలిగినదని నీకుముందటనే చెప్పియున్నాను. ఈపంచభూతములవలననే నీత్రిలోకమును సంభవిల్లెను, పరిపూర్ణమునందు నుత్పత్తిస్థితి నాశముల జెందుచుండు నెఱుకయొక్క వృత్తులను నీకు తెలియజెప్పితిని. ౬౫.

సీ॥ ఎఱుకుత్పత్తిని దెలియఁగ । సరసిజగర్భుమహేశులు నెఱుఁగ
లేనెడ నో । నరుఁడెంతివాఁడువాఁ డెవఁడే । యెఱుఁగుమనసవ
మాటలివివింతగాక ♦ తెప్పమువానికిఁక రాకపోక ♦ అరమరలేక
సద్గురుమూర్తి చరణపం । కరుహద్వయామ్మన నెఱుఁగ నిన
రుమాటలివి వింతగాక ♦ తెప్పము వానికిఁక రాకపోక॥ ౬౬॥

తా. ఎఱుకయొక్క జన్మస్థానమిదియని చెప్ప చతుర్ముఖునకే నలవిగాదన, సామాన్య మనుష్యకోటికి నశక్యమని జెప్పవలయునా, ఏమనుజుడైనను తనకు నెఱుకయొక్క పుట్టుకను గుఱించి తెలియునని జెప్పినయెడ నీవువానినిసబద్ధకునిగా నెఱిఁగి, నిరాకరింపుము. అట్టివాడు జననమరణావస్థలనుండి విముక్తుడు గానేరడు. మనుజమాత్రుడు నెఱుక

యొక్క వృత్పత్తి దెలియదుననుట, విశ్వాసానర్హమేగాక పరిహాసాస్పద ముగకూడ నున్నది. గురు చరణారవిందములయందు నెల్లసంశయము లను విడిచి, భక్తియు, నమ్మకిమునుయుంచి, గురుముఖముగ నుపదే శముపొందిననేగాని చావుపుట్టుకలనుండి విడుదల జెందనేరడు. ౬౬.

కం॥ లేనెటుకబయలలోపలఁ । దానెట్లుజనించెనవినఁదగవి నువంధ్యా । సూనునిగతి వియబ్జవి । ధానంబున యక్షరాజధా నినిధమునఁ రజ్జువు సర్పమయిన విధమునఁ ♦ స్థాణువు పురుషు నిచందాన మృగతృష్ణలో సీరువిధము స్వప్నానందముగ రాజ ధానివిధమునఁ ♦ రజ్జువు సర్పమయిన విధమునఁ॥ ౬౭॥

తా. శిష్యా. అసత్యముఅనిత్యమునునయినఎటుకకేవలనిత్య స్వరూపమగు పరిపూర్ణమునందు నేలాగుగలుగునను సంశయము నీమ నంబున బాడమువచ్చును. అయ్యాక్షేపంబునకు నేనును సమాధానం బు జెప్పెద నాలకింపుము. లేనివస్తువు యెట్లు జన్మించునని నీవు నడుగ వచ్చును, వంధ్యాపుత్రుడనియు, ఆకాశకుసుమమనియు, యక్షరాజ ధానియనియు,వస్తువులులేకయే నాపేర్లు వాడబడుచుండుట లేదా। ఇం తేగాక [త్రాటినిసర్పమనియు స్థాణువును [కొయ్య] పురుషుడనియు, సిరలేనిబుట్టను కొలననియు భ్రాంతిపడుటయు లేదా?అదేవిధముగాని జముగాని యెటుకపరిపూర్ణమునందుభ్రాంతిచేతనే మచున్నది. ౬౭.

కం॥ లేనెటుకె యెటుకయనియును । లే నెటుకెట్లాయెననిన లెన్నగవినుమా। లేనిమృగతృష్ణవంధ్యా । సూనులుగలిగుండి వెదకి చూడలేనట్లు ♦ ఈలేనెటుక యేడలేదట్లు ♦ స్థానువు పురుషుఁడు శశవిషాణము గగన । సూనము సరుని స్వప్నానం దమిఁక వెదకిచూడ లేనట్లు ♦ ఈలేనెటుక యేడలేదట్లు॥ ౬౮॥

తా. అబద్ధమయినవస్తువేలాగుడననమందెనులేనివస్తువుయొక్క ప్రచారమేలాగు గలిగెను అని యడిగితివేని నేజెప్పెదవినుము ఎటులనై తేగొడ్రాలికిబిడ్డలేనిదే గొడ్రాలిబిడ్డయనియు, ఉదకములేకయే మృగ తృష్ణ మృగములదప్పి దీర్చుఁదియనియు, కొయ్యయందు పురుషుడు లేనిదే స్థాణుపురుషుడనియు, కుందేటికకొమ్ములులేకయే కుందేటి కొ మ్మనియు, వ్యోమమునందు పద్మములేకయే వ్యోమాబ్జమనియు వే

ర్లువచ్చి యుండలేదా. ఇవియన్నియు నెట్లు నబద్ధములయ్యె పరిభాష యందు నున్నవో అట్లె ఎఱుక లేనిదయ్యెను. పరిపూర్ణము సందు వోచుచున్నది. స్వప్నము నందలి యానందము నేలాగునసై తేనిజము యినదిగాదో, అట్లె ఎఱుకయు నిజముగాదు. ౬౭.

కం॥ ఎఱుక యుదయ మెట్లన్నను। పరిశంబగు నారికేళ స
లిలముభంగిగ । ఎఱుకెట్లుపోవునన్నను । గరిభ్రమించిన వెలగ
పండు కరణిగ నెఱుఁగు॥ తిరిగిరాని కరణియు నెఱుఁగు॥ పరిపూర్ణ
మున్నది యెఱుక తానెఱిఁగితె । ఎఱుకేభ్రమగ్గును భస్మా
సురుసు భ్రమ్గిన నారికరణిగ నెఱుగు॥ తిరిగిరాని కరణియు
నెఱుగు॥ ౬౮॥

తా. ఎఱుకయొక్క జనన మేలాగునని యడిగెదవేని చెప్పెదనువి నుము టెంకాయలో జలము యేలాగుపుట్టెనో, అలాగు పరిపూర్ణము నందె యెఱుక పుట్టును. ఏలాగు టెంకాయలో జలముపుట్టు విధము తెలి యనశక్యమో అట్లె యెఱుకయొక్క ప్రవృత్తి నెఱుగుటసాధ్యము, ఎ ఱుక నశించువిధ మెట్టులనిన, గజమునోటబడిన వెలగకాయలోని గు జ్జుజీర్ణమైపోవునట్లు నశించును. ఎఱుకయొక్క యుత్పత్తిగలుగ దని యడిగితివేని జెప్పెదవినుము. పరిపూర్ణముయొక్క యథార్థతను దెలిసికొన్న యెఱుక భస్మాసురుభంగి భస్మమైపోవును. మరలనా యెఱుకకు భవనాశములు గల్గవు. ౬౯.

కం॥ సంతోషానందములు లంతనెగనచ్చిపివడ నరుగనె
చూడకో। వింతయుయున్నది వాదిని। యింతేను మెఱుకి పుట్టు
వికి తెలుసుకో॥సంశయ మేల యుదిన మ్మికో॥యెంతని తె
లుపుదు నిదేనమాగము । సంతటు బహువన్నెలగునడి యుగు
పసదిక తెలుసుకో॥సంశయ మేల యుది నమ్మికో॥ ౭౦॥

తా. సుఖదుఃఖములుగా, శోకమనుగాని యనుభవమునను వచ్చి మరలలో వుచున్నవి. అవిలోవు వోచుయ్యెదో తెలియునా, ఇది యెఱుక యాశ్చర్యముగాదా, అట్లె ఎఱుక పుట్టునటోను తెలియుట యశక్య ము, కావున సంశయమవలన్ని యుడిగి నాడి వొక్క పరిపూర్ణమేనిజమని న మ్మము. ఏకస్వరూప వర్ణములన్నియు నగిపడుచు, మఱియెఱుక వేళ నేమియు

నగపడకయుండు దేవమూర్తియు, నెంతయని జెప్పవచ్చును. ౭౦.

కం॥ రాకడపోకడ లేకను। నేస్థితినుండునట్టి యీబయలం
దేకముగాఁ దోచునెప్పుడు నెఱు
కసుశీలా ♦ ప్రతిమలేని పెరుమాళ్ళలీలా ♦ లేకతోఁచిన యె
ఱుక లేనే లేదనుచు నే। నీకుఁ దెలుపవే నెఱుకై తేజో లుప్తీ
కృతుకే సుశీలా ♦ ప్రతిమలేని పెరుమాళ్ళలీలా॥ ౭౧॥

తా. వచ్చుటయు పోవుటయు [జననమరణములు] లేనిదియు, నెల్లప్పుడు నొక స్థితిగా నుండునదియు నైన నిరాకారపూర్ణమునందు, జననమరణావస్థలతోఁ గూడి యనేకవిగ్రహములుగా గానంబడుచుండుట, విగ్రహములయందు విష్ణుమూర్తులుగాను, దోచుచుండును. విగ్రహములయందు నిజముగా తెలుపుటచేత దేవుఁడు లేఁడు అట్లే పరిపూర్ణమునందును యెఱుక లేదని తెలిసికొనవలయును, ఈ విషయమును, గురుముఖముగా నుపదేశము పొంది, యెఱుక యబద్ధము బాగుగా తెలియును. ౭౧.

కం॥ పదునాల్గు లోకములు [illegible] తానై తాఁ జచ్చితమునకుఁ దా
నేగు విధం। బునఁ బరిపూర్ణము లోకములందును తానై తాఁ వచ్చియె
ఱుక [illegible] ♦ అచలంబున్న దని తా నెఱుఁగినది ♦
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible]
మృగభావనఁ జేసి నిలువక తానై తాఁ [illegible] ♦ అచలంబు
న్నదని తా నెఱుఁగును॥ ౭౨॥

తా. [illegible], పదునాల్గు, [illegible] గట్టిపదార్థములుగా నేర్పడును. మరల [illegible] గలిసిపోవును. [illegible] ప్రకారముగా నెఱుక పరిపూర్ణము [illegible] మరణములు [illegible], పరిపూర్ణముయొక్క యథార్థస్థితి తెలిసికొన్న వెనుక, యెఱుక తాను నిజముగానవి యెఱింగి నశించిపోవును. ౭౨.

కం॥ పరిపూర్ణములోఁ దోచు ను। నెఱుకే తనకుఁదనకుఁ దా
నెయ్యెడ [illegible] । తోఁచుటలు తొమ్మిదిగలదై । తరితీపుల
[illegible] ♦ అచలమున [illegible] తానే నను
మ ♦ [illegible] తెలియ యెఱుకే సిల్వముగాను। పర

పూర్ణమందుఁ దా నెఱిఁగే దెట్లొక గుర్తును వనదగును ♦ అ
చలమును గని తానేననుచు. ౨౩.

తా. శిష్యా పరిపూర్ణమునందు, యెఱుక తనకుదానే కలుగును. అట్లు నవరంధ్రములతోఁగూడిన దేహరూపమెత్తి సుఖదుఃఖములకు పాత్రమగుచుండును. పరిపూర్ణమును దెలిసికొన్న వెనుక తనకుదానే నశించిపోవును, పరిపూర్ణము నెఱుగుటయే నెఱుకనశించుటకు గుర్తు.

కం॥ తొలుకరి మెఱపుల కైవడి । పొలుపగు నీళ్ళందుఁ
దోఁచు బుగ్గలరీతి । న్నలసూర్యకిరణ మందునఁ । గలనీలము
వలెను నెఱుక గనుపించు నయ్యా ♦ అంతలో నెచటఁ గనుపిం
చదయ్యా ♦ కలకాలమొకరీతిఁ గలిగుండదీ యెఱుక । తిలకిం
పంబగలు రాత్రి దిరుగు విధమున గనుపించు నయ్యా ♦ అం
తలో నెచట గనుపించదయ్యా॥ ౨౪॥

తా. శిష్యా : తొలకరి మెఱపుదీగయు, నీటియందలి బుడతలును, సూర్యకిరణములయందు గాన్పించునీలచ్ఛాయయు, నివన్నియు నెట్లుగలిగి, తత్క్షణమే నాశము చెందుచున్నవో, నట్లె యెఱుకయు జననమరణములు పొందుచుండును, యెఱుక పరిపూర్ణమువలె నెల్లప్పుడును నొకటేవిధముగా నుండదు, రాత్రిపగళ్ళవలె నొకప్పుడునుండియు మఱియొకప్పుడు లేకయు నుండును. ౨౪.

కం॥ కట్టెయలో నిప్పులేకను । గట్టిగా నొక సమయమం
దుఁ గనుపడి బహుళగా । మిట్టిపడు తుదను గనుపడ । దట్టి
దె సుమి యెఱుక పుట్టు వలనువిచార ♦ తనకుఁ దానే పుట్టిన
దారా ♦ పుట్టుగిట్టుట లను నట్టేట నీదుచుండి । బట్టబయలు
నొడి గట్టినఁ గనుపడ ♦ దమలవిచారా ♦ తనకుఁదానే పుట్టిన
దారా॥ ౨౫॥

తా. ఓసద్గుణవిచారా; కట్టెయందు నిప్పులేదు. మఱలనొకకట్టె మఱియొక కట్టెతో నొరియుటచేత నగ్ని గలుగుచున్నది. ఆ యగ్నియు గొంతసేపటికి చల్లారిపోవుచున్నది. అటులనే పరిపూర్ణమందు నేమో యెఱుక నిజముగా లేదు. యెఱుక తనకు దానే నుద్భవించుచున్నది. మరల కొంతకాలముండి తనకుదానే నశించుచున్నది. ఎటులనైతే

నిజముగా నిప్పు కట్టియుందులేదో, అట్లె యెఱుకయు పరిపూర్ణము నందు లేదని దెలిసికొనుము. జననమరణాద్యవస్థలతో గూడిన యెఱుక యను మహాసముద్రమున నిలుచుండి పరిపూర్ణమును గనినచో, నా సముద్రము నింకిపోవునని భావము. ౨౫.

కం॥ తనమూలము తలిదండ్రులు । తన వలెనే వారివారి
తలిదండ్రులకుఁ । దనవలెన గాని యన్యము । గన జనన
స్థానమొకటి గల దనం దరమా ♦ బ్రహ్మల కది తెలియఁ
దరమా ♦ వినుమీ బ్రహ్మాండ జననము నీనాయం । మను నై
దిదియుఁగాదని యింకొకటి వేఱె గలదన తరమా ♦ బ్ర
హ్మదుల కది తెలియఁ దరమా॥ ౨౬॥

తా. శిష్యా; జన్మస్థానము నీ దలిదండ్రులు. వారికి వారి దలి దండ్రులు, అని ఈప్రకారముగా జెప్పుచుండవచ్చునుగాని, నందఱకు ను నొకవేఱే జన్మస్థానమున్నదని జెప్పుట తగునా, (తగదనుట) ఈ బ్రహ్మాండమునకు సృష్టికర్తలు మనమేగాని యింకేదియుగాదు. బ్రహ్మదులైనను నీసంగతిని దెలియలేరు. ౨౬.

కం॥ కనరాని దాని శూన్యం । బనియనఁదగు గాని బయ
లు ననఁదగదు సుమీ । కనవచ్చుచున్నదిదిగో । గనుగొనలేడ
య్యెనెఱుక కనుఁగొనరాదా ♦ యెఱుకను శూన్య మనియనరా
దా కనవచ్చునా లేదా గనుఁగొంటివేదాని । యనరాద భయ
మేమి యనుమానించకు మిదిగో గనుఁగొన రాదా ♦ యెఱు
కను శూన్యమని యనరాదా॥ ౨౭॥

తా. దేనియొక్క పుట్టుకను దెలియుట నసాధ్యమో, యెది యెప్పుడుండియు, మఱియొకప్పుడు లేకయుండునో అట్టి యెఱుకను అబద్ధమని జెప్పవచ్చునుగాని, యెల్లప్పుడు గనుపించుచుండు పరిపూ ర్ణము నట్లు జెప్పుటతగదు. పరిపూర్ణమును నీవు కనుగొంటివికదా, కాన సందేహములెల్ల వదలి, పరిపూర్ణమును నిత్యముగాను యెఱుక ను శూన్యముగాను నెఱుగుము. ౨౭.

కం॥ ఎఱుక బయలందు మిది । నెఱుకను శూన్యం బ
టంచు నెఱిఁగించఁబడెఁ । ఎఱుఁగు మిద యూఁకసమి । బై

తెలిసితే యెఱుక కాకసంబు లేక మూగదరా ♦ ఆకసము బ
యలు నేకమె ల్లొరా ♦ పరిపూర్ణ మిదిగో గన్పడు శూన్యమన
రాదు ♦ ఎఱుఁగుము మెది లింప నిఁకనా చెయి చూచేవు,
ఏకమూఁగదరా ♦ ఆకసము బయలు నేక మెల్లొరా॥ ౭౮॥

తా. పరిపూర్ణమునందు నెఱుక లేనందున, యెఱుక నిజముగా దని చెప్పబడినది. ఎఱుకను నాకాశముగా దెలిసికొనుము, రెంటికిని భేదము లేదు. ఎఱుకయు శూన్యముగా దెలిసికొనుము. స్పష్టముగా దెలియ బడుచుండెడి పరిపూర్ణమును మిథ్యయనరాదు. కావున దానిని నాకాశమనియు చెప్పరాదు. అట్లు చెప్పట తప్పని యెఱుగుము.

వి. ఆకాశమనగా శబ్దము. ౭౮.

కం॥ కనఁబడెడు బయలులోపలఁ గనుఁగొన లేదయ్యె నె
ఱుక గావున శూన్యం । బనవలసె దీని నాకస । మనవలసెను
దీనివిశ్వ మాయెనో యప్పా ♦ యింతకువేఁ మాయ లేదప్పా♦
కనుకనె యీవిశ్వ మొనరి లేదిచి లెన్న । వినఁజెప్ప నాయెను
కనఁబోకుండెనుచు సీమాయనో యప్పా♦యింతకు వేఁ మా
య లేదప్పా॥ ౭౯॥

తా. తెలియబడు పరిపూర్ణమునందు కనుపించని కతనమున నెఱుకను నబద్ధమంటిమి. ఈ యెఱుకవలననే సి జగత్తంతయు గలిగెను. దీని కన్నను మాయయనునది వేరుగాదు, ఈజగత్తును నిజమని నమ్మకుడని నేజెప్పితిని గదా. ఈమాయను నిజమనినమ్మకుము. ౭౯.

కం॥ అహ మనమగిదా యచలము । అహ మున్నదో లే
దోచూడుము మది నిజమెగదా । అహమును బుట్టించుచు గద ।
అహము దయించు కొఱకై యదియున్నదిగా ♦ అహమే వి
శ్వమై నిలిచి నదిగా ♦ అహమె యీ ముచ్చట్లు నన్ని లెఱుఁ
గును గద । అహమే తానేనని యెఱిఁగితె సరిగా దయది యు
న్నదిగా ♦ అహమే విశ్వమై నిలచినదిగా ॥ ౮౦॥

తా. శిష్యా పరిపూర్ణమునకు అహముయొక్క సంగతియేమియు దెలియదు. ముందఱ అహమనునది నిజముగానున్నదో లేదోయను సంగతి దెలిసికొనుము. అదినిజమగదా; పరిపూర్ణమేమో అహమును పు

టించలేదుగదా; అహమే యీ జగత్తాయెను. మన ముచ్చటలన్నియు
నహమే అహమే పరిపూర్ణమును నెఱిగి, తన యబద్ధతను దెలిసి కొ
నుటయే సరియైనమార్గము. అదియే మోక్షము.

వి. అహమనగా నేను అని యర్థము. కావున అహంకారమని
నర్థమగును. జీవాత్మ పరమాత్మయనియు నర్థమగును. ౮౦.

కం॥ ఆవరణము నాకసము ని । రావరణము నచల మను
చు ననిరి మహాత్ముల్ । ఆవరణము మితిగల్గిన । నిరావరణము
నమిత మని యిఁకఁ దెలుసు కోరా ♦ యీరెంటిని వేఱని క
నుక్కోరా ♦ ఆవరణమున నే నిరావరణమును జూచి । యా
వరణమేది నీ కావల మాట లేదని తెలుసు కోరా ♦ యీరెం
టిని వేఱని కనుక్కోరా॥ ౮౧॥

తా. శిష్యా; ఆవరణమును నాకాశమనియు నిరావరణమును
పరిపూర్ణమనియు మహాత్ములు జెప్పెదరు. ఆవరణమునకు హద్దుమేరలుం
డును. వాఙ్మనములకు గోచరముగా నుండును. నిరావరణమునకు
(ఆవరణము) మితి మేరలు లేవు. వాఙ్మనసములకు గోచరము కా
నిది. ఈ రెంటిని వేరని దెలిసి కొనుము. ఆవరణము చేత నిరావరణ
మును దెలిసికొని, ఆవరణమును పాఱదోలుము. ౮౧.

కం॥ ఆకాశము శూన్యం బని । లోకులు మొఱపెట్టి దాని
లో పవనాదుల్ । ప్రాకటముగఁ బుట్టినవని । చీకాకుగఁ జెప్పి
నారు ఛీ వినరాదు ♦ వంధ్యా సంతు క్షితిలోన లేదు ♦ కాకుం
జు వినఁ జోద్యముగను గుందేటి కొమ్ము । త్రికాలమున మేమే
గంటి మనుమాట ఛీ వినరాదు ♦ వంధ్యా సంతు క్షితిలోన
లేదు॥ ౮౨॥

తా. శిష్యా; జనులు. ఆకాశంగగనం శూన్యమనియు, అట్టిఆకా
శమునందు తక్కిన భూతములు గలిగినవనియు జెప్పెదురు, అట్టి మా
టలను నమ్మకుము. ఎటులనైతే గొడ్డురాలికి బిడ్డ లేకయె గొడ్రా
లిబిడ్డ యనియు, కుందేటికి శృంగములు లేకయే కుందేటి కొమ్మని
యు మాట లున్నవో అట్లె ఆకాశమును శూన్యమని జెప్పుటయే గా
ని నిజముగాగాదు. ఆకాశముయొక్క గుణము శబ్దము. ౮౨.

కం॥ లేనియెఱుక బయలందున। లేనే లేదనక యితరు లేల బలికిరో। లేనిది కలదనిపిదపను। లేనేలేదనుచు సిగ్గులేక యీ లీలా ♦ ఛీవినకు చీకాకునీకేల ♦ మేఁదశుదము తానందుకొని మళ్ళి। పూనికడిగిసరీతినౌను సిగ్గొకయింత। లేకయీలీలా ♦ ఛీ ♦ వినకు చీకాకు నీకేలా॥ ౧౩॥

తా. శిష్యా, పామరులు కొందఱు యెఱుకలేనే లేదని సంశయము విడిచిచెప్పుటకు ధైర్యములేక, కొంతవఱ కున్నదనియు, కొంత వఱకు లేదనియు, మొదట జెప్పుచుందురు. కొంతకాలముపిదప యెఱుకయొక్క సబద్ధతను ఒప్పుకొందురు. ఇది యెట్లులున్నదనిన మొదట నమేధ్యము నోడ జెల్లబూనుకొని మరల కడిగివేయు నట్లున్నది. అట్టి మాటలను వినకుము. ౧౩.

కం॥ అన్నపు సూక్ష్మాంశముమన। సెన్నగ నీరంబు ప్రాణ మెఱుఁగుము ఈరెం। డెన్నడు గలయవో నాడే। సున్నసుమీ యెఱుకమాట సుగుణసంపన్నా ♦కలియుటె యెఱుకసుమి యింతకన్నా ♦ ఉన్న దెఱుక మూలమన్నదె వినలేదు। ఎన్నడు నీ భ్రాంతి నిన్నంటునియ్యకు సుగుణసంపన్నా ♦ కలియుటె యెఱుకసుమి యింతకన్నా॥ ౧౪॥

తా. మేలిగుణములకు గనియైనవాఁడా [శిష్యుని సంబోధనము] అన్నముయొక్క సూక్ష్మాంశమే మనస్సు, జలము సూక్ష్మాంశమే ప్రాణము ఈరెంటియొక్క సంగమమే [కూడికయే] ఎఱుక ఈరెండును నెన్నడు కూడకయుండునో, అన్నదే యెఱుకయొక్క యబద్ధత బైటపడును. ఎఱుకకు తనపుట్టుకయొక్క సమాచారమేమియు దెలియదు. ఎఱుక నిజమను భ్రాంతినెన్నడును జెందకుము. ౧౪.

కం॥ పిల్లలుతాటాకులతోఁ। బిల్లలఁ గావించి పెండ్లి చేసెంటంబుల్। కొల్లలుగఁ జేయువారల। తెల్లులుగని సత్యమనుచుఁ దలఁచేరమదిని ♦ నినుసీవిట్లు తలఁచునీమదిని ♦ కల్లసంసారము గనిమానవులు సంత। సిల్లఁగ గురుమంత్రసిద్ధులు నిజమని తలఁచేరమదిని నిను సీవిట్లు దలఁచునీమదిని॥ ౧౫॥

తా. ఆడుకొను పసిబాలురు తాటాకులతో స్త్రీపురుష ప్రతి

మలనుజేసి, ఆప్రతిమలకే పెండ్లిండ్లుజేయుదురు. వాటిని వారిమాటలు నిజమని నమ్ముదురా [నమ్మరు.] అట్లే, నీ సంసారమంతయు నిజమని నమ్ము పామరులమనస్సులను, అచలగురులును, మంత్రసిద్ధుల జెందిన వారలును, నిజమని నమ్మరు. దీనిని బాగుగా నెఱుగుము. ౮౫.

కం॥ మేనెఱుకలనఁగ రెంటిలో। దానిని నిదిదీని నదియొందఁగ
సృజియించుఁ। మేనెఱుక లివియు మూలము। లేని దెస్సృజన
య్యేననుచు లేనెలేదంటి ♦ అంటేతప్పు లేనే లేదంటి ♦ మేనెఱుక
లిప్పుడు దేనందున్నవొచూచి। లేనే మేనెఱుకల లేని వనుచు
నమ్ము లేనెలేదంటి ♦ అంటేతప్పు లేనే లేదంటి॥ ౮౬॥

తా. శరీరము, ఎఱుక యీరెండును నొకదానినొకటి సృజించును. ఎల్లసృష్టికిని నివి రెండును మూలకారణములు. అయితే మునుపు నివిరెండును లేవని జెప్పుట సరియాయని యడుగుదువేమో, దానికి సమాధానము జెప్పెదవినుము. ఇవి రెండును లేవనిజెప్పుట తప్పుగాదు అవిలేనిమాట నిజమేను, ఈరెండునుదేనియందున్నదో దానితెలిసికొని [అనగా పరిపూర్ణమును దెలిసికొని,] నీరెపటిని, అబద్ధమని నెఱుగుము. ౮౬.

కం॥ ఎఱుకపనిసేయదనకుము। ఎఱుఁగుటమఱిమాటలు రెం
డునెవ్వరిపనులోఁ నెఱిగింపుము నామ్రోలను। వెఱువకుతప్పి
తివిదెబ్బ వేసెదఁజూడు ♦ అట్లనకుండఁజేసెదఁ జూడు ♦ వెఱపించు
టే దెబ్బవేసె ననాతండ్రీ। యెఱిగించు పై మర్మమెఱుగఁ నేఁ
దీసివేసెదఁజూడు ♦ అట్లనకుండఁజేసెదజూడు॥ ౮౭॥

తా. శిష్యా? ఎఱుకపనేమియుజేయక నూరకున్నదని జెప్పకుము. అట్లెఱుక పనేమి జేయకయుండిన పక్షమున, తెల్విమఱపులు నెవ్వరికార్యములుజెప్పుము. ఏమియు భయ ముంచుకొనవలదు, తప్పుగా నుత్తర మొసంగితివేని, నిన్ను శిక్షింతును. మరల నాప్రకారము తప్పుగా జెప్పకుండునట్లు జేసెదను జూడుమని గురుడు జెప్పెను. అందులకా శిష్యుడు, గురుపరా, తమరు కొట్టుదురనని భయము పెట్టుచున్నారేగాని, నొకదెబ్బయైనను నాదేహముపై బడలేదు. నన్ను బాగుగా ప్రహరించియైనను, నాకా యెఱుకయొక్క మర్మముబోధింపుమని ప్రార్థించెను. ౮౭.

కం॥ లేనికల గలిగినప్పుడు। దానికిదశదిశలయందుఁ దగ
మొదలుకొనగ। దానంటకున్న మేలగు ను। లేని కలే చూచె
నేని లేకపోవుగదా ♦ కలలో మేల్కొ లేక పోదుగదా ♦ లే నెఱు
క బయలు నీలాగున నీకెపుడు। గానవచ్చితే బోధగానలెన వ
పుడు లేకపోదుగదా ♦ కలలో మేల్కొ లేకపోదుగదా॥ ౮౭॥

తా. శిష్యా, నిజముకాని స్వప్నమునందు నీకు గనబడు సర్వ
మును, మేల్కొన్న పిదప, నబద్ధములుగా దెలియబడును. స్వప్నము
లో కూడ మెలకువ యుండునట్లు తోచుచున్నది. అట్లు యెఱుకయు
ను, నిజముగానే తోచుచున్నది. పరిపూర్ణమను మేల్కొను కనిన తో
డనే, స్వప్నమను యెఱుక యొందును నిలువక పాఱిపోవును. ౮౭.

కం॥ ఒంటుకు దాపలిబిందౌగ। టంటించిన కొలఁదలెక్క
యధికంబగునా। యొంటుకు వలపల బిందౌక। టంటించిన
లెక్క యుర్వి క్కయెగఁ దోయి ♦ ఒంటుండి లేదా గాదన
వోయి ♦ దంటదీరుమూడు దానివలెనే యెఱుక। కాంతెబయ
లునుదాటుగిలిగుండు తనకుర్వి క్కయెఁగదోయి ♦ ఒఁటుండి
లేదా గాదనవోయి॥ ౮౮॥

తా. శిష్యా, ఒకటియను సంఖ్యకు వెనుక బిందువును యుం
చిన వో పదియగును. ఆబిందువునే ఒకటికి ముందుంచిన వో నాసంఖ్య
కు విలువయేమియు నుండదు. అట్లు పరిపూర్ణమును తెలియుటకు ము
నుపు, యెఱుక, నిజముగాదోచును దానిని యెఱిగిన పిదప నెఱుకయొ
క్క యబద్ధత్వ మేర్పడును. ౮౮.

కం॥ యెఱుకొక్కటుండె నేనియు। నెఱుకే యీవిశ్వరూ
పమేర్పడదాంబ్రగ। యెఱుకొక్కటి లేకుండిన। నెఱుకైన ప్ర
పంచమున్న దెటుఁ గేరికను ♦ లేదననైన నెవరున్నారికను ♦ పరి
పూర్ణమొకటి బయలుండఁ గనిపటి గుఱుతు పోఁగొట్టితేనెవ రె
ఱిఁగేరికను ♦ లేదననైన నెవరున్నారికను॥ ౯౦॥

తా. ఒక్క యెఱుక యుండు నంత వఱకు నా యెఱుక ప్ర
పంచరూపముగ నుండును. [అనగా ప్రపంచ ముండును,] ఆయెఱుక
లేనిపక్షమున, ప్రపంచముండునది లేనిది నెఱుగుటయెట్లు, ప్రపంచము నె

ఱుగుటకు నెఱుకకు తప్ప యింక దేనికిని సాధ్యముకాదు. పరిపూర్ణము యొక్క యదార్థతను గని యెఱుక నశించినపిదప. నెఱుగువారలును యుండరు. ౯౦.

కం॥ తెలుపు మృదుత్వము మధురము। గల వస్తువు చక్కెరనుచు గనుగొన్నట్లా। తెలివి విశదముగ జగములఁ। గలవస్తువు బిందు వనుచుఁ గనుఁగొనరాదా ♦ నేఁదెలిపిన విని నమ్మరాదా ♦ తెలివిచె బయలుండఁ తెలిసియీ తెలివినిఁ। దెలివి చేతను బట్టి తీసివేసినఁ బోను గనుగొనరాదా ♦ నేఁ దెలిసినవిని నమ్మరాదా॥ ౯౧॥

తా. తెల్లగాను, నునుపుగాను, మధురముగాను నుండు వస్తువు చక్కెరయని యెట్లు దెలిసికొనుచున్నావో అట్లు, వస్తుప్రపంచమునంతయు, దెలియజేసెడు వివేకము నేది గలదో దానినే యెఱుక యందురు. అట్టివివేకము చేతనే పరిపూర్ణము నెఱింగి, మఱల నెఱుగుటకు సాధనమైన వివేకము (ఎఱుక) నువదలివేయుము. దీనినిబాగుగా దెలిసికొనుము. ౯౧.

కం॥ లేనెఱుక బయలు లోపలఁ। దానై తనకేరుపడినతన మూలమునే। తానెఱుఁగదలఁచినప్పుడు। తానే లేకుండు దృష్టాంతము వినుమిచటఁ ♦ గలఁదోఁచదే తనకై తానెచటఁ ♦ దానై తోఁచిన కల తన మేల్కగనఁ బోతే। తానే తనకులేదు తగియున్నది దృష్టాంతము వినుమిచటఁ ♦ గలఁదోఁచదే తనకయి తానెచట॥ ౯౨॥

తా. లేని యెఱుక తనకుతానే జన్మించును. మఱల తన మూలమును దెలియగోరి నశించును. ఇందులకు సరియైన నొక దృష్టాంతమును జెప్పెదను వినుము. స్వప్నమందు దోచినవి యెల్లను మేల్కాంచినపుడు నెట్లు లేనివిగా నేర్పడునో, అట్లు యెఱుకయు, మూలమును దెలియగోరునపుడు దానులేనిదిగా దెలిసికొనును. ౯౨.

కం॥ చచ్చుటపుట్టుట మెలఁకువ। వచ్చుటగాఢపు సుషుప్తి వచ్చుట నివినా। లచ్చుపుగ సహజమఱుకకు। బొచ్చెము ఈయెఱుక నిల్వఁబోదు మాయప్పా ♦ అచలమునకిట్లు లేదుగ

దప్పా ♦ మచ్చికతో రెంటిమర్మగునీ కిప్పు । డెచ్చగ దెలిపితి నెఱుగు మెఱుకనిల్వబోదు మాయప్పా ♦ అచలమునకిట్లు లేదుగదప్పా॥ ౯౩॥

తా. శిష్యా; జననమరణములు, సుషుప్తి నిద్ర, స్వప్నము, జాగ్రత్త [మెలకువ] మొదలగునవస్థలు ఎఱుకకు సహజముగా నుంటున్నవి. కావున యెఱుక యచలముగాను నిత్యముగాను నుండనోపదు. పరిపూర్ణమునకీ యవస్థలేవియు లేవు. కావున నది నిత్యము. నీకీ రెంటిమర్మములను జెప్పితిని. ౯౩.

కం॥ ఎఱుకను గలలోఁ బురుషున । కెఱుకే యీవిశ్వమగుచు నేర్పడుఁ గలగా । నెఱుక బయలుకని తానెం । దేఁగిన నెఱుకది మేల్కొ యిది నమ్మలెన్న ♦ యెఱుకతోఁపొందు వదిలే దేబిన్న ♦ యెఱుకనే కలనీకు నెప్పుడువోఁచిన । నెఱుక లేదను మేల్కొ నెఱుఁగు మెప్పుడు చాలు నిదినమ్మ లెన్న ♦ యెఱుకతోఁపొందు వదిలేదేబిన్న॥ ౯౪॥

శిష్యా, ఎఱుక యీవిశ్వ మంతయు దానగును. ఎఱుకయును స్వప్నమందగపడు పురుషుడును సమానములు, ఎట్లైతె మెలకువ గన్నతరువాత స్వప్నమం దగుపడిన పురుషుడులేని వాడగుచున్నాడో అట్లు పరిపూర్ణమును మేల్కొ గన్నతోడనె యెఱుకయు లేకపోవును. ఎఱుకనువదలుటయే సరియైన బాటయని నమ్మము. ౯౫॥

కం॥ చిత్తరువు రంగుగోడల । నెత్తెఱుఁగునఁ దెలిసినావో నీవిప్పుడు నీ । చిత్తమున జగము నెఱుకను । నుత్తబయలట్లదెలియు మూహతోఁ మునను♦ దెలిసి విడువు మూహాజగములను♦ అత్తెఱుఁగునఁ జేసి యావలి మాటను । నిత్తెఱంగునఁ దెలియ నెవరుండే రటుమీఁద నూహ తోఁమునను♦ దెలిసివిడువు మూహా జగములను॥ . ౯౫॥

తా. శిష్యా, చిత్రవర్ణములుగల గోడను నీవేసాధనముచేత దెలిసికొంటివో, ఆసాధనము చేతనే, నెఱుక, జగత్తు, పరిపూర్ణమను నీ మూటిని నెఱుగుము. ఎఱుగుటకు సాధనమైన యెఱుకనున్ను జగత్తును

న్ను వదలిన వెనుక నెఱిగి జెప్పుటకు నెవ్వరు లేరని బాగుగా దెలిసి కొనుము. ౯౫.

కం॥ పరిపూర్ణములో లేనిది। ఎఱుకొక్కటితోంచి తన్ను నెఱింగిన మృషగా। నెఱుకవిడుచునది యెట్లనం। గరములు త మపనులుతామె గడుపు నట్లుగను ♦ నిదిగాకుంటె కలదొకటి వినుము ♦ మఱికానిదీమాట మంచిదీమాటని। పరిపరివిధము లం బల్కుపలుకులం బనిగడుపు నట్లుగను ♦ నిదిగాకుంటె కల దొకటి వినుము. ౯౬॥

తా. పరిపూర్ణమునందు, లేనట్టియెఱుక సంప్రాప్తించును. పరిపూర్ణము నెఱిగినపిదప, తనకల్లతనమును బైట వేసికొనును. దీనికి దృష్టాంతము జెప్పెదవినుము. చేతులు తమచేయుపనులు తీరిన తరువాత తామూరకయుండును. ఈమాట న్యాయము, ఇది యన్యాయము యని జెప్పుమాటలును, తరువాత శాశ్వతముగా నుండవు. ౯౬.

కం॥ తలమెత్తి చూడజాలునె। యలచీకటి యెదుటనిలిచి యజ్ఞాపుకళం। గలవచ్చి మెలకు వందున। గలచేష్టలు ప్రోలనిలచి కనుగొనగలదా ♦ అట్లనె యెఱుకగను గొనవలదా ♦ యిలలోన గురుబోధ నెఱింగిన నరుని చే। ష్టలు గంటెనుక్కి సద్గురు బోధాట కనుగొనవలదా ♦ అట్లెనె యెఱుక గనుం గొనవలదా॥ ౯౭॥

తా. శిష్యా; చీకటి యెఱులనైతే సూర్యకిరణములనుచూడజాలదో [అనగా సూర్యునియెదుట చీకటియుండదో] నటువలె స్వప్నమునందలి యనుభవములను, జాగ్రత్తయందు చూచుట యసాధ్యము. మేలి గురూపదేశము జెందిన వానికి చేష్టలేవియు నుండవు. ౯౭.

కం॥ అంటదు కలమెలంకువ మే। ల్కాంటదు కలనెన్నటికి ని నదినిశ్చయమిా। రెంటిక్రియగుణుతుబయలుల। రెంటిని రెండంటకుండు రెండింటిలోను ♦ గలయెఱుకలీరెండు మిథ్యాను ♦ దంట మెలంకువ బయలుంట యెప్పటికెఱింగి। గెంటుముపై రెంటి కలయెఱుకల రెండింటి లోను ♦ గల యెఱుక లీ రెండుమిథ్యాను॥ ౯౮॥

తా. కల మెలకువలు రెండును నొకదానితో నొకటి జేరవు. వాటిరెంటికిని సంబధము లేదు. అదేవిధముగా పరిపూర్ణ మెఱుకలు రెండును నొకదానితో నొకటిజేరవు. ప్రస్తులో కలయు, ఎఱుకయు, సబద్ధములుగా నెఱుగబడును. జాగ్రత్తయు, పరిపూర్ణమును నిజములవును, నిజములైన వాటిని నెఱిగి, కల్లయైన వాటిని వదలిపెట్టుము. ౯౮.

కం॥ ఎఱుఁగదు సుషుప్తిజాగ్రత, నిరవందకగల సుషుప్తి
నెఱుఁగదు మెలఁకువ। ట్టరయ నెఱుక మఱుపులబయ। లెఱు
గదు. ఎఱుకయీరెంటి నెఱుఁగుచు నుండు ♦ గురుముఖమున
నెఱిఁగి యీరెండు ♦ తిరముగ నెఱుకను దీసివేసి తెచాలు।
పరులు నేననియెడి పలుకులేకుండు నిర్లెఱుఁగు మీరెండు ♦
గురుముఖమున నెఱిఁగియీరెండు॥ ౯౯॥

తా. శిష్యా; నిద్ర, మెలకువ నెఱుగదు. మెలకువను నిద్రయెఱుగదు. అట్లె యెఱుకయు పరిపూర్ణమెఱుగదు. అయితే నీరెంటినిన్ని [పరిపూర్ణమును, యెఱుకను] యెఱుకయేయెఱుగును. సద్గురుని దయవల్లనీరెంటిని నెఱిగి, అహంభావమును జెందియుండు నెఱుకను పారదోలుము. ౯౯.

కం॥ సంకల్పములో లేనిది ని। స్సంకల్పములోఁ దోఁచక
ను వోఁచిచనుఁ। సంకల్పమె తప్పని। నిశ్శంకఁ మదిదెలిసె
నేని చనుదాలేనును ♦ నిస్సంకల్ప మునివెదననుచు ♦ సంక
ల్పించుటకుంక సంకల్పమేది నిస్సంకల్ప ముంమటల్ సంకల్పమె
ఱిఁగితె చనుదాలేనను ♦ నిస్సంకల్ప మునిచెదననుచు॥ ౧౦౦॥

తా. శిష్యా, సంకల్పముచే నొక కార్యము సాధింపనలవి కాని యెడల, నిస్సంకల్పమునందు, సాధ్యమగునట్లు దోచుచుండును. సంకల్పము సరిగాదని మనస్సునకు నిస్సందేహముగా తెలిసినయెడల సంకల్పముతోనకుదానే లేకపోవును. నిస్సంకల్పమే సరియనిన యెడల, సంకల్పము జేయుట కింక నేమియునుండదు. కావున సంకల్ప, నిస్సంకల్పములు రెండున్ను నిత్యములుగావు. ౧౦౦.

కం॥ ఎఱుక తనకుఁదా విడిచిపో। దెఱుకను విడిపింపలేరు
ఎవ్వరుధాత్రిఁ। గురుఁడొకఁడు తప్పగురునకుఁ బరిచర్యయె

నర్చి బోధపద్ధతి వినినఁ ♦ దిరిగిరాని పద్ధతి గనినఁ ♦ బరిపూ
ర్ణ మెఱుక నేర్పఱచు నెఱుకయు లేక। హరినిఁ గలలోఁగన్న క
రిమ్రగ్గినట్లు యీపద్ధతి వినినఁ ♦ దిరిగిరానిపద్ధతిగనినఁ॥ ౧౦౧॥

తా. ఎఱుక స్వతహాగా నాశముపొందదు. దానిని మరియెవ్వరును గూల్పలేరు. దానిని నొక్క గురువు తప్ప యింకెవ్వరును విడిపింపలేరు. గురు శుశ్రూషలుజేసి జనన మరణములను పొందని సన్మార్గమును దెలిసి కొనినయెడల, పరిపూర్ణ మెఱుకల రెంటిని నెరుగు యెఱుక నశించును. ఏవిధమున యనిన స్వప్నమునందు, సింహమును గనిన గజము మాడ్కి నశించును. ౧౦౧.

కం॥ అపలోక్షమౌను మనుజుల। కు పరోక్షంబైన బయ
లు గురుకృపలేకఁ। అపరోక్షమౌను మనుజుల। కుపరోక్షం
బైన బయలు గురుకృపగలుగఁ ♦ గీర్తెలిసినయెఱుక తాఁదొ
లఁగఁ ♦ విపరీతబుద్ధిని విడిచినీవెప్పుడు।నుపచారములు చేయు
చుండుము గురునకు గురు కృపగలుగఁ ♦ గీర్తెలిసిన యెఱుక
తాఁ దొలఁగఁ॥ ౧౦౨॥

తా. సద్గురు కటాక్షము లేకయే, పరోక్షమైన నీపరిపూర్ణము, అపరోక్షమేలాగగును, కాదనుట, గురుకటాక్షమున్న యెడల నపరోక్షమగును. నీవు విపరీత బుద్ధినేమియు నుంచుకొనక గురునకు శుశ్రూష జేయుచుండుము ఈమర్మమును దెలిసికొంటివేని ఎఱుక వెంటనే నశించును. ౧౦౨.

కం॥ నేనెవ్వండను జీవుండు। నేనే నేనను శివుండు నీరెం
డనకఁ దానుండు నచలమన్నిట। నేనరిగినం దానుపైదినేనెట్ల
నీనీ♦ నేననకున్నఁదా నెట్లనీని ♦ నేనన్న దాననే నానీప్రసంగము।
తానన్నఁదాననే తలపోయవలెనట్లు నేనట్లనీని♦ నేననకున్నఁదా
నెట్లనీనీ॥ ౧౦౩॥

తా. జీవుడు నేను యెవ్వడను, అని సందేహము నొందుచుండును, శివుడు నేనే నేనని జెప్పుచుండును. పరిపూర్ణమునీ రెంటిని జెప్పదు నేను నేను అను అహంభావమువహించి యున్న యెడల తానుపరిపూర్ణమును యేలాగు యెఱుగును. నేనునేనని జెప్పకుండిన యెడల తన్ను

దా నెట్లెఱుగును. ఈప్రసంగమంతయు నేను నేనని జెప్పుటవలన గలుగుచున్నది. నేనని జెప్పుట వలననే యింత యోచింప వలసి నట్లయినది. ౧౦౩.

కం॥ తొొఱ్ఱలు తొమ్మిదిగల మేఁ । మఱ్ఱికి నొక రెంటిలోన మల్కలు నాల్గుం। డొఱ్ఱది తెల్లది నల్లది। కఱ్ఱది దానగ్రమందుఁ గల దొక్క తూటు♦ అదియె యెఱుకనే పులుగుండు చోటు♦ కుఱ్ఱ గురుబోధను గొడ్డలిచే బూని। మఱ్ఱిపులుగుల రెంటి మలచి కాకపోని గలదొక్క తూటు♦ అదియె యెఱుకనే పులుగుండు చోటు॥ ౧౦౪॥

తా. దేహమను మఱ్ఱిచెట్టుకు తొమ్మిదితొఱ్ఱలుగలవు. [అనగా నవరంధ్రములుగలవని యర్థము] ఇరంధ్రముల రెండిటికి నాల్గు [మల్కలు] మూడు కుళ్లుగలవు. ఈమూడుకుళ్ళ నాల్గింటికిని లోనొక నాళముండును. ఆనాళమునందు యెఱుకయను పక్షివాసము జేయుచుండును. నీవు గురునిచేతి నెఱుగబడ్డ పరిపూర్ణజ్ఞానమను గొడ్డలిచేత మఱ్ఱిపులుగుల రెంటిని (దేహమును, యెఱుకను) నఱికి వేయుము.

వి. నవరంధ్రము లెవ్వియన, ఘ్రాణరంధ్రములు ౨. నేత్రరంధ్రములు ౨. కర్ణరంధ్రములు ౨. నోరు ౧. గుదరంధ్రము ౧. ఉపస్థ ౧. ఇక్కడ జెప్పబడియుండు రెండురంధ్రములును నేత్రరంధ్రములు. కంటికి నాల్గు మూతలుగలవు. వాటిలో మొదటిది యొఱ్ఱది (అనగా కంటి రెప్పలు రక్తనాళములు మొదలైన యొఱ్ఱమూతలు) రెండవది తెల్లది (అనగా కంటిపైనుండు తెల్లపొర) మూడవది నల్లది [అనగా నీలపుగ్రుడ్డు] నాలుగవది కఱ్ఱది [అనగా యింకా లోపలనుండుపాప.] ఈనాల్గింటికి పైనుండు నాళమే బ్రహ్మనాళము, ఈబ్రహ్మనాళమునందు హంసయుండును. ఆహంసయే యెఱుక. ౧౦౪.

కం॥ తనువునఁ గలిగిన యెఱుకే। తనువును దనువనుచు దన్నుఁ దానని యెఱుగుఁ। దనువును బాసిన మీఁదటఁ। దనునా దేహమును రెండు తా నెఱుఁగ దెపుడు♦ అదగనుకఁ దా లేనే లే దెపుడు ♦ అనుమాన రహితమొం దచలమున్నది గంటె । దినమూట తలపోయుఁ దినము సిగ్గన తన్నుఁ దా నెఱుఁ గదెపుడు♦ అదగనుకఁ దా లేనే లేదపుడు॥ ౧౦౫॥

తా. శిష్యా, దేహమువలననగలిగినమెఱుక, తన్నును, దేహమును, వేర్వేరుగానెఱుగును. దేహమును బాసినవెనుక, తన్నుఁగాని దేహమునుగాని నెఱుగజాలదు. తన్నునెప్పుడునెఱుగదో, నెఱుకయేలేకపోవును. పరిపూర్ణముయొక్కయధార్థతను దెలిసినమెఱుక, తన్ను గుఱించియెంచుటకే సిగ్గుపడును, అనగా లేకయేపోవును. ౧౦౫.

కం॥ ఉప్పినిఁజెఱుగదరు వొక్కప్పుడు విత్తనము చచ్చునా
రెంటికినీ । త్రిప్పలు తప్పవుధరయే । త్రిప్పలుతా నెఱుగనట్లు
తెలిసికోవోయీ ♦ తనువెఱుకల బయలెట్లుఅఁగోయీ ♦ గొ
ప్పయిన గురుబోధచొప్పున నెఱిఁగిపై । త్రిప్పలుగిలదానిఁ ద
ప్పతీసి తెచ్చాలు తెలిసికోవోయీ ♦ తనునెఱుకల బయలెట్లు
అఁగోయీ॥ ౧౦౬॥

తా. శిష్యా. మంచిగాలివానకు, వృక్షముపశించును. మఱియొకప్పుడువిత్తనముకు నశించును. ఈరెంటికిని నాశము తప్పదు, ఈ రెంటియొక్క పాట్లు, భూమికేమియు దెలియదు. అటులే పరిపూర్ణమునకు శరీరముయొక్కయు, మెఱుకయొక్కయు త్రిప్ప బాట్లు దెలియవని దెలిసికొనుము, పరిపూర్ణమును నెఱిగి, చావుపుట్టుకలతో గూడిన శరీరమును, మెఱుకను త్యజించుము. ౧౦౬.

కం॥ మాతములవారలుతమ స । మ్మతమైనట్టి నట్టిశాస్త్ర
మర్యాదలచే। మితమేరు పఱుపకొనిబహు। గతులనుగిలహిం
తురట్టి గతినీకేమిటికిఁ ♦ జపలతఁ జెందేస్థితినీకేమిటికిఁ । బ్రతిలే
ని యీబట్ట బయలుండఁజూచి సం। లతములే నెఱుక లేదనిన
మ్మనమిక నాగిగతి నీకేమిటికిఁ ♦ జపలతఁ జెందేస్థితి నీకేమి
టికి॥ ౧౦౭॥

తా. శిష్యా, మతత్రయములవారు, వారివారి మతానుగుణ్యమయిన విధులచే కట్టుపడినవారై, తామనుష్ఠించు నాచారములే సరియని యొకరితో నొకరు వాదించుచుందురు. నీవు సమాన రహితమైన పరిపూర్ణమును దర్శించి మెఱుకను కల్లయని దెలిసికొనుము. మతత్రయములవారు యేపాటుపడితే నీకేమి. నీమనస్సును చంచలము లేకనుంచుకొనుము.

వి. మతములు మూడువిధములు. ద్వైతము [జీవేశ్వరులు వేరనివాదించునది], అద్వైతము [జీవేశ్వరులయొక్క టేయని వాదించునది], విశిష్టాద్వైతము [ఈశ్వరుడు వేరనివాదించునది] ఈమూటినిమతత్రయమనియందురు. మతములనారువిధములుగాను భాగింతురు. శైవము వైష్ణవము, శాక్తము, గాణపత్యము, సౌరము కాపాలము, వీటినిషణ్మతములనియందురు. ఇక్కడ జెప్పబడ్డది మతత్రయములు. ౧౦౭.

కం॥ ద్వైతాద్వైత విశిష్టులు। సైతురు విన సైపరెపుడు సైపక పిదపన్ । సైతురు క్రమమున వేఱని । నాతత మదిజీవ శివులనవి వినఁబోకు ♦ నేబోధించి నవి వినువబోకు♦ పూతమాబయలును బొడఁజూచి గురునిచే । ద్వైతాద్వైతవిశిష్టాద్వైతములను మూను మవివినఁబోకు♦ నేబోధించి నవివినువఁబోకు॥ ౧౦౮॥

తా. శిష్యా; ద్వైతులును, అద్వైతులును, విశిష్టాద్వైతులును జీవేశ్వరులు యేకత్వమునుగుఱించి వాదించుచుందురు. ద్వైతులు జీవేశ్వరులు వేఱనియు అద్వైతులు వేఱుకాదనియు జెప్పుచుందురు. వారి మాటలను వినకుము. గురునిచేత పరిపూర్ణజ్ఞానమును జెంది యీ మతత్రయములవారి వాదములను వినకుము. ౧౦౮.

కం॥ కొందఱు దశవిధనాదము । లందున నభ పంచకంబునందునఁ జక్రా । లందున లక్ష్యధ్యానము। లందున హంసందు బుద్ధినాటింతు రోయీ♦ యోగములందు నటియింతురోయీ♦ అందుసిద్ధులచేత నానందింతురు గొంద । ఱంద రేమనిన నీబోధం దేయుండుము నాటింతురోయీ ♦ యోగములందు నటియింతురోయీ॥ ౧౦౯॥

తా. శిష్యా. ఈప్రపంచమునందు గొందరు దశవిధ నాదములయందును, మఱికొందఱు పంచవిధయోకాశములందును, మఱికొందఱు షట్చక్రములయందును, మఱికొందఱు ఆరువిధములయినలక్ష్యములయందునుమఱికొందఱు సగుణధ్యానమందును, మఱికొందరు హంసయందును బుద్ధిని నిల్పి ధారణజేయుదురు, వాటివలన అణిమాద్యష్ట

సిద్ధులనుజెంది యానందించుచుందురు. చతుర్విధ యోగముల నభ్య సించువారి మాటలను వినకుము. ఈపరిపూర్ణ బోధను వదలకుము.

వి. చిణిచిణి, చిణి, ఘంట, శంఖ, వీణా, తాళ, వేణు, భేరి, మేఘ, మృదంగములు. ఈపదింటిని ప్రణవనాదములందురు. ఘటాకాశము చిదాకాశము, ధారాకాశము, మఠాకాశము, హృదయాకాశము, ఈఐదును పంచాకాశము లనంబడును. మూలాధార స్వాధిష్ఠాన మణిపూరక అనాహత విశుద్ధ ఆజ్ఞేయములని ఆధారము లారువిధములు. స్థూలము సూక్ష్మము, కారణము మహాకారణము; సమరసము, వ్యక్తము అనిలక్ష్యములు [శరీరము] ఆరువిధములు మంత్రయోగము లయయోగము, హఠయోగము, రాజయోగము అనియోగములు నాల్గువిధములు. అణిమ, మహిమ, గరిమ, లఘిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకామ్యము, ఈశత్వము, వశిష్టము అనునవి అష్టసిద్ధులు. హంస బ్రహ్మనాళమునం దుండును.

కం॥ కొందఱు ముద్రలు గనవలె । నందరుమఱి కొందర
ధికమందురు ద్రష్ట । కొందరుభజనే లెస్సని । యందురు ఇ
వియన్ని యెఱుకేయని తెలుసుకొనుమీ ♦ నీకివియేల పని లేదు
వినుమీ ♦ ముందుగ బరిపూర్ణమున్నది గని గుర్తు । నెందుండ
కుండ దానెగరంగొట్టిన౽ జాలునని తెలుసుకొనుమీ ♦ నీ కివి
యేల పనిలేదువినుమీ॥ ౧౧౦॥

తా. కొందఱు పంచవిధముద్రల నెఱుగవలయునని యందురు. కొందఱన్నిటిని జూచునదియైన సాక్షి సధికమందురు. కొందరీశ్వరధ్యానము మేలనియందురు. ఇవియన్నియు, నెఱుకేయని తెలిసికొనుము. నీకీ తప్పక్రోవ లేవియు వలదు. పరిపూర్ణమును దర్శించి యెఱుకను వదలుటయే సరియైనమార్గమని యెఱుగుము. (వి. ఖేచరి, భూచరి, మధ్యమ, షణ్ముఖి, శాంభవి, యని ముద్ర లైదువిధములు.) ౧౧౦.

కం॥ దేవుని నీవునెఱుంగవు । నీవిప్పటి కెట్టివాడవో నేడెలి
పెదనీ । కావేట్టి బోధలెందుకు । కావున నద్దేవునిదగో గనుం
గొనవోయీ ♦ నామరూపకర్మ లేవోయీ ♦ నీవా దేవునిలోన
నిమలెస్స వెదకిన । నావలముచ్చట నమగోయి దెల్పెద కనుం
గొనవోయీ ♦ నామరూపకర్మ లేవోయీ॥ ౧౧౧॥

తా. దేవుడెవ్వఁడో నీకు దెలియదు. నీవెట్టివాఁడవై నదినీకు దెలియదు. తెలిపెదను వినుము. వెట్టిమార్గములను వినకుము. దేవుని బాగుగా దెలిసికొనుము. అతను నామ (పేరు) రూపక్రియలచేత కట్టువడినవాఁడు కాఁడు. అట్టి దేవునియందు నీవుకూడ నుందువు. నిన్ను ఆ దేవునియందు జూడుము. పిదప నీకుజెప్పెదను. ౧౧౧.

కం॥ మానవుఁడు సేయఁబూనిన దానిని లోఁ దెలిసి చేయఁ
దగునని మదిలో । నేనెఱిఁగి నీకుఁ జెప్పితి । పూనుము రుచిపు
ట్టదేని పోని నీమనసు ♦ రుచి పుట్టితే పూను నీమనసు ♦ నే
నేమి యనఁబోతె నీకేమి తోఁచునో । లేని నిష్ఠురములు లే
కుండునటు లెన్న పోని నీ మనసు రుచి పుట్టితే పూను నీ
మనసు॥ ౧౧౨॥

తా. మనుష్యుఁడు దానుచేయు కార్యములనెల్లను విచారించి చేయవలయునను రహస్యమును తెలిసియే నీకీ యుపదేశము జేయుచున్నాను. నేనుజెప్పిన పద్ధతిని నడుచుకొనుటకు పూనుము. నేను నేజెప్పు దానిలో నిష్ఠురములేదేని వదలిపెట్టుము. నేజెప్పునది నీ కింపైనయెడల నడుచుకొనుము. కేనొకటి జెప్పినదానిని నీవు వేరుగాఁ గ్రహించి నన్ను నిష్ఠురమునకు పాత్రునిగా జేయకుము. నేజెప్పుదానిని బాగుగా యాలోచించి చూడుము. ౧౧౨.

కం॥ పంచాక్షరములతోఁ డఁ బ్ర । పంచము తానుద్భవించెఁ
బ్రణవాక్షరముం । దంచు శ్రుతులు లెన్నఁ దాన్నెఱు । కం
చని విడిఁగి యెఱుఁగు మచలము దీనిఁ ♦ నిల్పకు మెఱుకనచ
లములోనఁ ♦ చంచల మతిచేత జతుర్నాసి రెక్కఁ ఐం । చెం
చెడి నెందుకు ? ఇదినమ్మి యెఱుఁగు నిట్టచలము దీనిఁ ♦ ని
ల్పకు మెఱుక నచలము లోనఁ॥ ౧౧౩॥

తా. శిష్యా! ప్రపంచము పంచాక్షరివలన పుట్టినది. దానికి ముందు ఓంకార స్వరూపమైన ప్రణవాక్షరముండును. దీనినంతయు నెఱుకగా దెలిసికొనుము. అట్లు దెలిసికొన్నవాఁడవై, ఆ యెఱుకచేతనే సరిపూర్ణమును నెఱిగి, యెఱుకనుపరిపూర్ణమునందు నిలుపనీయక తిరుమగొట్టుము. నీవు చంచలమైన మనస్సుగలవాఁడవై పంచాక్షరీ మొదలగు

మంత్రము లెక్కువయని తలచుటతప్పు. అట్లు తలవకుము. ౧౧౩.

కం॥ ఎఱుకే చిజ్జడమీజగ । మరయఁగఁ బరిపూర్ణ మేమి యనరా దదియా । యెఱుక జగము లస్థిర ములు । పరిపూర్ణ ముశాశ్వత మది పాటించి కనరా ♦ కావా రెండీ పాటివి వినరా ♦ గురుముఖమున వీటి నరుఁడు గుర్తెఱిఁగినఁ । దిరిగి పుట్టఁడు వాఁడిద్ధరపై మునుపటి వలె పాటించి కనరా ♦ కావా రెండీ పాటిని వినరా॥ ౧౧౪।

తా. ఎఱుకే చైతన్యస్వరూపమైనదిగాను జడస్వరూపమైనదిగా నునున్నదిఆలోచించిచూడగానీప్రపంచమంతయుఎఱుకగానే యున్నది పరిపూర్ణమిట్టిదని జెప్పుటకు నలవికాదు ఎఱుకయు జగమును నశాశ్వతములు. పరిపూర్ణమో శాశ్వతమైనది ఈరెంటి భేదమును బాగుగా గురువు నొద్దనుండి దెలిసికొనుము దీనినిగుర్తెరిగిన వానికి పునరపి జననము లేదు. ౧౧౪॥

కం॥ కొందఱు భూతము లయిదిటి । యందునఁ జిత్తంబు నుంతు రధికము లనుచుఁ । గొందఱదేమియు లేదని । యందురు కలు తెలుఁగు మిన్ని యపశబ్ద ములురా ♦ యివి యన్ని నిలువ వని తెలియవలెరా ♦ యెంద ఱేమనిన నీ కెందుకు బయలును । ముందుగఁ గనిగుఱు తెందుండని కిన్ని యపశబ్ద ములు రా ♦ యివియన్ని నిలువ వని తెలియవలెరా॥ ౧౧౫॥

తా. కొందఱుపంచభూతములేయన్నిటికన్న నునెక్కువయటంచు వాటియందు మనస్సునునిల్పుదురు మఱికొందరు లేమియులేదని వాదముజేయుచుందురు. నీవీమాటలన్నియు తప్పువార్తలుగా దెలిసికొనుము ఇవన్నియు పరిపూర్ణము నెదుట నిలువనేరవు। అంగా నబద్ధములై పోవును। ఎందరేమిజెప్పినను నీవు పరిపూర్ణము నెఱిగి నెఱుకను వదలిపెట్టుము. అదియేముక్తి. ౧౧౫.

కం॥ కొందఱు కర్మము నేస్తా । గాదురు మఱి కొంద ఱెక్కువందురు తనువుఁ । గొందఱు ప్రాణము లధికం । బందురు నీకిట్టి వట్టిమాట లేమిటికి ♦ వారింకోఁ బోనీసు చేసే వేమిటికి ♦ నెందఱీమాట లెన్నైన నీబోధ। క్రిందవేగాని పైకె

గిరేవిగా విట్టులాశ లేమిటికి ♦ వారితోఁ బొందు చేసి వే మిటికి॥ ౧౧౬॥

తా. కొందరు యజ్ఞాదికర్మములననుష్ఠించుటయే యుత్తమంబని జెప్పుదురు. మఱికొందరు దేహమును లెస్సగా కాపాడుకొనుటయే సరియైన త్రోవయందురు. మఱికొందరు ప్రాణాయామాది యోగాభ్యాసనులే సత్పథమందురు. నీకేటునంటి వృథాయాశలేమియు వలదు ఆలాగు జెప్పువారితోడి జెలిమియునీకువద్దు.ఎవరెన్ని జెప్పినను,అవన్నియు నీబోధకు తక్కువై సవిగా నెఱిగి వాటిని నిరాకరింపుము. ౧౧౬.

కం॥ తను వెఱుకలు రెండొక్కటి। యని యనరా దను చుఁ గొంద ఱందురు భువిలోఁ। దను వెఱుకలు తుదినొక్కటి। గను గన్పడ కుండు రెండు గనరా యోయన్నా ♦ రెండొక్కటి వినరా మాయన్నా ♦ అనుమాన మింక నేల యందఱి మాటలు। వినఁబోక నేబోధించిన రీతి నిప్పుడు గనరా యోయన్నా ♦ రెండొక్కటి వినరా మాయన్నా॥ ౧౧౭॥

తా. లోకులుకొందరు దేహమును యెఱుకయు నొకటేయని జెప్పరాదందురు, శరీరమును యెఱుకయు నొక్కటిగానే కనుపించుచు మరల వేరుగాను కనబడును. ఆరెంటిని బాగుగా దెలిసికొని, అవి రెండును ఒక్కటియని దెలిసికొనుము. నీవెవ్వరి మాటలనువినక నామాటనునమ్ముము. ౧౧౭.

కం॥ కన్నుల ప్రక్కల ద్రేళ్ళిడి। తిన్నగ భ్రూమధ్యమందు దృష్టి నిలిపియుం। దున్నది వెన్నెలలో బయ। లన్నా కనుమందు రెఱుక యదినిల్వదోయి ♦ తనువుతోఁ బోవు నని తెలియవోయి ♦ యెన్ని తనువులు వచ్చి యేగిన ఝుణకక। యున్న బయలును జూచి యుల్ల క్కెఱు కనువిడు మది నిల్వదోయి ♦ తనువుతోఁ బోవునని తెలియవోయి॥ ౧౧౮॥

తా. రెండు నేత్రముల ప్రక్కను వ్రేళ్ళుంచి, కను బొమలప్రదేశమునుజూచి, యకరం-డయుండు బయలును కనమందురు. అది యెఱుకయని దెలియుము. అది అనిత్యము, అది దేహముతోడ నశించును. అట్టిఅసత్యమైన యెఱుకన వదలిపెట్టుము. ఈ యెఱుకి యెన్ని శరీ

రము లెత్తినను పరిపూర్ణము మాత్రము చలనమేమియు లేక యుం డునని దెలియుము. ౧౧౮.

కం॥ జనులాత్మానుభవంబై । నను ముక్తని పలికిరిట్లు న మ్మకు మెఱుకే । కనరా దెచ్చట గురుకృప। ననుభవమెవ్వరికి నైన నామాట నిజమా ♦ అనుభవ ముళ్ళక్కా మాటె నిజ మా ♦ విసఁజప్పు మీరెండు వివరించి పైమాట । వినినే ముం దరిబోధ వినిపింతు వేవేగ నామాట నిజమా ♦ అనుభవ ము ళ్ళక్కా మాటె నిజమా॥ ౧౧౯॥

తా. కొందరు ఆత్మయొక్క యనుభవ మనగా ఆత్మను. దెలిసి కొనుటయే మోక్షమని జెప్పుదురు. వారిని నమ్మకుము. అదియెఱుకత ప్ప వేరెగాదు. అనుభవమునకు గురువుయొక్క ఉపదేశము లేదు. గురు వాలాగు జెప్పును. అవన్నియు నిజముగాదు. ఈరెంటిని నీకుబా గావివరించి, నేను నీకు బోధను జేయుదును. ౧౧౯.

కం॥ తనుఁదాఁగనినను మోక్షం । బనిపలికిరి గాని జన ము లదినమ్మకుమీ। తనుఁదాను బట్టబయిటను । గనఁబోయి తె తనకుఁదానె కానరాదోయి ♦ విశ్వము తనకుం గానరా దోయి ♦ తనవలన నైనది గనుకఁ దాను విశ్వము రెండు । గ నుపించు టెక్కక్క గావునఁ దనకుఁదాఁ గానరాదోయి♦ విశ్వ ముతనకుఁ గానరాదోయి॥ ౧౨౦॥

తా. కొందరు తన్ను దాను దెలిసికొనుటయే మోక్షమని జెప్పి రి. గాని నీవామాటలను నమ్మకుము. పరిపూర్ణము నందు తన్ను దాను దెలిసికొనుటకు పోయినయెడల తనకుదానే లేకపోవును, ఈ లోకము తనకేమియు దెలియదు, ఈ విశ్వము తనవల్ల పుట్టినది. కావున నిజ ము దెలిసికొన బోయినపుడు తానును నీ విశ్వమును రెండును లేక బోవును. ౧ ౨౦.

కం॥ మాయగదా లేనియహం । బాయెగదా తనకుఁదానె యచలము నొప్పం । దాయెగదా మాయనలే । దాయెఁ గ దా మాయచిత్ర మాయెఁగదోయి ♦ సంశయమంత పోయెఁ గదోయి ♦ మాయను మూలముమాయ చూచుచుండ। మా

యమైపోయెను మాయకే యిదిచిత్రమాయెం గదోయి ♦ సం
శయ మంత పోయెంగ దోయి॥ ౧౨౧॥

తా. లేనిఅహంమును మాయగా దెలిసికొనుము. పరిపూర్ణము నిత్యము పరిపూర్ణమునందు మాయలేదు, ఈ మాయచిత్రముగా నుండలేదా. నీ సందియము లెల్లను దీరెనుగదా, మాయయొక్క పుట్టుకను మాయతప్ప యింకేదియు నెఱుగజాలదు, తనమూలమును నెఱుగబోయినప్పుడు తానే మాయమై పోవును. ౧౨౧.

కం॥ లేనియహంమున్న బయలును। లేని ప్రపంచమును
దన్ను లెస్సంగ దనలోఁ। దాను విమర్శించిన నా। లేనిదిలేకుం
డు నవల లేదు ఏమాట ♦ ఇట్లననైన లేదు ఏమాట ♦ లేని
యహమీబయట లేనే లేదని చూచి। లేనిదికలదని లేనిమా
టాడేవు లేదుఏమాట ♦ ఇట్లననైన లేదు ఏమాట॥ ౧౨౨॥

తా. శిష్యా, నిజముకాని అహంమును నిజమైన పరిపూర్ణమును, అనిత్యమైన నీప్రపంచమును నీమాటెని చక్కగా పరామశించి కనుగొనినయెడల, అహంమును ప్రపంచమును అబద్ధములుగాను, పరిపూర్ణము నిజముగాను దెలియబడును. అట్లు అహము పరిపూర్ణమునందు లేదని దెలిసికొనిన తరువాత లేనిది యున్నదని జెప్పవు. ౧౨౨.

కం॥ పరిపూర్ణ మెఱుక లెట్టివొ। గురుముఖ మున రెంటి
లెస్స గుఱుతెఱిఁగెఱుకను। పరిపుచ్చు కున్న మృషయని। పరి
శుద్ధపు బోధ యిదియె పాటించి కనరా ♦ శివరాముల పద్ధతి
యిదిరా ♦ నరులు కొండఱు లెక్క నెఱుకను మ్రింగియీ। ప
రిపూర్ణ మయ్యెనం చెఱుఁగక చెడుటకై పాటించి కనరా ♦ శి
వరాముల పద్ధతి యిదిరా॥ ౧౨౩॥

తా. పరిపూర్ణమును, ఎఱుక, యీరెంటను గురు ముఖముగా దెలిసికొని, ఎఱుకను వదల వలయును. ఇదియే పరిశుద్ధమైన పరిపూర్ణబోధ, దీనిని బాగుగా దెలిసికొనుము. ఇదియే శివరామ దీక్షితుల పద్ధతి. ఎఱుకను పరిపూర్ణము మ్రింగి యున్నదని లోకులు జెప్పుదురు, వారిమాటలంతయు కల్లయని నెఱుంగుము. ౧౨౩.

కం॥ బిందువు తనువునఁ బుట్టును। బిందువు తను వింద్రియ

ముల బృందం బిసువుల్ । అందముగాఁ గలుగు నిదే । నందు
నఁబుట్టినవో తెలియనజునికిఁ దరమా ♦ మూలము లేనిదని తె
లిసికొనుమా ♦ అందుకె బయలున్న దని మూలము లేని ।
బిందాది కంబుల పేరు దెగ తెలియ నజునికిఁ దరమా ♦
మూలము లేనిదని తెలిసికొనుమా॥ ౧౨౪॥

తా. దేహమునుండి బిందువుగలుగుచున్నది. ఆ బిందువు వలననే దేహము. ఇంద్రియములతో గూడిన యందమైన బిడ్డగలుగు చున్నది. ఎదిదేనికన్నిటికిని మూలమో దానిని దెలిసికొనుటకు బ్రహ్మకైన దరముగాదు. వాటికి మూలము లేదని దెలిసికొనుము. బయలున్నదని దెలిసికొని. మూలములేని బిందువు మొదలగు వాటిని దెలియజెప్పుటకు బ్రహ్మకైనను దరముగాదని దెలిసికొనుము. ౧౨౪.

కం॥ జనులనిరి దేవుఁడెవరికిఁ । గనరాఁడని నామ రూపక
ర్మకనన ముల్గన నతనికి లేవనియా । జన వాక్యము బయలుకె
వుడు సహజమా వినిరా ♦ అనుమానము చాలించికనరా ♦ క
నినామ రూపాది కములున్న యెఱుకను । వినఁబోక విడిచిపె
ట్టినఁబోవు సహజమా వినరా ♦ అనుమానము చాలించి
కనరా॥ ౧౨౫॥

తా. వాఙ్మనసములకు గోచరముకాని వాడనియు నామరూప క్రియారహితుడనియు, దేవునిగుఱించి లోకులు జెప్పుమాటలు పరిపూర్ణమునకు తగును. సంశయములనెల్ల వదలిపెట్టి నే జెప్పునది వినుము. నామరూప క్రియలతో గూడిన యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ౧౨౫.

కం॥ అంతటఁ గలదీ యెఱుకని । యెంతో వాదింపుచుం
దురెఱుఁగని వారల్ । ఇంతట నంతట గనుపడు । నంత టదే
కాని యెఱుక యంతగఁ గలదా ♦ అదినిజమైతే నగుపడ వల
దా ♦ అంతట గలదొక్క యచల మెగా నెఱుక । యంతటగ
లదని యనరాదు వినరాదు. అంతటఁ గలదా ♦ అదినిజ మై
తే నగుపడవలదా॥ ౧౨౬॥

తా. ఎఱుకయెల్ల చోట్ల నిండియున్నదని, బుద్ధిహీనులు వాదింతురు ఎఱుక యక్కడక్కడ నుండునట్లు కనుపించి మాయమై పోవునదే

గాని, స్థిరముగానుండునది గాదు. నిజముగానె నిండియుండిన యెడల కంటికి కనబడవలదా; కావున ఎఱుక యంతట నిండి యున్నదనుమాట నిజముగాదు. నిండి యుండునది యొక్కపరిపూర్ణమే యని నెఱుగుము. ౧౨౬.

కం॥ బయలాకస మని కొందఱు । భయపెట్టెద రందువలన భయపడకుసుమీ। బయలందు శబ్ధమున్నను । బయలాకస మని నమ్మంబడును నీచేత♦ శబ్దము లేదీ భ్రమ యందుచేత బయలాకసము గాదు పరిపూర్ణ మనినమ్మి । నయముగ నెఱుకను నమ్మక విడిచి పోంబడును నీచేత ♦ శబ్దము లేదీ భ్రమ యెందుచేత॥ ౧౨౭॥

తా. కొందరుమనుష్యులు పరిపూర్ణమునాకాశమనిచెప్పుదురు. దానినివిని నీవు భయపడవలదు. ఆకాశమే అయిన యెడల శబ్దముండవలదా పరిపూర్ణమునందు శబ్ద మేమైన యున్నదా, లేదు. కావున పరిపూర్ణము ఆకాశము గాదు. ఆభ్రమను వదలిపెట్టుము. పరిపూర్ణమునే నిజమనినమ్మి ఎఱుకనువదలి పెట్టిన యెడల ఆభ్రమ తనకు దానే పాఱిపోవును. ౧౨౭.

కం॥ కలమేల్క లెఱుక బయలుల । కలసామ్యముచేసి చూడు నీభ్రమ తొలగున్ । ఫలమేమి పెక్కుచదువుల । వలనను జపయోగ యోగ వ్రతములవలనన్ ♦ శమదమ మఖశతముల వలనన్ ♦ తలక్రిందుగాంబడ్డతనువునేం గాదన్న । కలమేల్కనిన తానెక్కడ నిల్వదట్టులే వ్రతముల వలనన్ ♦ శమదమ మఖశతములవలనన్॥ ౧౨౮॥

తా.ఎఱుకను,కలయునుపరిపూర్ణమునకుమెలకువనున్న ఉపమానములుగా గ్రహించిన యెడల నీకు అంతయు విశదమగును. నీభ్రమలన్నియు నశించును. పెక్కుశాస్త్రముల జదువుట వల్లను, జపములు సల్పుటవలనను,అగ్నిష్టోమాదిక్రతువులు జేయుటవల్లను రాజయోగాదియోగాభ్యాసముల వలనను; అనేకమైన వ్రత నియమాదులవలనను,శమదమాదులవలనను (సకలేంద్రియ నిగ్రహము వలనను.) నేమియు ఫలము లేదని దెలిసికొనుము. నూరు యశ్వమేధయాగములు జేసినను

ఫలము లేదు. నీవు యెంత జేసినను దేహము నీవు గానేరవు. కలయందు కన్పించునవి మెలకువయందు కనబడక మాయమై పోవునో యట్లే పరిపూర్ణమును దెలిసికొన్న తరువాత దేహము మొదలగునవి మాయమై పోవును. ౧౨౮.

కం॥ నీకలలో నిను నన్నును । లోకుల లోకములఁ జూచి
లోపలభ్రమచే । నాకరుణ వడసి మెలకువ । చేకొని కలకల్లఁ
జేసి చేరెద వెటకో ♦ సర్వమునీతోఁ జేరును నెటకో ♦ ప్రాకట
ముగబట్ట బయలెఱుక లీరీతి । నీకుఁ దెలిపిన వెనుక నిలువకవే
వేగఁజేరే వెచ్చటికో ♦ సర్వము నీతోఁ జేరును నెటకో॥ ౧౨౯॥

తా. నిన్నును, నన్నును ఈలోకమును, లోకము నందలి జనులను జూచి మనస్సునందు కనబడునవంతయు నిజమని భ్రమజెందియున్నావు. ఇదంతయు కలలోని వాటివలె కలయనినెఱుగుము. నాదైన కటాక్షము వలన నీవు వీటిని కల్లగా నెఱుంగుదువు నీవు తరువాత యే మయ్యెదవు మాకు [అనగా జ్ఞానిఅయ్యెదవు.] బయలెఱుకలను దెలిసికొన్న తరువాత నీ వెక్కడికి పోయెదవు చూడుము. ౧౨౯.

కం॥ హరి కరనఖ ముఖ విదళిత । కరిమస్తకగళిత మైనఘన
మౌక్తికముల్ । దొరికెన నెఱుకలు గురిబలె । ధరియింతురు
రెంటివెలలు తమ రెఱుఁగ లేక ♦ అట్లనే బోధ క్రమ మెఱుఁగ లే
క ♦ పరిపూర్ణ బోధను నెఱిఁగింపు చుందీయా । యెఱుకకోం
దిఱుమఱిఁగేది మర్మము తమ రెఱుఁగ లేక ♦ అట్లనే బోధక్ర
మ మెఱుఁగ లేక॥ ౧౩౦॥

తా. సింహముయొక్క కాలిగోళ్ళ చేత చంపబడిన యేనుగులయొక్క కుంభస్థలముల నుండి జారిన ముత్యములను ఎఱుకలవాండ్రు సాధారణపూసల మాదిరి ధరింతురు వారికి కుంభస్థలములోని ముత్యముల యొక్క విలువ దెలియదు. అలాగె పరిపూర్ణమునకును ఎఱుకకును గలభేదమును మందబుద్ధులెఱుగజాలరు. ముత్యములు యెటులయితే నిజముగా వెలగలిగిన దయ్యు, ఎఱుకలవారికి దానినాణెము దెలియదో అట్లే పరిపూర్ణబోధ నిజముగు పదయ్యు బుద్ధిహీనులకు దాని యొక్క యథార్థత దెలియదు. ౧౩౦.

కం॥ తనువో బహిరింద్రియములో । మనసో ప్రాణములో వి షయనులతో నేనం । చనినీవనియదియిదియని। యనుమానిం చెదవ దేలయది త్రోవగాదు ♦ నీవెన్న డునిదివిన లేదు♦వినువిూప రిపూర్ణముగని లేనియూవిూఁది। తనువధికములేదని గురువుచేఁ దెలియుమిది త్రోవగాదు ♦ నీవెన్నడు నిదివిన లేదు॥ ౧౩౧॥

తా. నేను నేను అని యహం భావమును జెందియుండునది యే దియనిదలంచెదవు. అయ్యాది, శరీరమా, లేక కర్మేంద్రియ పంచకం బా, లేక మనసేనా. లేక ప్రాణములా, లేకవిషయములా, మనస్సు నందు సంశయమునువిడిచి చెప్పను నేజెప్పెదను వినుము, ఇప్పుడు జెప్పిన వాటిలో అదేదియుగాదు. పరిపూర్ణమును దెలిసికొని, యటు పిమ్మట నీదేహాదికములు యెక్కుడు కావని దెలిసికొనుము. ౧౩౧.

కం॥ నినువను బ్రపంచమును నిజ। మనియెఱిఁగెడు నెఱుక చేత నచలమును గనుం । గొనినను జగమును యెఱిఁగెడి । యె ఱుకను తెలిసెను మాను మిద్ధవివేక ♦ చాలునీ క్రమమెఱుఁగు దాక ♦ వినునన్ను పై రెండింటిన విశ్వమును బయ। లని రాదు న్నదని గుర్తు లేకుండు నిద్ధవివేక ♦ చాలునీ క్రమ మెఱుఁ గుదాక॥ ౧౩౨॥

తా. పరిశుద్ధమైన నవివేకము చేనొప్పువాడా (శిష్యునిసంబోధ నము) నిన్నును, నన్నును, ఈలోకమును, నిత్యమైనవిగా నెంచు నెఱు కచేత పరిపూర్ణము నెఱుగుము. మరల నందరిని నిత్యములుగా నెంచు నెఱుకను వదలిపెట్టుము మనలను, నీజగమును బయలనరాదు వాటిని నిత్యమని జెప్పుటకు గుఱుతు యేమియు లేదు. ౧౩౨.

కం॥ ప్రాతస్సన సద్గురుమేల్కని। పద్దికినే తెంచిగురుని వక్త్రి జనితమా । సుద్దులు మ్రొక్కివినుము ప। ప్రాప్తవి బలుము ద్దుసుమ్మి పుట్టించుదులకు ♦ గురుచరణము పట్టినందులకు ♦ నిద్ధ మా భక్తిచే నీవిట్లు చేసితే । దిద్దితీర్చి నబోధ తెఱఁగు చూపు ను నీవు పుట్టించుదులకు ♦ గురుచరణము పట్టినందులకు॥ ౧౩౩॥

తా. శిష్యా, సూర్యోదయంబునకు మునుపే లేచి సద్గురునిపా లికింబోయియతనికి నమస్కరించి, వారినోటినుండిజారు ప్రతివాక్యమును

న్న శ్రద్ధాసక్తులతో నాలకింపుము. నీవీనరజన్మమెత్తి నందులకు, నే
వేళనయితే నీవు గురు శుశ్రూష సేయుచుందువో ఆసమయమే మి
గుల మేలైనదని తెలిసి కొనుము. నీవుగురుచరణార విందంబుల భక్తి
తో నాశ్రయించితివేని నీకాంతను మేలైన బోధను నుపదేశము జేసి
నీజన్మమును సార్థకంబుగ జేయును. ౧౩౩.

కం॥ గురుఁడు పరిపూర్ణమునుజూ। పెఱుకే లేదనుచుఁ దె
లిపి యిఁకదలపకుమిం । చెఱఁగించకవిడిపోవునె । యెఱుక న
రుల్ సాధనముల నెన్ని చేసినను ♦ లక్ష్యముముద్రలెన్ని చూచి
నను ♦ హరి హర బ్రహ్మాసురాసుర ముఖులైన। ధరణీసురాద్య
ష్టాదశ జాత్యు ద్భవులైన నెన్ని చేసినను ♦ లక్ష్యము ముద్రలె
న్ని చూచినను॥ ౧౩౪॥

తా. పరిపూర్ణమే నిత్యమైనదనియు, ఎఱుక కలదనియు నీవు
గురుముఖముగా నుపదేశము జెందని యెడల నీవా యెఱుకనువదలి
పెట్టనేరవు ఎందుకును గురు వుండుట కర్తవ్యము బహువిధ సాధనము
లు చేసినను లక్ష్యముద్రలన్నిటిని గనిపెట్టికిని, శివుఁడు విష్ణువు, బ్ర
హ్మ దేవతలు రాక్షసులు మొదలగు వారలు, బ్రాహ్మణులు మొదలగు ప
దునెనిమిదివర్ణముల వారు వీరిలో నెవ్వరైనను, గురువుయొక్కయుప
దేశములేక యెఱుకను విడువ జాలరు. ఎటువంటి వారైనను, ఎన్నెన్ని
సాధనములుజేసినను, గురువులేకయెఱుకనువిడుచుటనసాధ్యము. ౧౩౪.

కం॥ బలధన విద్యాధైర్యం। బులుచక్కదనంబు సత్త్వ
బుద్ధ్యాదులిలం। గలలోనివిలేనిమను । ష్యులజగమును దనను
దానుజూచి మానవుఁడు ♦ మేల్కొనెనేని చూడలేఁ డోకఁడు ♦
కలమేల్కొలెఱుక బయలుల కట్లజలతిగూర్చి। కలయెఱుకల దేశి
కులచే పీడితెచాలు చూచి మానవుఁడు ♦ మేల్కొనెనేని చూ
డలేఁడోకఁడు॥ ౧౩౫॥

తా. శిష్యా, శరీర సంపత్తియు, ధనము, విద్య ధైర్యము. రూ
పసంపత్తి, సత్యగుణము మేలైనబుద్ధ యివి యంతయు కలయందు కనబ
డువారివలె నిజమైనవి కావని యెఱుంగుము. పరిపూర్ణజ్ఞానము గని
జాగ్రత్త యందుండువానికి నివన్ని గనబడవు. కల మెలకువల కేలాటి

సంబంధము గలదో ఆలాటి సంబంధమే యెఱుకకును బయలునకును అనియెఱుంగుము వీటిలో స్వస్వరూపమం బైన యెఱుకను గురు వనుగ్రహమున వదలి పెట్టుటయే మంచి మార్గమని యెఱుంగుము. ౧౩౫.

కం॥ ఈపట్టిబట్టబయలును।నీవిప్పుడు నుండఁజూచి నిజము
గనెఱుక। న్నీవనినేఁనిజగమని। భావింపుము విడవదీనిబాయు
మనిశముఁ ♦ ఏమఱకుమీనీవహార్నిశముఁ ♦ శ్రీవనితాశార
ద జీవసంభవభవ। దేవేంద్రాదులనింక సేవించతలఁపేలబా
యుమనిశముఁ ♦ ఏమఱకుమీనీవహార్నిశముఁ॥ ౧౩౬॥

తా. ఈనిర్మలమైన బరిపూర్ణమును నీవిప్పుడు నిజమని కనుగొంటివిగదా, నిన్నును నన్నును, ఈజగమును యెఱుకయని దెలిసికొనివాటినివదలి పెట్టుము. బ్రహ్మములు విష్ణుమహేశ్వరులనుగాని, గౌరీలక్ష్మీసరస్వతులను గానియు పూజింప వలయుననుఁ నభిలాషను నింక నుంచుకొనకుము అనగా సగుణ ధ్యానము గూడదని భావము. ౧౩౬.

కం॥ లేదనకుమున్నదిదిగో। నేఁదెలిసితిననకు దీనిఁ వెఱిఁగె
దవా। కాదది నీచేదెలియను। ఏదిర సన్మాత్రసమితి యీబట్ట
బైట ♦ దీనికిసాటి యేదిమెచ్చోటా ♦ వాదేలనికి యెఱుకతో
దీని కనిపెట్టి। పోవోలు మెఱుకనికేదిబట్టదుచాలుయీబట్టబై
ట ♦ దీనికిసాటియేదిమెచ్చోట॥ ౧౩౭॥

తా. పరిపూర్ణమును లేదనిచెప్పకుము ఇదిగో నేను జూచుచున్నాను నాకంతయు దెలిసినదని చెప్పకుము నీకది దెలిసి కొనుటకు సాధ్యముగాదు. దానికి పంచ తన్మాత్రలు లేవు. ఎఱుకచేతనే యీపరిపూర్ణమును దెలిసికొని ఆయెఱుకను పాఱవోలుము. అట్లుచేసిన యెడల నిన్ను సుఖదుఃఖము లేవియు పొందవు.

వి. శబ్దస్పర్శరూపరసగంధాదులు పంచ తన్మాత్రలు. ౧౩౭.

కం॥ కనవచ్చునదిదిట్టని। యనరాకుండునదిబయలు నదె
కనుఁగొనుమీ। కనరాకపోతెనూన్యం। బనుమిట్టిది యట్టిద
నుచుఁబలుకవచ్చినను ♦ నెఱుక యూగోపలికిఁబొచ్చినను ♦ విను
మాబయిటను నీవేమనిన నొప్పెదగానో। ప్పను నీమాటనునేఁ

జెప్పిన రీతిఁ గవరాగఁ బలుక వచ్చినను ♦ నెటుకయాలోపలికిఁ
జొచ్చినను॥ ౧౩౭॥

తా. బాగుగా కనపడునదియు యిటువంటిదని జెప్పుటకు నలవి కానిదియునైనదే పరిపూర్ణమని యెఱుంగుము దానిని యిదిగో జూడుము నీకు తెలియక పోయినయెడల దానిని లేదనిజెప్పుము, పరిపూర్ణము నిట్టిదనిజెప్పుటకు సాధ్యము కాదనియైనను లేక యెఱుక పరిపూర్ణమునందు జొఱబడెననియైనను జెప్పినయెడలనేనునమ్మను, ఇంకదేనినైనను నమ్ముదునుగానిదీనినిమాత్రము నమ్మను. ౧౩౭.

కం॥ కనవచ్చు బయలులేదని । యనవచ్చునె యిట్టిదట్టిద
నవచ్చునెఖీ । యనరాదెఱుకను నెన్నుడు । గనుకనె నీబయలు
నెల్లకాల ముంచుండీ ♦ దీనం దెఱుకే కాలములేందీ♦వినుము
లేనెఱుకనువివరింపశూన్యమై ।యనుమానమేయెఱుకగనువిశ్వ
మిట్టిదేకాలముంచుండీ ♦ దీనందెఱుకేకాలములేందీ॥ ౧౩౮॥

తా. బాగుగా కనబడుచుండు నట్టి పరిపూర్ణము నేలాగు లేదని జెప్పవచ్చును. పరిపూర్ణము గానంబడుచున్నను యిట్టిదని జెప్పుటకు సాధ్యంబుగాక యున్నయది. లేదుపో యెఱుకయే నిజమని చెప్పుదువాఖీ. అట్లు జెప్పనే కూడదు. కావున నీ పరిపూర్ణము నిత్యము, శాశ్వతము, సర్వకాలములయందును నుండునది. దీనియం దెఱుక యేకాలమునందును నుండదు. బాగుగా విచారించి జూచినయెడల యెఱుకలేనిదిగా నేర్పడును. అనుమానమునే యెఱుకయని దెలియుము. ఈవిధముననే విశ్వమంతయు పరిపూర్ణమందు లేదనియు, నిజముగాదనియు దెలియ వలయును, ౧౩౮.

కం॥ పరిపూర్ణమనిన నెట్టిదో । యెఱుకెటఁగిన నెఱుకబైటి
కేగిన నెఱుకే । యెఱుకకుశూన్యంబయ్యెను। నెఱుకనుజన్మించి
నట్టియీవిశ్వమంత ♦ యెఱుకావలనేమి లేదంత♦ యెఱుకయుం
డఁగానె యెఱుక విశ్వములే । నెఱుకకేయివిచూడ నెంతోవిం
తై తోఁచు నీవిశ్వమంత ♦ యెఱుకావల నేమిలేదంత॥ ౧౪౦॥

తా. ఎఱుక పరిపూర్ణమును దర్శించిన వెంటనే, పాఱిపోవును, అట్టి దర్శించినయెఱుక తానుశూన్యమని తెలిసికొనును. ఎఱుకే పోయినత

రువాత నాయెఱుక వల్లనే జననమొందిన విశ్వమంతయు శూన్యమే
నని చెప్పవలయును, యెఱుకకు, పరిపూర్ణమును దెలిసికొనుటకుమును
పె తానును, విశ్వమును తనకువింతలుగాను నిజమైనవిగాను దోచు
చుండును. ౧౮౦.

కం॥ గురుమూర్తి చూపకున్నను । బరిపూర్ణంబెట్లుతనకుఁ
బ్రత్యక్షమగుఁ । గురుమూర్తి చూపెనేనియుఁ । బరిపూర్ణము
తనకులెస్స ప్రత్యక్షమౌరా ♦ చూచితెయెఱుక పాఱిపోవును
రా ♦ యెఱుక పోయినవెనుక నెదిరా ప్రత్యక్షము । యెఱిగిట్టి
దట్టిదంచెఱుఁగు వారటు మీఁదఁ బ్రత్యక్షమౌరా ♦ చూచితే
యెఱుక పాఱిపోవునురా॥ ౧౮౧॥

తా. ఎఱుకకు సద్గురూప దేశము లేనియెడల పరిపూర్ణమేలా
గు బ్రత్యక్షమగును [అనగా కాదు] సద్గురు కటాక్ష మందినయెడల
పరిపూర్ణమును దెలిసికొనును. పరిపూర్ణమునుగాంచినక్షణమే యెఱుక
పారిపోవును ఎఱుగునట్టి యెఱుకపోయిన వెనుక పరిపూర్ణము నిట్టిదని
జెప్పుటకు నెవ్వరును లేరు. ౧౮౧.

కం॥ పరమపదమనఁగ బయలన । గురుగుహ్య మనంతమని
న గోప్యంబనిన । బరిపూర్ణ మచల మనినను । తిరమనఁగా
బట్టబయలు తెలియు మాయప్పా ♦ తెలిసిన యా తెలివి మాన
ప్పా ♦ యెఱుక నెఱిఁగినదాని నెఱుక మీఱినదాని । నెఱుక
మఱుపులు లేని పరవస్తువన బయలె తెలియు మాయప్పా ♦
తెలిసిన యా తెలివి మానప్పా॥ ౧౮౨॥

తా. పరమపదము, బయలు. గురుగుహ్యము, అనంతము. గోప్య
ము పరిపూర్ణము, అచలము. అను నీపేళ్లన్నియు బయలునకు పర్యా
యనామములుగా గ్రహింపుము. వీటిని భేదబుద్ధితో నెఱిగిన వివేకము
ను వదలిపెట్టుము. ఎఱుకను నెఱిగినదియు. నెఱుకను మించినదియు.
నెఱుక మఱుపులు లేనిదియునైన యా యుత్కృష్టవస్తువే పరిపూర్ణము.

కం॥ బట్టబయలనుచు దీనికి। మొట్టమొదల్ పేరులేదు ము
దమున నెఱుకే । పుట్టియుఁ జేరెడిదీనికిఁ । బట్టుకలవాఁడె లేక
పాఱిపోవురురా ♦ కనరాదిందు దూఱ నేరదురా ♦ పుట్టిచచ్చు

చుమళ్లి పుట్టిగిట్టుచునుండు। నిట్టితిప్పులునొందదెటుకే బయ
లును జూడఁ బొతిపోవునురా। కనరా దిందు దూర నేర
దురా॥ ౧౪౬॥

తా. మొదట పరిపూర్ణము కా పేరులేదు. అది ఎటుక పుట్టిన తరువాత నెటుక పెట్టినపేరు. అట్టు నామకరణంబు చేసినదయ్యు, పరిపూర్ణముకడ నిలువజాలక పరుగిడు చున్నది. ఎటుకకంటికి గానరాక, పరిపూర్ణమునందు జొర నేరకయు, జనన మరణావస్థలం దేలుచుండును. పరిపూర్ణమును గనిన యెడల నే యవస్థలు లేక నాశము జెంది పోవును. ౧౪౬.

కం॥ వినుమా నేనని యెత్తిగెడి। తనువందున లేక బయ
లుతానిండి నదా। గనుఁగొను మదిగనుఁగొనియా। తనువు
నువిడనాడుమింత తడవేలనోయీ ♦ యీపనికింక గడు వేల
నోయీ ♦ అనుమానముం బు మాయనఘులౌ శివరాము। ల
నుదీక్షితులు చేసిన యచలగ్రంథమునందు నరిచూడవోయీ♦
యీపనికింక గడువేలనోయీ॥ ౧౪౭॥

తా. నేను నేనని యహంభావమును వహించు శరీరము లేవి యుపరిపూర్ణము నందు లేవని దెలిసికొనుము. అయినప్పటికిని పరిపూర్ణమునిండియున్నది. పరిపూర్ణములో లేనిశరీరమును త్యజించుము. ఈ కార్యమున కేమియు నాలస్యము సేయతగదు. నీకేమైనను సంశయముండినయెడల. నాగురుండైన శివరామదీక్షితకృతమైన యచలగ్రంథమును జదువుము. నీసంశయములెల్ల బాయును. ౧౪౭.

కం॥ దేహాకారము గానిది। యాహం భావంబులేని య
ఖిలజనులుదా। సోహంసోహంబనినను। మోహముఁజెందనిది
బయలు మొదలెటుఁగ వలెరా ♦ యెఱిఁగిన యెటుక తుదకరు
గవలెరా ♦ కోహంకస్త్వంబనికూతలు గూసెడి। దేహి దేహ
ములని దెలియనిదీబయలు మొదలెటుఁగవలెరా♦యెరిగినయె
టుకతుదకరుగవలెరా॥ ౧౪౮॥

తా. పరిపూర్ణమునకు శరీరరూపమువలె లేవియులేవు. అహంభావమును వదలి [తనువుమీదియాశనువదలి] పరిపూర్ణమునుదాసోహ

మ్మని జెప్పినను నేనునీకు దాసుడను♦ పరిపూర్ణము సంతోషముకొం చెమేనియు బొందదు. ౧౪౫.

కం॥ ఏవస్తువుచేతనుదా । నావిర్భవమొందు దేహ మనుత రువరయక । ఆవస్తువె దానికివి । త్తైనెలయును దాన్నె సాక్షి ద్రష్టనిగనుమీ♦ యెఱుకై తే స్పష్టమువినుమీ ♦ భావించిచూ డుమీ బట్టబయలును భూమి । యావిత్తు చెట్టున్న దరయవిత్తనే ద్రష్టను గనుమీ ♦ యెఱుకై తే స్పష్టమువినుమీ॥ ౧౪౬॥

తా. దేహమును చెట్టునకు విత్తన మయినది అంగా కారణ భూతమైనది ద్రష్టయని దెలిసికొనుము. దేహమున కెఱుక కారణము. ఎటులనై తే భూమి చెట్టు విత్తనముల నెఱుగదో నట్లె పరిపూర్ణమును దేహమెఱుకల నెఱుగ జాలదు. ౧౪౬.

కం॥ ఏపరిపూర్ణము మేనికి । లోపలవెలి నిండియుండు లో పము లేక । ఆపరిపూర్ణ మెజగతికి । లోపల వెలినిండి దా నిలోనే యున్నదిరా ♦ పయిరెండెవ్వి లేని వెన్నరా ♦ యీ పూర్ణ బోధచే పైప్రపంచ శరీర । రూపము లెడ బాపుమీ పట్లనె దానిలోనే యున్నదిరా ♦ పయిరెం డెవ్వి లేని వెన్న రా॥ ౧౪౭॥

తా. ఏపరిపూర్ణమె తే శరీరమెల్లను బైటనువ్యాపించియున్నదో ఆ పరిపూర్ణమే ఈజగత్తుయొక్క లోపలను బైటను నిండియున్నదని దెలిసికొనుము. పై జెప్పబడ్డ శరీర ప్రపంచములు రెండును లేనివని దెలిసికొనుము. వాటిని గణన సేయకుము. పరిపూర్ణ జ్ఞానము గలిగిన బిదప శరీర ప్రపంచములు లేకపోవును. ౧౪౭.

కం॥ ఎఱుకనగా నెఱుంగుటమఱి । మఱునంగా నెఱుకలిన నుపటుచుట యీరెం । డెఱుగనిదే బయలనని । వెఱినెఱుకను మఱుపుమిప్పు డెఱుకచే విడరా ♦ విడిచితె పైమాటుక్రింగే ద వ్వండురా ♦ యెఱుకే పరిపూర్ణమని యెదిరించి వదిలేవు । పరి పూర్ణమె తేచూపర బయులందలిదాని నెఱుకచే విడరా ♦ విడి చితెపై మా టుక్రింగే దవ్వండురా॥ ౧౪౮॥

తా. ఎఱుకయనతన్నును సకలవస్తు ప్రపంచమును దెలియునది

మఱుపన నట్లు దెలియకుండుట. ఈగంతును దెలియునిదే పరిపూర్ణము. ఎఱుక మఱుపులను నెఱుకచేత నే వదలి పెట్టుము. అట్లువదలిన పిదప నెఱుగువార్వెవరును లేరు ఎఱుకనే పరిపూర్ణమని జెప్పఁదువేవి యెఱుకను పరిపూర్ణమునందు జూపుము. ౧౪౮.

కం॥ లేదన్నను గను పడుగద నేదెలిసెద నన్న బయట నేని
లదుగదా। నేదీని వెనుక గదనా। కేదోమూలం బిదేగ నిఁక లే
దెవ్వోటు ♦ గనుకనుళ్ళ క్కేనసుమాట♦ సకలవస్తు విషయసా
క్షిత్వ ములకుదా। నొక రూపమై యుంట నూహింపుమను
భ్రాంతి యిఁక లేదెవ్వోటు♦గనుక నుళ్ళ క్కేనసుమాట॥౧౪౯॥

తా. పరిపూర్ణము ప్రత్యక్షముగా గనబడుచున్నదిగాన దానిం లేదనిజెప్పుటకు వీలులేదు. నేను దెలిసికొనెదనని యున్నయెడల, నేను అనునది పరిపూర్ణమునందు లేదు. నే నను నహంభావము పరిపూర్ణమునకు వెనుక వచ్చినదాను. నాకుకారణంబైనది యిదియేగాని మఱేదియుగాదు కావున నేను అనుమాట యబద్ధపుమాటగా నెఱుంగుము. ఎఱుకను లేదనిజెప్పినను గనబడుచున్నది. నేను నెఱుకను దెలిసికొనెదని జెప్పినయెడల, అది పరిపూర్ణమునందు లేదు. నేను అను నహంభావము యెఱుకను పిదప గలిగినదేగదా. నేను అనుదానికి మూలమైనది యీ యెఱుకయేగాని వేఱుగాదు. కావున నట్లు నేను దెలిసికొనెదనని జెప్పుమాట నిజముగాదని దెలిసికొనుము. ఎల్లవస్తువిషయ సాక్షిత్వములకును నొక టేతీరున నుండు పరిపూర్ణమును జూడుము. ౧౪౯.

కం॥ సత్యమగు బట్టబయలున। సత్యంబగు నెఱుక నెఱిగి
సద్గురు కృపచే। సత్యముగాదని నెఱుకను। సత్యముగానమ్మి
యుంటె చాలుచాలన్న ♦ వానితోటినాకెవ్వరన్న ♦ నిత్యాని
త్యములయొక్క నిర్ణయమెఱిఁగి। నిత్యుఁడై యుండెడు నిజబో
ధగలిగితే చాలుచాలన్న ♦ వానితోటినాకెవ్వరన్న॥ ౧౫౦॥

తా. శిష్యా, పరిపూర్ణమును నిజమైనదిగాను, యెఱుకనునబద్ధమైనదిగాను సద్గురుకటాక్షముచే దెలిసికొనుము. ఎఱుకనిజము కాదని దెలిసికొనినయెడల చాలును అట్లు తెలిసికొనిన వానికిసరియైనవారు యెవ్వరును లేరని దెలిసికొనుము, ఎయ్యదినిత్యమో యేది యని

త్యమాయని దెలిసికొనిన వానికి సమాను లెవ్వరును లేరని దెలిసి కొనుము. ౧౫౦.

కం॥ పరిపూర్ణములోఁ దోఁచిన । యెఱుకే కలలేని యెఱుకనె
ఱిఁగిన మృషయా । మఱుఁగెఱుక నెఱుకఁ దెల్పిన । నెఱుఁగుట
మేల్కనదుసుమ్మి యెదియేమఱకుమీ ♦ సద్గురునాజ్ఞ కెదిరి మీ
అకుమీ ♦ యెఱుకనారీతిగ నెఱిగిపోయిన వెనుక । పరిపూర్ణ
మొకటుండు పలుకరాదట్లుండు నిదియేమఱకుమీ ♦ సద్గురునా
జ్ఞ కెదిరి మీఱకుమీ॥ ౧౫౧॥

తా. శిష్యా, పరిపూర్ణమునందు దోఁచునట్టి యెఱుక నుకలగా నెఱుగుము. లేని యెఱుకను దెలిసికొంటివా యది యే మాయమై పోవును, అనగా తన్ను నెఱుగబోయిన యెఱుక తానే మాయమైపోవును. ఎఱుకను దెలిసికొనిన తరువాత దేనిని నెఱుగుటకు వీలుపడదు. గురువు సెప్పిన దానికి నెదురు జెప్పకుము. ఎఱుక యాప్రకారము తన్ను తాను నెఱిగి మాయమైపోయిన పిదప పరిపూర్ణ మొక్కటే మిగిలియుండును. దాని నిట్టిదని జెప్పుటకు వీలుకాకయుండును. అనగా అవాఙ్మనసగోచరముగా నుండును. ౧౫౧.

కం॥ నేటుగు కాటుక పక్షుల । నాటుటయైన మనసల్ల గృహస్థు
డయా । మేలైన గృహమునందు మను । నాటుకనొక తేజమున్న నెఱు
గానవన్నా ♦ బట్టబయటు పలవందును న్నా ♦ నడుమందు లో బ్రహ్మ
నీలపితాది । పటలములో నుంచి పరమాత్మా నెలుగొందునటు గాన
వన్నా ♦ బట్టబయటు పలవందునన్నా॥ ౧౫౨॥

తా. కంటికి నడుమ నొకనల్లగృహముండును. ఆ నల్లగృహమునకు నడుమనొక తేజముండును. దానికే ఆపోజ్యోతియని పేరు. అది ఎఱుపు మొదలగు వర్ణములనంతయు మీఱినదయి [అనగా నిట్టి వర్ణములో నున్నదని జెప్పుటకు నలవిగాక] ప్రకాశించుచుండును. దానిని బాగుగా దెలిసికొనుము. ౧౫౨.

కం॥ వినుమెఱుకేయదిగను గొను । వినుతింపఁగ బయలటన్న
విను తెరువనిన । గనుఁగొన బ్రాంతులగి నడునా । తెలుసునన నాదా
ములన్నితగ వొంతియని ♦ గుండలి ఘాతపాతిమార్గాని ♦ వినుమా

ట్లయెఱుకన్న విపరింతుఁదత్త్వాలు । మనసంగమగట్టిగ మఱువకుమీ
మాట తగనొంతియనినఁ ♦ గుండలిభూతతతిజాగ్రతనిన॥ ౧౫౩॥

తా. అట్టిపరిపూర్ణము నెఱుకేకనుగొనుచున్నది. ఆకాశమునకు పరిపూర్ణమునకు భేదమున్నది, అవిరెండును నొకటిగాదు. మనశరీరము కర్మేంద్రియ జ్ఞానేంద్రియముల యొక్క సమూహమేయనియు, జాగ్రత్తనూర్ధకుండలి యొక్క పైకిలేచుటయేయనియు జెప్పెదరు. అట్లే యెఱుక తత్త్వములనియెఱుంగుము. దీనినిమఱచిపోకుము. ౧౫౩.

కం॥ సారనరఁటిదుంపయనినను। దరువులు ధనమనినరవలు
ధారుణియనినఁ। గిరియన్న రాళ్లుగుట్టలు । ధరణిఁ ముళ్ళనిన ద
త్త్వ తతియెఱుకఁచనిన ♦ నెఱుకనుస్థితిలెన్నఁగనిన♦ నెఱుక చే
సిన విశ్వ మెఱుకవంటిదెబయలు। నెఱుకగు రైతిఁగి తా నెఱిఁగితే
సరితత్త్వతతియెఱుకంచనిన♦ నెఱుకనుస్థితిలెన్నఁగనిన॥ ౧౫౪॥

తా. సారతీగయన్నను, నరటిచెట్టన్నను వృక్షములే యగుచున్నది రవలుమొదలగు విలువగల వస్తువులు ధనమునకు సమానములుగాను న్నవి. కొండయనినను, గుట్టయనినను రాలవిశేషమే. అట్లే తత్త్వము లసమూహము యెఱుక యగుచున్నది. ఎఱుకను బాగుగా దెలిసికొని, ఆయెఱుకచే గలిగిననీవిశ్వమంతయు నెఱుకగా నెఱుగుము. అట్టియెఱుక చేతనే బరిపూర్ణమును నెఱుగుము. అదియే సరియైనపద్ధతి. ౧౫౪.

కం॥ పెనుమాయనుజూడుము ఇదె।జనకుని జఠరంబువలన
జననిగర్భం।బునఁజొచ్చిమూఱుమాపున। జనియించునునవయవ
ములు జనితమైభువిని♦ వినఁగనఁదిన మూర్కొనవచ్చునని♦దిన
దినమభివృద్ధాదీని చేబయలును । గనియూమాయల మఱలగద
మాయించుముపోసీ జనితమైభువిని వినఁగనదిన మూర్కొన
వచ్చునని॥ ౧౫౫॥

తా. తండ్రియొక్క కడుపుచిచ్చునందు రేతస్సురూపమునుండిజ నని గర్భమునంబ్రవేశించి, అవయవాది విశేషములను బొంది శిశురూ పమున భూమియందుపుట్టును. అట్లుపుట్టినదై క్రమేణవినుటకును, చూ చుటకును నేర్చుకొనును, తరువాతనంగరు దానిని ముద్దిడుదురు, ఇ ట్లుదినదినమునకు నాశిశువు పెరిగి బాల్య కౌమార యౌవన వార్ధక్య

ములను జెందును, ఈ వింతను జూచితివా. ఇదియె పెద్దమాయ అట్టి శరీరము చేత, గురుసాహాయ్యంబును పరిపూర్ణంబును దెలిసికొని మాయా రూపంబైన శరీరమును వదలిపెట్టుము. ౧౫౫.

కం॥ పెట్టియలోపలిగారడి । చెట్టుపయిన్ గానవచ్చిచెట్టని
చూడన్ । గట్టుపయిఁదోఁచునిదికను । కట్టుసుమీదీనివలెవే గనుపిం
చునెఱుక ♦ అంతలోనెచటఁగనుపించదెఱుక ♦ దిట్టమాబోధచేప
ట్టి యెఱుకనుతిరిగి । పుట్టకుండఁగ దానిపట్టిముంచుము లేనిదేగ
నుపించు నెఱుక ♦ అంతలోనెచటఁగనుపించదెఱుకా॥ ౧౫౬॥

తా. గారడివాడు, నొకనొకవస్తువునొక పెట్టెలోనుంచును. మరలనావస్తువును జూడబోయిన నాపెట్టెయందు గనబడక నొకవృక్షముపైనుండును. మరల కొంతసేపటికి నొక గట్టుపైనుండును. తరువాత కనబడకనే యుండును. ఇది యంతయు కనుకట్టువిద్య. ఇదేవిధమున నెఱుకకూడ నొకవేళకనుపించి మరియొకప్పుడు కనుబడకయుండును. ఈ పరిపూర్ణబోధను నెఱింగి ఆయెఱుకచేతనే పరిపూర్ణమును దెలిసికొని యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ఎఱుక నిజముగా లేకయేనొకచోట కనబడియు నొకచోటకనబడకయునుండును కావున దానిసమూలముగా ద్రుంచి ముంచివేయుము. ౧౫౬.

కం॥ నేననని బ్రహ్మలోపల । లేనిదిసంభవమునొందిలీలఁదనకు
దా । మేనుజగములై వలసెను । నేనదిమృగజలమురీతినిజముగా
దనుచు ♦ లోకులనెడుగజిబిజివినుచు ♦ మానసమున వారిమాట
కామోదించి । దానికిబోధను దగునంచువినఁ జేసితినిజముగా
దనుచు ♦ లోకులనేడుగజిబిజివినుచు॥ ౧౫౭॥

తా. నేను నేను అనిజెప్పునటువంటి [అనఁగా అహంకారము లేనటువంటి పరిపూర్ణమునందులేని యెఱుకపుట్టి తాను శరీర ప్రపంచరూపములుగా పరిణమించెను. నేననెడు నహంకారము, యెండమావులవలె నిజముగాదని తెలియుము. లోకులు ఇష్టము వచ్చినటుల మాటలాడుచుందురు, నీవువారిమాటలను వినకుము. నిన్ను వారిమాటలనువినకుండ జేయుటకును, నిజమైన మార్గమును నీకు దెల్పుటకును, నీపరిపూర్ణబోధను జేయుచున్నాను.

కం॥ కలనెడఁ బాసినమనుజులు। కలలోపలిపనులు సేయఁగల
వారలెయ్యా। కలవారు గారు వారలు। వలె నెఱుకను గురునిచేత వద
లెఱుకలోనఁ ♦ గలదని సేయ వల దెఱుకలోన ♦ కలవారంచనినో
టఁబలుకుటయరయుక। పలికినవారికిఁ బోలఁగదు పాపము వదలె
ఱుకలోన ♦ కలదని సేయనల దెఱుకలోన॥ ౧౫౮॥

తా. కలయందు జేయు కార్యములను మనుష్యులు మెలకువ యందు జేయనేర్తురా, జేయనేరరు పరిపూర్ణము నెఱిగినవారలు కలలోని వారలుగారు, వారు కలవైన యెఱుకను వదలినవారు. సద్గురుకృపచే యెఱుకను వదలిపెట్టిన పరిపూర్ణజ్ఞానులను కలలోని వారలనుట యుక్తముగాదు. అట్లు వారిని దూషించిన యెడల పాపమునకు పాత్రులగుదురు. ౧౫౮.

కం॥ గుడమే మధురము మధురమె। గుడము గుడమధురములను
గానకొనితోలుతరి। బాడమిన దేతసరిగా। బాడమినదొకటి
గను రెండుపోనట్టిగదరా ♦ తను వెఱుకలిట్లనట్టిగదరా ♦ పొడ
గాంచి బయులు విచ్చదె మే నెఱుకలజోలి। విడరాలేని వేరెండు వెడ
చెప్పలిడకవిను పోనట్టిగదరా ♦ తను వెఱుకలిట్లనట్టిగదరా॥ ౧౫౯॥

తా. ఖండశర్కరయే బెల్లము. బెల్లమే పంచదార. ఈ రెంటికి భేదము లేదు. ఒకటియైనది రెండు విధములుగా (పంచదార బెల్లము) పరిణమించెను. అది పోయినయెడల పంచదారయు బెల్లమును రెండును నశించును. అదేవిధముగా యెఱుక శరీరాత్మలను రెండు విధములుగా పరిణమించియున్నది. పరిపూర్ణమును దర్శించి యెఱుక పోయిన వెంటనే శరీరాత్మలు రెండునుగూడ నశించును. కావున గురువాక్యమును జాగ్రత్తతో వినుము. ౧౫౯.

కం॥ అదియున్నది ఇదియున్నది। ఇదియున్నదియనుచు బయ
లు నెఱింగి యెఱుకచే। నిది లేనిదదియు లేనిది। ఇది లేనిదియనుచు
నెఱుక నెఱింగి తేసరిరా ♦ ఆపై నుండే దెట్టిందు వినరా ♦ ఉదయాస్త
మానము లుడుగక యుడిసె నె। మ్మదిలోన నమ్మునా మాట
నిశ్చయముట్లెఱింగి తేసరిరా ♦ ఆపై నుండే దెట్టిందు వినరా॥ ౧౬౦॥

తా. ఇది పరిపూర్ణము నిశ్చయముగానున్నది ఇది నిశ్చయముగా

నున్నది యనిపరిపూర్ణమును, తన్ను (ఎఱుకను,) నబద్ధమనియు నెఱుక యెఱుగుటయే మోక్షము. తరువాత దెలియబడు. పరిపూర్ణమును నేనెట్టిదని చెప్పుదును, నాజెప్పినమాటను రాత్రింబగళ్లు దృఢమైనమనస్సుతో నమ్మియుండుము. ఇది యేసరియైనమార్గమనియెఱుగుము. ౧౬౦.

క॥ ఎఱుఁగననుటయును నెఱుకే। యెఱుంగుదుననితన్నుఁ బరు
ల నెఱుఁగుటయెఱుకే। యెఱుకనెఱుంగుదుననితా। నెఱుఁగుచు
నుండునది యెఱుకె నిరుపమబుద్ధీ♦ నీ వెఱుఁగుటనిగమప్రసిద్ధీ♦ గురు
మంత్రమని యెడు గొడ్డలితోడ నీ। యెఱుకకుండు వేరు నెఱిఁగి
త్రవ్వి తేచాలునిరుపమబుద్ధీ♦ నీవెఱుఁగుటనిగమప్రసిద్ధీ॥ ౧౬౧॥

తా. నేను దీనినెఱుగను అని చెప్పునది యెఱుక. నేనన్నిటిని నెఱుగుదునని జెప్పి తన్నును నితరులను దెలియునట్టిదియు నెఱుకే ఓసాటిలేని బుద్ధిగలవాడా; ఎఱుకను నేను దెలియుదునని జెప్పునదియు నెఱుకే. ఈయెఱుకనే వేదములుగూడ ప్రసిద్ధముగా జెప్పుచున్నవి, గురూపదేశమను గొడ్డలితో నెఱుకయను వృక్షమును సమూలముగా తెగగొట్టుటయే సరియైన మార్గమని దెలిసికొనుము. ౧౬౨.

క॥ ఎఱుకే చదువులఁ జేయును। ఎఱుకే వినుజదువు నెఱుక ఎ
ఱుకే తిరమం। చెఱిగించును శంకించును। ఎఱుకే కొనకేమి లేక
నేగునో యన్న ♦ బయలే చదువు నెఱుఁగదో యన్న ♦ ఎఱుకే
యెన్నటికైనఁ బరిపూర్ణమున్నదం। చెఱిఁగి తే లేనని యెఱిఁగితే
నిలువక నేగునో యన్న♦ బయలే చదువు నెఱుఁగదో యన్న॥ ౧౬౩॥

తా. వేదశాస్త్ర పురాణేతిహాసములకును విద్యల కెల్లను నెఱుకే కారణము. ఎఱుకే చదువును. ఎఱుకే వినును. ఎఱుకే శరీరప్రపంచాదులు నిత్యమని దెలియజేయును ఎఱుకే సందేహములు జెందును. కడపట నెఱుక యేమియు లేక నశించిపోవును పరిపూర్ణమున కేలాటి చదువులును దెలియవు. అదివినజాలదు. దానికి యేలాటి సందేహములును లేవు. అట్టి పరిపూర్ణమును దర్శించి తాను లేనని యెఱిగిన తోడనే యెఱుక నశించును. దీనిని బాగుగా దెలిసికొనుము. ౧౬౪.

క॥ చూపులలోఁగలవస్తువు। చూపులఁగనువస్తువులు చూ
పులు చూడఁగ। తేపకు నెఱుకని తెలియుము। చూపులు లేనట్టి

బయలు చూచెదం కేమి ♦ యెఱుకే లేదుతో చేదం కేమి ♦ దీపము
వలె గనుపాపలలోఁ గలవస్తు । వే పరమాత్మ నిజాపు నీ నెఱుకని
చూచేవెం కేమి ♦ యెఱుకే లేమితో చేదం కేమి॥ ౧౬౩॥

తా. చూపులలోనుండునదియు (అనగా గురుతుచే నెఱుగదగినదియు చూపులుగలదియు) అనగా నెఱుగునదియునైనదియే యెఱుకయని దెలియుము. ఎఱుక నామరూపములతోఁ గూడినదియు, సర్వమును నెఱుగునదియు ననుట. చూపులు లేని అనగా నెఱుగజాలని పరిపూర్ణమెట్లు యెఱుగగలదు పరిపూర్ణమునందు యెఱుక లేదు కావుననది యెట్లు తోచును. కంటిపాపలయందు దీపమువలెనుండు నాపోజ్యోతియే పరమాత్మ యనియెఱుగుము. ౧౬౩.

కం॥ శతపత్త్రాప్తునిఁ బొడగని । యతిశయమున తిమిరము నణఁగి
యగుపడ దెట్లు । ట్లతులిత గురుకృపగలిగిన । మతిమంతుల జూచి
నెఱుక, మఱి నిల్వఁబోదు ♦ సంశయము నీమది నిలుపరాదు
శ్రుతులందు స్మృతులందు నితిహాసములయందు । సతతము శ్రమ
పడి వెదకిన నీయెఱుక మఱి నిల్వఁబోదు ♦ సంశయము నీమది
నిలుపరాదు॥ ౧౬౪॥

తా. సహస్రాంశు కిరణములనుబొడగన్నతోడనే యంధకారమెంత త్వరలో మాయమైపోవునో అంత త్వరలో సద్గురుకటాక్షముచే పరిపూర్ణమును గన్నవాఁడనెనుట యెఱుక నిలువక పాఱిపోవును. నీమనస్సునందన్ని సంశయములను విడువుము వేదములలోను, మనుస్మృతి మొదలగుస్మృతులలోను, భారతము మొదలగు నితిహాసములయందును నీవు శ్రమపడి వెదకిన యెఱుక యెందును నిలువక పాఱిపోవును. ౧౬౪.

కం॥ ఎఱుకే కోశములైదును । నెఱుకే భూతముల నెఱుఁగు నెఱుఁ
గును సర్వం । బెఱుకే యెఱుక నెఱుంగును । నెఱుకను గుర్తెఱుఁగ
వే దేయెఱుక యున్నదా ♦ ఉన్నదంటే నరకమే కాదా ♦ నిరతము
గురుసేవ పరతంత్రుఁడగుచు సత్కరుణకు పాత్రుడై యెఱుక మా
నినవారి కెఱుక యున్నదా ♦ ఉన్నదంటే నరకమే కాదా॥ ౧౬౫॥

తా. ఎఱుకే పంచకోశములని యెఱుంగుము ఎఱుకయే పంచభూతములను నెఱుగునని దెలియుము ఎఱుక సర్వమును నెఱుగును సర్వ

మును నెఱుంగునట్టి యెఱుకను యెఱుకతప్ప వేఱొద్దియు నెఱుగఁజాలద
ని దెలిసికొనుము ఎఱుకను దెలియునది వేఱేయున్నదని జెప్పినయెడల
పాపము సంభవించును, సద్గురుసేవా పరతంత్రుఁడై, గురుకటాక్షమున
కు పాత్రుఁడైనవానికి యెఱుక లేనేలేదు. అటుల యున్నదని జెప్పిన
వాఁడు నరకమునకు పాత్రుఁడగును.

వి. అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ,
ఆనందమయములన కోశములైదువిధములు. ౧౬౫.

కం॥ గురుమంత్రముచేనిలువని । యెఱుకనుబరిపూర్ణమును
నెఱిఁగిసిరతము౯ । ఎఱుకయియుండినవారల । తెరువిఁకనీకేలవట్టి
దీజోలిమాను ♦ యెఱుకలేనియుజోలిపూను ♦ గురునిచేఁబరిపూ
ర్ణమనసియూతెలిసిన । యెఱుకనెన్నటికి నీనెఱుఁగకు మిదివట్టిదీ
జోలిమాను । యెఱుకలేనియూజోలిపూను॥ ౧౬౬॥

తా. సద్గురూపదేశముచేత, లేనియెఱుకను, నిత్యమైనపరిపూ
ర్ణమును, దెలిసికొనినవాఁడయ్యు సదా యెఱుకను నమ్మియుండు సజ్ఞా
నులమాట నీకేందుకు. అది తప్పుమాత్రోవ. ఆత్రోవబట్టకుము. ఎఱు
క లేని, యీనిర్మలమైన పరిపూర్ణముయొక్క మార్గమునం జనుము
గురుదయచేత పరిపూర్ణమునెఱింగి లేనియెఱుకను వదలిపెట్టుము.
ఎఱుకతో సంబధించిన వారియొక్క సాంగత్యము నీకువలదు. ౧౬౬.

కం॥ లేనికలదోచినప్పుడు । లేనివిచిత్రంబులన్ని లేకయెతో
చుఁ౯ । లేనికలమేలుకొన్నను । లేనివిచిత్రములు తాను లేకపోవు
నురా ♦ అనుమానము లేదంచువినరా ♦ లేనెఱుకయీరీతిగానెబయ
లునుజూడఁ । దానుదిత్రయముపూనెంచునిలిచుండ లేకపోవును
రా ♦ అనుమానము లేదించువినరా॥ ౧౬౭॥

తా. స్వప్నమునందు, లేనివస్తువులన్నియు నుండునటులో ద
ను. అట్టిస్వప్నమునుండి మేల్కొనిన వెనుక కనబడినవంతయు నిజము
గానివిగా గనబడును. అట్లే యెఱుకయందు కనబడునవియెల్ల నిజముగా
వని దెలియును. పరిపూర్ణమును గాంచిన వెంటనే యెఱుకయు సూక్ష్మ
స్థూలకారణదేహములతో, స్వప్నము మెలకువయెదుట పాఱిపోవునట్లు,
పాఱిపోవును ఇందులకు సందేహమేమియు లేదు. ౧౬౭.

కం॥ మరణసుషుప్తులఁ జెందిన । పురుషుఁడు మేల్కనినవాఁడు
భువి తదితరుఁడౌ । పురుషుఁడు కలగనువాఁడని । యెఱుఁగుండుము
మొదటియతఁడె యెఱుఁగఁడీ రెంటిన్ ♦ రెండవపురుషుఁడెఱుఁగునీ
రెంటిన్ ♦ ఇరువురొక్కటె సుమ్మి తిరిగిపుట్టుమరల । గురునిచే
మేల్కనినఁదిరిగి పుట్టవేపుట్టఁడెఱుఁగ । డీరెంటిన్ ♦ రెండవపురు
షుఁడెఱుఁగునీ రెంటిన్॥ ౧౬౮॥

తా. మరణమును, నిద్రను జెందిన వాఁడును, మేలుకొని యుండువాఁడును, అని రెండు విధములు. ఈ రెండును గానివాఁడు స్వప్నము గనుచుండువాఁడని యెఱుంగుము. దీనిలో మొదటివాఁడు (అనగా చావు నిద్రలను జెందినవాఁడు) కల మెలకువలను నెఱుగఁడు. రెండవవాఁడు అనగా మేలుకొని యుండువాఁడు, రెంటిని నెఱుగును. అయితే మరణ సుషుప్తులను జెందినవానికి మేలుకొని యుండువానికిని చావుపుట్టుకలు తప్పవు. సద్గురుకటాక్షముచే పరిపూర్ణమును దర్శించినవాఁడు దేనిని నెఱుగఁడు అతనికి చావుపుట్టుకలు లేవు. ౧౬౮.

కం॥ ఎఱుకే యెఱుకకుఁ గొడుకులు । ఎఱుకే తలిదండ్రు లెఱుక
కెఱుకే యితరుల్ । ఎఱుకే యెఱుకకు మూలము । ఎఱుకకు మూ
లంబు బయలం దెట్లుందునోయి ♦ ఎఱుక లేక యేమి లేదోయి ♦
లేనియుత్తియెఱుక పరిపూర్ణమును జూచి । ఎఱుకే తా లేననియెఱిఁగి
పోయినపై మాటెట్లుందునోయి ♦ ఎఱుక లేక యేమి లేదోయి॥ ౧౬౯॥

తా. ఎఱుకకు నెఱుకే బిడ్డ. తనకుఁ దానే తల్లియు దండ్రియు. తనకు నితరమైన వారలును తానే. అనగా నెఱుకకంటె వేరైన దేదియు లేదు. దానికదియే మూలము. అదియట్లుండ నా నెఱుకకు పరిపూర్ణము మూలమని యేలాగు చెప్పనగును యెఱుక పరిపూర్ణమును దర్శించిన వెంటనే మాయమై పోవును. ఉనికియైన లేని యెఱుకకు పరిపూర్ణము మూలమని యేలాగు జెప్పదగును. ఎఱుక లేకపోయిన యెడలనేమియునుండదు. అనగా విశ్వమే యుండదని భావము. ౧౬౯.

కం. గుఱుతుగఁ గలలోఁ పలసి । నరులూరక వచ్చిపొందిన యము
గసుతులన్ । పరకన్నియలనుగాంచియు । గురునచే మేలుకొనిన
గుఱుతుండదన్న ♦ ఆపై మాట నెఱింగే దేదన్న ♦ ఎఱుకో

క్కటుండిననేర్పాటులుండును । నెఱుకొక్కటేగితే యేర్పాటు
చేసెడిగుఱుతుండదన్న ♦ ఆపై మాట నెఱిఁగే దేదన్న ॥ ౧౭౦॥

తా. శిష్యా, సంసారమనునీ కలయందు మనుజులు స్త్రీపురుషులను గుఱుతుగలిగి నొకరితో నొకరుసంభోగించి, కొమాళ్ళను, కూతుళ్ళనుగాంచి వారితో సుఖమున నుందురు, సద్గురుని కటాక్షము జెందిన పిదప స్త్రీపురుషుల భేదముయొక్క గురుతేమియు నుండదు. ఆగుఱుతును నెఱిగి భేదమును దెలియునదే యెఱుక. ఎఱుకయుండినప్పుడేనీ భేదము లన్నియుదోచును. ఎఱుక లేక పోయినయెడల నీభేదములను జూపు గుఱుతు లేవియు నుండవు. ౧౭౦.

కం॥ నెనునను నీవును గాంతువు । నినునను గలలోన గాంతు నేనొకవేళన్ । నినుననునీవును నేనును । గనుగనుఁగొనఁగలమె మేలు కొనినమీఁదటను ♦ గురుబోధిట్లు వినిన మీఁదటను ♦ మునుపుగలిగిన యెఱుక మొదటికే నిలువదు । నినునన్ను నేనిన్ను నినునీ వెఱుఁగుట కనిన మీఁదటను ♦ గురుబోధిట్లు వినినమీఁదటను॥ ౧౭౧॥

తా. కలయందు నీవునన్ను జూతువు, నేనును నిన్ను జూడవచ్చును. మేల్కొనిన పిదప నీకునేనును నాకునీవును కనబడుట యెట్లు కలలో గాంచినది మెలకువయందు గనలేము. అట్లే గురూపదేశమైన తరువాత నెఱుక పాఱిపోవును. నిన్ను నేనును, నన్ను నీవును జూడ లేము. నీవు నేను అను భేదముండదు. నామ రూపములతో నిండిన నీప్రపంచమును జూచుటంతయు గలయనియు, పరిపూర్ణమును నెఱుగుటయే జాగ్రత్తయనియు నెఱుంగుము. ౧౭౧.

కం॥ నినునీవునన్ను నేనును । నను నీవును నేనునిన్ను నను నెఱిఁగినదే । తను నెఱుఁగని దానినిఁగని । తనకలిమిన్నెపంచుఁ దెలిసితా నేగినను ♦ అదిమెలఁగవలదా యెవ్వఁడెఱుఁగును ♦ నను నీవు నేనిన్ను వినిపింతు మెండో రు। లనుటకే దరి కేపు ము నుపున్న యెఱుకేది తా నేగినను ♦ అదిమెలఁగవలదా యెవ్వడెఱుఁగును॥ ౧౭౨॥

తా. నేను నన్ను నునిన్ను ను, నీవు, నిన్ను నునన్ను ను నెఱుగుటయే

నెఱుక. తన్ను తా నెఱుగునదియే నెఱుక. అట్టియెఱుక, తన్ను దా నెఱుగని పరిపూర్ణమును గాంచిన వెంటనే తనసంపదయంతయును కల్లయని నెఱిగి పాఱిపోవును. అట్లు ఎఱుక పాఱిపోయిన పిదప నెఱుగువార లెవ్వరో నాలోచింపుము. ఎవ్వరును లేరు. అప్పుడు, నేనును, నీవును పరస్పర మెఱుగుట యసాధ్యము. మనకు ముందటనుండిన యెఱుక విడిచిపోవును. ౧౭౨.

కం॥ తిమిరారియందులేనిదె। తిమిరముతనుదానెవచ్చి తే
జోనిధియై। తిమిరారియుసిక్కైకొని। తిమిరముదానిలువనట్లు
తెలిసికోరాదా ♦ బయ లెఱుకలం దెలిసి యూరకుండ♦ భ్రమ
రూపమైనట్టి బ్రహ్మాండ మెఱుకల। భ్రమలోపి వేసిన భ్రాం
తిపుట్టముజాల తెలిసికోరాదా ♦ బయలెఱుకలం దెలిసి యూ
రకుండ॥ ౧౭౩॥

తా. శిష్యా, సూర్యునియందు లేనిచీకటి తనకుదానే గలిగి వ్యాపించి సూర్యోదయముకాగానే తానెంతయును నిలువలేక మాయమై పోవును, అట్లే పరిపూర్ణము నందును నెఱుక లేదు. లేకయే నెల్లెడల వ్యాపించి యుండును. అట్టి మాయా స్వరూపమైన యెఱుక పరిపూర్ణమును దర్శించిన వెంటనే నిలువలేక మాయమైపోవును. గురువు తనకటాక్షముచే బ్రహ్మాండ మెఱుకలయొక్క భ్రమనుండి విడిపింపజేసిన పిదప భ్రాంతులేవియు నుండవు. ౧౩౭.

కం॥ లేదు లేదనుచు నెందఱు। వాదించిన లేకపోదు పరిపూ
ర్ణము తాం। బోదుపోదనుచు నిలిపినం। బోధనియనుకోకు మె
ఱుకపోనే పోతుంది ♦ గట్టిగ లేచి పోనేపోతుంది ♦ వాదభేద
ములేనివారిచే నెఱుకను। పాదు కదలించును పద్ధతి నెఱింగినంబో
నేపోతుంది♦ గట్టిగ లేచిపోనే పోతుంది॥ ౧౭౪॥

తా. శిష్యా. పరిపూర్ణమును ఎందఱైనను లేదు లేదు అని చెప్పినను అది లేకపోదు. అదియుండియే తీరును. ఎఱుకను నిత్యము సత్యము అని ఎన్నిమార్లు చెప్పినను అది కపటము నశించియే పోవుచున్నది. ఎఱుక నశించియే పోయితీరును. పరిపూర్ణజ్ఞానులైన మహాత్ములచే ఎఱుకను సమూలముగా నశింపచేసెడు సచలబోధయొక్క యుపదేశము చెందిన

యెడల ఎఱుక నశించినయే పోవును. నిశ్చయముగా పోవును. దీనిని బాగుగా నమ్ముము. ౧౭౪.

కం॥ మేనెఱుకల రెంటనునొక । దానిని నెడఁబాసి చేయఁ
దరమా పనులకా । మేనికి నెఱుక కుఁగావున । మేనన నెఱుకెఱుకయనిన
మేనని యెఱుఁగు ♦ రెంటిని నీవు నేనని యెఱుఁగు ♦ యెఱిఁగి పిట్టి
వోలె బయలు నెఱిఁగి మేనెఱుకల । తిరిగి చూడకు చూడ గురుని పా
దములాన మేనని యెఱుఁగు ♦ రెంటిని నీవు నేనని యెఱుఁగు॥ ౧౭౫॥

తా. శరీరమును ఎఱుకయు ఒకదానిని ఒకటి విడిచి ఏ పనినైనను చేయఁజాలవు. శరీరమున్నను ఎఱుకయే, ఎఱుకయున్నను శరీరమే. ఈ రెంటిని ఒక్కటేయని తెలుసుకొనుము. ప్రకాశసహాయ్యంబును పరిపూర్ణమును నెఱింగి శరీరమును ఎఱుకను మరల చూడకము నీయొక్క సద్గురుని పాదములాసగా వాటిని మరల చూడకుము. ౧౭౫.

కం॥ మఱపు సుషుప్తియు మూర్ఛయు । మరణంబు సమాధియ
నుచు మానవు లెఱుకకా । ఏర్పఁగిన నరుని శరీరము । నెఱిఁగెవ
రా నరుఁడు మేను నెఱుఁగఁగోయన్న ♦ తననైనఁ దానెఱుఁ
గఁగోయన్న ♦ యెఱుఁగకుండిన వాఁడు తిరిగి పుట్టుచునుండు । తి
రిగి పుట్టఁడు వాఁడే గురుబోధ గల్గిన నెఱుఁగఁగోయన్న । తననైనఁ
దానెఱుఁగఁగోయన్న॥ ౧౭౬॥

తా. శిష్యా. మఱపు నిద్ర మూర్ఛ మరణమును నీ నాల్గింటిని లోకులు సమాధియందురు. ఎఱుకచే విడువబడిన శరీరమును ఎవరును ఎఱుఁగలేరు. సమాధియందుండు మనుజుఁడు శరీరమును ఎఱుఁగఁజాలఁడు, తన్ను తాను ఎఱుఁగఁజాలఁడు. అట్లు ఎఱుఁగని వానికి చావు పుట్టుకలు తప్పవు, సద్గురూపదేశముచేత పరిపూర్ణమును గన్నవారలకు జనన మరణావస్థలు గలుగవని ఎఱుంగుము. ౧౭౬.

కం॥ పరిపూర్ణమెఱుకలిపియని । యెఱుఁగని బయలందు లే
ని యెఱుక తనకుఁదా । నరుదెంచుట గురుశిష్యుల । తెఱఁగు నమా
ట్లాడి రెంటి తెలిసి తాఁజనును ♦ ఆపై మాట పలికే దేదిఁకను ♦
అరిమరి లేక నేనెఱిఁగించినట్టియూ । గురుబోధ పాత్రుల నెఱుఁగ
క తెలుపక తెలిసి తాఁజనును ♦ ఆపై మాటఁ బలికే దేదిఁకను॥ ౧౭౭॥

తా. ఇదిపరిపూర్ణము, యిదిఎఱుక అని గురుతుపట్టజాలని పరిపూర్ణమునందు, లేని ఎఱుక తానుగానే జన్మించి గురుశిష్యులవలె వాదులాడి పరిపూర్ణమెఱుకలరెంటిని తెలుసుకొని తానుఎందుననిలువజాలక పారిపోవును. ఎఱుక అట్లుపోయిన వెనుక నెఱుగువారు ఎవ్వరులేరు నేను నీసందేహములెల్లను బాయునట్లుపదేశించిన నీపరిపూర్ణబోధను నీవు అపాత్రులకు నుపదేశము చేయవలదు. ౧౭౭.

కం॥ మఱుపునుషుప్తియు మరణము। పరిపూర్ణంబునకు సాటిపరచియెఱుకకుఁ। మఱినాదిమేల్కపుట్టువు। లిరుదెఱుంగులనెఱిఁగి యెఱుక నెగరఁజిమ్మాయి ♦ ఆపైనుండె డెఱిఁగేదెల్లాయి ♦ గురుమంత్రమిదెసుమ్మి మఱువకయో ప్రాద్దు। స్మరణ జేసితివేని తిరిగిపుట్టువు నీవట్లగరఁజిమ్మాయి ♦ ఆపైనుండేదెఱిగేదెల్లాయి॥ ౧౭౮॥

తా. మఱుపు, నిద్ర, మరణము వీటితో పరిపూర్ణంబునకు బోల్చి ఎఱుకను, జ్ఞానము. మెలకువ. పుట్టుకవీటితో బోల్చియీరెండు విధములను బాగుగా తెలిసికొని ఎఱుకను నశింపచేయుము. యిదే గురుమంత్రము. దీనిని మరచిపోకుము. దీనిని ఎల్లప్పుడునుస్మరించుచుంటివేని నీకుజాపుపుట్టుకలు కలుగవని తెలిసికొనుము. ౧౭౮.

కం॥ క్షితిలోనసరుషుపక్వా। న్నతతిని వెలికక్కి మరలనాకునె యతిసం। స్మృతివిడిచి తిరిగిపూనునె। వితరణశాలిచ్చినట్టివిత్తమునుగునా ♦ సత్యశాలిసత్యమునుగునా ♦ ప్రతిలేనిగురుబోధసితిజెంది యెఱుక నీ। గతి సంగ్రహింపడు కృతకృత్యుడిచ్చిన విత్తమునుగునా ♦ సత్యశాలిసత్యమునుగునా॥ ౧౭౯॥

తా. శిష్యా, నరులు, వమనముజేసిన షడ్రసోపేతాన్నమును మరలగ్రహింపరు. బుద్ధిమంతుండైనవాడుతాను, నీవిగానిచ్చిన ధనమును పరిగ్రహింపజనడు. సత్యవ్రతుండైనవాడుమునబద్ధమాడనొల్లడు. సద్గురుకటాక్షముచేపరిపూర్ణమునెఱిగినజ్ఞానియెఱుకనుమరలగ్రహింపడు.

కం॥ మఱుపన తొలిమేనులు మూ। డెఱుకన నాలవశరీర మిూరెంటికిలు। పరిపూర్ణ మవలిది యని। యెఱుకను గురువాక్కుచేత నెగరజిమ్మినను ♦ పోవును లేనియెఱుక నెఱిగినను ♦

ఎఱిగేదే లేకుండు నేమో యావలి జాడ। నెఱిగేవా రెవరింక
నింతేచా లెఱుకను నెగరజిమ్మినను♦ పోవును లేని యెఱుక నె
ఱిగినను॥ ౧౮౦॥

తా. మఱుపనగా ఆదిదేహములుమూడును అనియెఱుంగునది. అవియెవ్వియన స్థూలసూక్ష్మకారణ. శరీరములు. నాలువశరీరము [అన గామహాకారణశరీరము]యెఱుకయని దెలియుము. ఎఱుకయు మఱు పును రెండును నొక్కటేయని యెఱుంగుము. వీటిని మించినదే పరి పూర్ణమని యెఱుంగుము. గురునిదయచే నెఱుకను పాఱజిమ్మినయెడ ల నెఱుగువారెవ్వరును నుండరు. పరిపూర్ణము నెఱిగిన తరువాత ఎఱుక పాఱిపోవును. ౧౮౦.

కం॥ నానావిధావయవములు। నానావిధ నామరూప నట
నలు మాయల్। నానావిధములయూహలు। నేనను నెఱుకం
దునిన్ని నిబిడమైయుండు♦ బయలును గనితా నిలువలేకుండు♦
నేను మేనులు రెండు లేనే లేకుండిన। మేను లేదది లేక యేనిలిచేడెట్ల
న్న నిబిడమైయుండు♦బయలునుగనితా నిలువలేకుండు.౧౮౧.

తా. అనేకవిధములైన అవయవములును అనేకవిధములైన నామరూపక్రియలును, మాయలును, అనేకవిధములైనట్టి యూహలు ను, నేననియహంభావము జెందియుండునెఱుకయందునిండియుండును. పరిపూర్ణమును గాంచినవెంటనే తాను నిలువజాలక పాఱిపోవును. దేహములేనియెడల నాత్మయు నుండజాలదు. కావునశరీరాత్మలు రెం డునునశించును. ౧౮౧.

కం॥ జగమువలన సంకల్పము। జగమా సంకల్పమునను
జనియించును వే। అగుపడదుజన్మమందరి। మగుపడ దేడం
బాసినిల్వ వారెండెన్నటికి♦ బయలునుగనిన నివిరెండెన్నటికి♦
ఇకందలంచంబోకు మివిబుట్టుటుళ్ళక్క। మృగజాలమగుపడమి
ధ్యంచెఱిగిన మాటక్క నిరెండెన్నటికి♦బయలును గనిన నివిరెం
డెన్నటికి॥ ౧౮౨॥

తా. జగత్తువలన సంకల్పమును, సంకల్పమువలన జగమును గలుగుచుండును. ఒకదానికొకటి కారణముగానున్నది. ఈరెంటికిని

కారణమైనది మరియొకటి యున్నదని జెప్పుటసరిగాదు. ఈరెండునునొకదాని నొకటివిడిచిపెట్టి యుండజాలదు. ఇవి రెండును పరిపూర్ణము దర్శించినయెడల నశించును. మరలనీటికెన్ని యుగములకైనను పుట్టుకకలుగదని తెలిసికొనుము. మృగతృష్ణలను నేలాగుమిథ్యయని యెఱుంగుదుమో అట్లనే రెంటిని నిజముగానిదిగా నెఱుంగుము. వాటినికమీదట తలంపకుము. ౧౮౨.

కం॥ పరిపూర్ణమనెడు పలుకే। యెఱుకను సల్పాత్మునముల
నెప్పుడు గనినను। దిది మైయున్నది గనుగొన। నెఱుకను సల్పా
త్మునముల నిది గట్టిపెట్టు ♦ ఎవరికి దెలియ దిది మూలగుట్టు ♦
గురుమూర్తి కరుణచే నెఱిగి తెలిసితి నేసి। పరిపూర్ణబోధను
పలుకు దెలిపిన బోధ నికగట్టిపెట్టు ♦ ఎవరికి దెలియ దిది
మూలగుట్టు॥ ౧౮౩।

తా. పరిపూర్ణము నొక శబ్దముగాదు. దాని నిట్టిదని జెప్పుటకు మాటలకు దరముగాదు. ఎఱుకైతేనో కొంచె మకురము లసగా ప్రయూకృతిగానున్నది. చిన్నపేరు గలదిగావున అందరి నోటియందును స్థిరముగానున్నది. అట్టి యెఱుకను నింక గట్టిపెట్టుము. గురునికరుణచే పరిపూర్ణమును గని యెఱుకను గట్టిపెట్టుము. ఇది పరమరహస్యము, ఇది యెవ్వరికిని దెలియదు. ౧౮౩.

కం॥ చూపించి చూపరానిది। చూపించితి దానినుం జెప్పు
చితిప్పగదా। చూపించగ నీదెలిసిదే। న్నెఱ్ఱగ్రాహ్యక దలచబో
ను మిదె గురుబోధ ♦ నిక్కంటుదిశక ప్రబోధ ♦ నాపాపనాకూన
నాచిన్నినాయన్న। నాపెన్నిదానము నారత్నముల కొండ ♦ ఇ
దెగురుబోధ ♦ నిక్కంటు దిశక ప్రబోధ॥ ౧౮౪॥

తా. చూపించియుట్టిదని జెప్పుటకునలవికానిదియు చూపతేనిదియునైన పరిపూర్ణమును నిరూపించితిని. దానిని నీవు బాగుగా దెలిసికొంటివిగదా. చూపమనదియైన యెఱుక యిదేను. దీని నికదలచవలదు. ఇదియే నచలబోధ ఇతరమతములవారిబోధలు నిమది నెక్కవు. నాబిడ్డా నాకూనా, నారత్నమా, నానెన్నెపమూ, నీవు బాగుగా దెలిసికొనుమని ప్రేమతో గురుడు చెప్పును. ౧౮౪.

కం॥ నామము రూపము నటన । స్తోమము బయలందు లేదు చూడుమునీవా। నామమురూపమునటన। స్తోమము నెఱుకందుగలవు చూడుమి నిజము ♦ బయలెఱుకల జూచిచూడుము ♦ వేమాఱునేనెంత వినజెప్పినగాని । నీమార్గమె తప్పు యికలేదు కెండనది చూడుమి నిజము ♦ బయలెఱుకల జూచిచూడుము॥ ౧౮౫॥

తా. నామరూపక్రియలనెడు వృత్తిత్రయము పరిపూర్ణమునందు లేదు. లేదని బాగుగానమ్ముము. పరిపూర్ణ నామరూప క్రియా రహితము నామరూప క్రియలతో గూడికొన్న దెఱుక. బాగుగా జూచి తెలిసికొనుము. పరిపూర్ణమునుజూచి యెఱుకను జూడకుము [అనగా నెఱుకను త్యజింపుమనుట.] నే నెన్నిమాఱులు నీకు జెప్పినను దీనినే చెప్పుదునుగాని యింకదేనిని జెప్పను. ఇదియె సరియైనత్రోవ. కావున దీనినే జెప్పుదునని తెలియుము. ౧౮౫॥

కం॥ గురుడు గురుబోధ శిష్యుని । కెఱిగించెడు నేరు శిష్యు డెఱిగెడునేరు । ఇరువురునై కానరు । కర్మములవలెవెలిగి యనల బోడుచుపోయి ♦ అట్లనేని విక్కడ దెలియుమోయి ♦ పరిపూర్ణమెఱుకల నెఱిగియా మీదట । నెఱుకను విడుముకొని గురుబోధ నెఱుగుము పోడ చూపరోయి ♦ అట్లనే నివిక్కడ దెలియుమోయి॥ ౧౮౬॥

తా. శిష్యా. గురుడు నిజశిష్యునకు నుపదేశించు నేర్పు యుండదు, శిష్యుడు నట్లు గురుముఖమున నుపదేశము గొందు నేర్పు యుండదు, గురు శిష్యులిద్దరు సన్నికర్షకముల నీతి దేహంబులనెడు గనబడరు. అనగా వారిద్దరికిని భేదభావముండదు. పరిపూర్ణ మెఱుకల గంటిని యెఱుకచేనెరింగి పరిపూర్ణమును నిజమైనదిగాను, ఎఱుకను కల్లగాను దెలిసికొని, యెఱుకనుత్యజించుటయే నుత్తమమైన స్థితి, దానికి మించిన పద్ధతిలేదు. ౧౮౬.

కం॥ సతికౌగిలి తత్పతితి । త్పతికౌగిలి సతియు జేరి నవ్వించి కదుల । రతిచెంది మేలుకని సు । స్థితులై యొకరొకరు చేరి చేష్టలు దెల్పుదురా ♦ స్పష్టలియా చేష్ట దెల్పుదురా ♦ ప్రతిలేనిగు

రుబోధ స్థితిజెందిి యట్లైనం । తతితిరిగి లేనెఱుకగతి యిట్టిదన
రానిచేష్ట దెల్పుమురా॥ సిగ్గడలి యాచేష్ట దెలుపుమురా॥౧౮౭॥

తా. భార్యాభర్తలిరువురు నాలింగనాది రతిక్రీడలయందు ప్రొద్దుపుచ్చి ఉదయము నిదుర మేల్కొన్నప్పుడు, రాతిరియందు తాము కామోద్రేకంబున నొనరించిన క్రీడావిశేషములను సిగ్గువిడిచి పరస్పరము చెప్పుకొనుదురా, చెప్పుకొనరు సాటిలేని యీపరిపూర్ణబోధను తెలిసికొని యెఱుకను నబద్ధమని విడిచిపెట్టినపిదప, ఎఱుకయందు తాము పడినపాట్లను చెప్పుకొనరు. ౧౮౭.

కం॥ రానిదిపోనిదిబయలని । లేనిదియెఱుకనుచునీకు లెస్స
గదృఢమా । దానను నిదీమంత్రము । మానకజపియించుచుండుమమాబుద్ధిశాలీ॥ లేనిదె లేదు మఱువకీజోలీ॥ లేనిదె లేదనిపూనినిశ్చయమైతె। తానొక్కటుండునుగానియట్లను వినుమాబుద్ధి
శాలీ॥ లేనిదె లేదు మఱువకీజోలీ॥ ౧౮౮॥

తా. చావుపుట్టుకలు లేనిది పరిపూర్ణమనియు, ఎఱుక నిజమైనది కాదనియు [అనగా లేనిదనియు] నీవుదృఢముగా నమ్మునట్లు నీమంత్రమును జపియించుచుండుము. లేనియెఱుక యెన్నటికిని లేనె లేదనియెఱుగుము. దీనిని మఱువకుము. ఉండునది ఒక్కటియేను. అదియే పరిపూర్ణము దానికంటె వేఱైన దేదియు లేదు. ౧౮౮.

కం॥ ఉన్నదిపరిపూర్ణములే । దెన్నటికిని నెఱుక యనచు
నిదిదృఢమాదా । కెన్నుముసే బోధించిన । తిన్ననియీ బోధ
శిష్యతిలక మఱువకుమీ॥ సుజనులముందలపలుక వెఱువకుమీ॥
నిన్ను కుమతులు వచ్చి నీబోధడిగిన వారి। కెన్నివిధముల నీవె
ఱిగింపకివి శిష్య తిలక మఱువకుమీ॥ సుజనుల ముందలపలుక
వెఱువకుమీ॥ ౧౮౯॥

తా. శిష్యులలోతిలకము వంటివాడా, ఉండునదేపరిపూర్ణము. లేనిదే యెఱుకయని నీకుమనోనిశ్చయము కలుగువఱకు నీ పరిపూర్ణబోధను మఱవకుము. దీనినిగుఱించి పెద్దలయెదుట మాటలాడుటకు వెనుదీయకుము, సజ్జనులను నీబోధను జెప్పుమనుటకు జనులు నిన్నడిగినచో వారలకీ పరమరహస్యమును జెప్పకుము. ౧౮౯.

కం॥ పరిపూర్ణ మెఱుకలను నే। నెఱింగించితి నీవురెంటి నె ఱింగితివిగదా। యెఱుకను గురుదక్షిణగా। మఱి వేగిర మిమ్ము వట్టిమాట లేమిటికి ♦ నెఱుకతో నింకఁ గూటమేమిటికి ♦ బరులు నేననియెడు భావ మభావమై నిరతము నొకరీతి నిలిచి యుండుము వట్టిమాటలేమిటికి ♦ నెఱుకతో నింక గూట మేమిటికి॥ ౧౯౦॥

తా. పరిపూర్ణము, లేని యెఱుకలను రెంటిని నీకు బాగుగా దెలియ జెప్పితిని. నీవును దానిని బాగుగా దెలిసికొంటివని నమ్ముచున్నాను. నాకు గురుదక్షిణగా నీవు యేమియు నివ్వవలదు. ఎఱుకనుయిచ్చిన జాలును. అనగా నీవు యెఱుకను త్యజించుటయే నాకు గురుదక్షిణ ఎఱుకతోటి సాంగత్యము నీకెన్నటికిని వలదు. నేను నీవు అను భేదబుద్ధి నికలిగియుండకుము నీ వెన్నటికిని పరిపూర్ణమును నమ్మి ఒకేతీరున నుండుము. ౧౯౦

కం॥ పరిపూర్ణ మెఱుక లివియును। గురువరుఁ డెఱింగించి యెఱుక కూటమి మాన్పన్। గురునకు గురువే సరిగా। మఱి శిష్యునకింక నోట మాట వెప్పునా ♦ పోయిన యెఱుక మళ్ళి మప్పునా ♦ గురుశిష్యులని యెడు గురుతున్న దెఱుఁగక। నిరతము నొకరీతి నిలుచున్న బయలందు మాట వెప్పునా ♦ పోయిన యెఱుక మళ్ళి మప్పునా॥ ౧౯౧॥

తా. ఇయ్యది పరిపూర్ణము. ఇయ్యది యెఱుక యనియునందులో, యెఱుక లేదనియు దెలియజెప్పి, యెఱుకయొక్క సాంగత్యమును మాన్పుటకు గురుడే సమర్థుడు. ఇంకెవనికిని సాధ్యము కాదు. అట్లు గురుడుపదేశించిన పిమ్మట శిష్యునకు నోటజెప్పుటకు నొకసందేహమేనియునుండదు. సందేహములన్నియు తీరును. అట్లు పాఱద్రోలబడిన యెఱుక మఱల రాదు. గురునకును శిష్యునకును భేదము లేని పరిపూర్ణమునందు సందేహము లేవియునుండవు. ౧౯౧.

కం॥ స్థిరముగు పరిపూర్ణమును స్థిరముగు నీ యెఱుక యెఱుక నెఱియుజగములం। దెఱిఁగిన దెఱుకే గదస। గురుకృపచే నెఱుక పోవ గురుశిష్యులేరి ♦ నోరెత్తక నూఱివిననోరి ♦ గురుని పాదములోన గుఱుతు లేనటువంటి। పరిపూర్ణ మొకటుండు ప

లుకరాదట్లుండుగురుశిష్యులేరి ♦ నోరె తకమఱివినరోరి॥౧౯౨॥

తా. పరిపూర్ణమునిత్యము. ఎఱుకయూ అనిత్యము. యీజగత్తునంతియు నెఱుగునదియే ఎఱుకయని తెలుసుకొనుము. ఇట్లు ఎఱుక పరిపూర్ణమునుదర్శించి తానుపోయినపిదప గురుశిష్యులకు భేదములేదు. అనగా అన్ని భేదములును నశించుచున్నవి దీనికి ఏమియు బదులుచెప్పక వినుము. నీగురునితోఁడు గుఱుతులేని నామరూప క్రియారహితమైన పరిపూర్ణము ఒక్కటియే యున్నదని తెలియుము. దానినియిట్టిదని వర్ణింప మాటలకసాధ్యము. ౧౯౨.

కం॥ గురుఁడచలము నెఱుకనుదవ। కెఱుఁగించిన శిష్యుఁడె ఱఁగి యెఱుకై యుండఁగ। ఎఱుకిను విలుపకుమనిననుఁ। నెఱుకనువిడనాడిన శిష్యుడెట్లుండునంటె ♦ నట్టనెనేని నెట్లుండునంటే ♦ పురుషుఁడుఁ లేనట్టి పొలతి సౌందర్యము । మఱిమాఱిగలిగుండి మఱిలేకట్టనెయుంటినెట్లుండునంటె ♦ నట్టనెనేని నెట్లుండునంటే॥ ౧౯౩॥

తా. సద్గురుడుసాటిలేని పరిపూర్ణమునుఎఱుకనురెంటినియెఱిగించినపిదపకూడా శిష్యుడు ఎఱుకయందుండుటం గాంచి శిష్యునకు ఎఱుకను త్యజింపుమని ఆజ్ఞాపించిరి. అట్లెరుకను త్యజించినశిష్యుడు ఏలాగు నుండుననగా గతించిన పురుషునిగలసుందరి ఏలాగు విరక్తియై యుండునో ఆలాగునే శిష్యుడును ఈ ప్రపంచముపై యిష్టములేక విరక్తుడుగా నుండును. ౧౯౩.

కం॥ ఎఱుకను విడనాడినయా। పురుషుని స్థితి యెట్టిదనిన పొందుగ వినుమీ। సరిపడుసరిపడదనకను। సరిగా వర్తించు చుండు సమరసబుద్ధిఁ ♦ కార్యములందు సహజప్రబుద్ధిఁ ♦ పరిపరివిధములఁ బరువులు పెట్టకు। మఱి వైరాగ్యముచేత మానుకొనియుండకు సమరసబుద్ధిఁ । కార్యములందు సహజప్రబుద్ధిఁ॥ ౧౯౪॥

తా. ఎఱుకనుత్యజించిన పురుషుడేలాగునుండుననుసిని జెప్పెదనాలకింపుము. అతను యిదిఒప్పుఅదితప్పుఅని చెప్పకకడపటన్యాయమార్గమున నేప్రవర్తించుచుండును. ఎల్లకార్యములయందుస్వభావసిద్ధహి

తమైన బుద్ధితో మెలంగుచుండును అతనికిదేసిపైనను రాగానురాగ ములుండవు. అట్లుమిక్కిలి విరక్తిచేత కార్యములు చేయకయునుం డడు, అనగా అతడు నొకదానిపైనను ఎక్కువ ఆశ లేక కార్యములు జరిపించుకొనుచుండును. అతనికివైరాగ్యముగానివాంఛగానిఅపరిమి తముగానుండదు. అన్నియు సమముగానే యుండును. ౧౯౪.

కం॥ కలమేలుకొన్న పురుషుడు। కలలోపలిబాములెఱుగఁ
గలిగుండకయే । దలపోయ లేరుగురుకృపఁ। దెలివొందిన వా
రికింకతిప్పలున్న వా♦ తెలుపరకొద్దిగొప్పలున్న వా♦తలిదండ్రి
దొరతాతకులదైవమాప్తులు ।కలబాంధవులు దేశికులనినమ్మి
ననింకతిప్ప లున్న వా♦ తెలుపరకొద్దిగొప్పలున్న వా॥ ౧౯౫॥

తా. స్వప్నమందుచూచినకష్టములను మేల్కొనినపిదపమను ష్యుడు చూడజాలడు. సద్గురుని కటాక్షముచే జ్ఞానముచెందినవారికివే లాటిసంకటములున్ననుగలుగవు వారికిఅపరిమితసుఖములును గలుగ వుఅనగా సుఖదుఃఖములు సమానముగా నుండుననియు నేదియుమితి మీరియుండదనిన్నిభావము గురుడేతల్లి గురుడేతండ్రి గురుడె దొర, తాత, కులదైవము, మిత్రుడు, బంధువు, సర్వమునుఅతడేఅనినమ్మియుం డువారిని ఏలాటికష్టములను చెందజాలవు. ౧౯౫.

కం॥ ఈరీతిస్థితిగలిగిన । నేరుపుశాలితరజనులనిందాస్తుతు
లఁ । దారేగిచేయఁడెన్నఁడు । వారలుమఱిచేసిరేని వలదని
యనఁడు ♦ చెవియొగ్గికావలెననివినఁడు ।వారు మీవారుమా
వారువీరనుకొంచు। సారెకు వీరితోపోరాడెవారిని వలదనియ
నఁడు ♦ చెవియొగ్గికావలెననివినఁడు॥ ౧౯౬॥

తా. ఇట్టియునికిగలవాడైన [అనగాగురుని నమ్మియుండిన] బు ద్ధిమంతుడింకెవ్వరినిదూషింపడు, భూషింపడు. తానేకార్యమునందును కోపము చెందడు ఇతరులు కోపముచెందినయెడల తాను వద్దనియు జెప్పడు. ఇతరులసమాచారమును తానుచెవియొగ్గిపూనికతోవినడు ఎవరైననుపోట్లాడుకొనుచుండినయెడల వలదనియు జెప్పను. ౧౯౬.

కం॥ ధ్వనిమొదలగు తన్మాత్రలు । గనుఁగొనఁగా లేశ
మైన గాన్పించనిచో । టును బట్టబయలుగాఁగని । ధ్వనిమొ

దలగుతన్మాత్రలున్న దాని నెఱుఁగకను♦ గనియీరెంట్లోదాని
నెఱిఁగెడునికిఁగలిగినయట్టి ఘనుని సన్నుతిసేయ। జనులకుశ
క్యమంచనరాదు దాని నెఱుఁగకనుఁ♦ గనినీరెంట్లోదాని
నెఱిఁగియును॥ ౧౯౭॥

తా. దేనికైతె శబ్దస్పర్శ రూప రసగంధముల నెడు పంచతన్మాత్రలతోడి సాంగత్యము లేదో అదియే పరిపూర్ణమనియెఱుగుము ఎందునన్నైతె శబ్దాది తన్మాత్రలు గలవో అదియే యెఱుకయని యెఱుగుము ఈ రెంటియందును నిత్యమైన పరిపూర్ణమును నెవ్వడైతే నెఱుగుచున్నాడో ఆమహాత్ముని పొగడుటకు నెవ్వనికిని శక్యముగాదని యెఱుగుము. ౧౯౭.

కం॥ నామదిలెస్సగవినుమీ। సామాన్యంబనుచుఁజూడఁ
జనదీబోధ౯। ప్రేమాతిశయమునం గని। వేమాఱిదిగురుని
నోటవినవలెసుమ్మీ♦ నిత్యముచదువుకొనవలెసుమ్మీ♦ నామ
రూపక్రియనటనలు గలిగిన। దేవస్తుసాదాని నెటునిల్వనీయ
కు వినవలెసుమ్మీ♦నిత్యముచదువుకొనవలెసుమ్మీ॥ ౧౯౮॥

తా. నేజెప్పబోవుదానిని బాగుగావినుము. ఈబోధను సామాన్యమైనదిగానెంచకుముదీనిని యనేకతేపలు గురునినోటనుండియత్యాదరముతో వినవలయునుసుమా. లేనినో ననుదినము సేయుచలబోధను గుఱించిన పుస్తకములను పారాయణముసేయవలయును. నామరూపక్రియాసహితమైన యెఱుకనునెందునునిలువనీక పాఱదోలుము. ౧౯౮.

కం॥ నేమొదటనిన్నుఁగనుగొని। యేముక్కలు నీదు చెవి
లో నిమిడించితినో। యామక్కలమూడింటిని। నేమాత్రము
మఱువకుండ నీబోధనిస్తి♦నందుకె నింతగాబోధజేస్తి♦ ప్రే
మతోఁజదువుమి నేమాఱుకెప్పుడు। కామితార్థములిచ్చునీమ
ముతోఁకుతనీబోధనిస్తి♦ నందుకెనింతగాబోధఁజేస్తి॥ ౧౯౯॥

తా. నేనునిన్ను మొదటగన్నప్పుడు యేమాటలపుడునీమానస్సుననాటునటుల నీచెవియందూదితినో ఆమాటల మూడింటిని మఱువకుము. పరిపూర్ణము నిత్యము. ఎఱుక నిత్యముకానిది. కావున మఱుపు తెలుపుగల యెఱుకను త్యజింపుము అను నీమూడువాక్యములనుమఱచి

పోకుము. నీవు మరువకుండ నుండుటకొఱకై నేనిన్ని మారులు చెప్పినదే చెప్పుచున్నాను. దీనిని మఱువక దీనిప్రకారము నడచుకొంటివేని నీవు కోరినదన్నియు నీకు సమకూరును. ఈ బోధయొక్క నియమముతో నుండుము. అనగా నీబోధప్రకారము నడుచుకొనుమనుట. ౧౯౯.

కం॥ అన్నముదిన్ననునాకలి। తిన్నగనీరంబుఁద్రావఁ తృష్ణయు రోగం। బెన్నఁగనౌషధసేవను। జన్నక్రియనెన్న ఱుకనిల్వఁజాల దోయన్న ♦ యీబోధనీచెవులతో విన్న ♦ కన్నులతోఁజూచి కడముట్టజదివిన। నిన్నంటి నీయెదుట నిలుచుండి కనుగొనజాలదోయన్నా ♦ యీబోధనీచెవులతో విన్న॥ ౨౦౦॥

తా. శిష్యా. కడుపాఱ భుజించుటచేఁక్షుద్బాధయు, నీరుగుడుచుట చేపిపాసయు ఔషధ సేవచే రోగబాధయు నేలాగుపోవునో అట్లే పరిపూర్ణబోధను గురుద్వారమున నెఱిగిన పిమ్మట నెఱుకయు నిలువక పాఱిపోవును. నీవీపుస్తకమంతయు సాంగముగా జదివి పరిపూర్ణమును దర్శించినపిదప ఎఱుక యెట్లు నిలువజాలక పాఱిపోవును. ౨౦౦.

కం॥ జననమరణప్రవాహము। లణచుమనీబోధ పట్టుడని సాధువులి। చ్చిననొల్లకుండివారల। జనునపుడాబోధమీదజనియించుప్రేమ ♦ వెదకెదరి వెల్లజనచేష్టలేను ♦ యుసితోచినీకు నేవినజెప్పవలసెని। వునునీబోధను నొల్లననకు దొరకదు మళ్ళి జనియించుప్రేమ ♦ వెదకెదరివెల్లజనచేష్టలేను॥ ౨౦౧॥

తా. పరిపూర్ణబోధ జననమరణములను నాశము జేయును. దీనిని వినుడు అని యొకమహాత్ముండుపదేశముచేయవచ్చెనేని, కొందరు మూర్ఖులు వానిని బెడ చెవిపెట్టి వినకుందురు. అట్టిమహాత్ముండుపోయిన పిదప నాతనిపై యనురాగముగలవారై యీతనిం వెదకుదురు. సమయమునందు నిరాకరించినందులకు వగతురు. ఇదియంతయు జనసామాన్యమే యని యెఱుంగుము. నీవును లోకమువలె నిరాకరింపక నేజెప్పినదానిని సావధానముగా నాలకింపుము. ౨౦౧.

కం॥ మఱుపుకుదన్మాత్రలుగల। నెఱుకకుదన్మాత్రలున్న వీరెండొకటే। పరిపూర్ణమునకు లేవవి। పరిపూర్ణం బెఱుకగాదుపరికించ వోయి ♦ వెదికినదీని సాటిలేదోయి ♦ పరిపూర్ణ మెఱుకలబరి

శోధించి గ్రంథము రచియిస్తి మఱువక పరిపూర్ణము మఱుపు
గాదోయీ ♦ వెదికినదీనిసాటి లేదోయీ॥ ౨౦౨॥

తా. మఱుపునకు శబ్దస్పర్శాది పంచ తన్మాత్రలు గలవు శబ్దస్పర్శాదు లెఱుకకును గలవు. ఈ రెండును ఒక్కటేయని యెఱుఁగుము. పరిపూర్ణంబునకు శబ్దస్పర్శ రసరూపగంధము లేవియు లేవు. పరిపూర్ణమును, ఎఱుకయు నొకటిగాదు. నీవు బాగుగా నాలోచించిచూడుము. ఎక్కడ వెదకినను పరిపూర్ణమునకు సమానము ఉండదు. పరిపూర్ణము మఱుపుగాదని దెలియుము. పరిపూర్ణ మెఱుకల రెంటిని బాగుగా విచారించియే గ్రంథమును వ్రాయుటకుఁ బూనితిని. దీనిని బాగుగా దెలిసికొనుము.

కం॥ అందముగా సద్గ్రంథము। చందము వినిపింతు దానిజది
వినవినినఁ। ముందుగ బయలెఱుకై యేసందున లేనెఱుక లేకజన
వలెసుమ్మీ ♦ మదిని దెవిని చదువుము నమ్మీ ♦ యెందుకు నీకింక నితర
శాస్త్రములజో। లందుగు ర్తెఱిగిపోదదిగానదీ యెఱుక జనవలె
సుమ్మీ। మదిని దెపని చదువుమి నమ్మీ॥ ౨౦౩॥

తా. శిష్యా, నీకీగ్రంథమును బాగుగా వినిపింతును. దానిం జదివిననైనను వినిననైనను నీవు మొదట బయలెఱుకల రెంటిని దెలిసికొని యెఱుకను పారదోలుదువు, కావున నీగ్రంథమునే జదివి నమ్ముము ఎఱుక నశించిపోవలయును. ఇతర శాస్త్రములను జదివి వాటినే నమ్మిన యెడల నెఱుకపోజాలదు. కావున నీవు దీని నేజదువుము. ౨౦౩.

కం॥ చక్కెర మెక్కని రోగులు। జక్కెర మాధుర్య మెఱుగి
జాలరటువలెఁ। మక్కువతో వినివిడువక। చక్కగ గ్రంథార్థ
మెఱుగజాలరాజనుల ♦ కావుననీవుచాలించిపనులు ♦ చొక్క
మీగ్రంథముచూడుముకొనవళ్ళ। నిక్కడితో జన్మమెత్తవుసరి
తెలియఁజాలరాజనులు ♦ కావుననీవుచాలించిపనులు॥ ౨౦౪॥

తా. చక్కెరనుదినియుండని రోగులు చక్కెరయొక్క మాధుర్యమును జూడజాలరు. చక్కెరను తినిననేగదా దానియొక్క రుచి దెలియును అట్లే శ్రద్ధాసక్తులతో నీగ్రంథమును వినని యెడల, గ్రంథార్థమును దెలియజాలరు. కావున నీపనులన్నియు నటునుంచి శ్రద్ధతో నీపుస్తకమును మొదటినుండి కడవఱకు నేమియు విడిచిపెట్టక

చగుపుము. అట్లు దెలిసికొనిన యెడల నీకింక జన్మములు కలుగవు, ఇది యే నీకడపటి జన్మమగును. ౨౦౪.

కం॥ గూఢార్థమెఱిగినతడా। రూఢుండైనతడు గ్రంథరుచి
గొనరు భువిన్। గాఢతరాజ్ఞానంబున। మూఢుండై యున్న వాడు
మొదట నేవినడు ♦ సుజనులపాదముద మొప్ప గనడు ♦ వాడు
వీడన గాని వాడే గ్రంథము వినిః వాడు నిశ్చయమిట్టి వార్త లెఱుగని
వాడు మొదట నేవినడు ♦ సుజనులపాదముద మొప్పగనడు॥ ౨౦౫॥

తా. విశేష్యా. గూఢార్థ మెఱిగినవాడును (సాంఖ్యాదిమతస్థుడు) ఆరూఢుండైనవాడును [యోగమునభ్యసించువాడును) వీరిరువ్వరును నీ గ్రంథము యొక్క స్వారస్యమును గ్రహింపజాలరు. ఏలననగా వారు యితర మతములను నమ్మిన వారుగాన. వారలకీ గ్రంథముమీద మనస్సుపోదు. ఏమియు దెలియని మూఢునకైతేనో వానికిని మొదలే తెలియదు. అట్టి మూఢుడు పెద్దగొప్పతనమును గనజాలడు వాడు వీడని భేదము లేక యుండు పరిపూర్ణజ్ఞుడే గ్రంథమునందలి స్వారస్యమును బాగుగా గ్రోలును, ఇది నిశ్చయము. ౨౦౫.

కం॥ తాబేటితలపు చేతను। దాబేలై యిల క్షుధార్తిదనరుట
దెలియన్। దాబేటి గర్భమందున। దాబేలై పుట్టుచున్న దర మె
యితరులకు ♦ సద్గురుబోధట్లరయని తెరులకు ♦ నే బోధ లెఱుగని
యాబోధ గలవారి। చే బోధపడయక జేకొన దలచి నెతెరిమ్మయి
తరులకు ♦ సద్గురుబోధట్లరయనితరులకు॥ ౨౦౬॥

తా. తాబేటి యొక్క తలంపు చేత ననగా తాబేలువలె కుత్సితము గా ప్రవర్తించుటవలన మనుజుడు తానును తాబేలై (వ్యర్థుడై భూమి యందు క్షుద్బాధాది బాధలం గష్టబడుచుండును.) ఇట్టివాడు తనయొక్క యపరాధము చేతనే మఱియొకి జన్మమునందు తాబేలుగా పుట్టును. తాబేలు తాబేలు గర్భము నుండియేనో జనించవలయును గాని నర గర్భమునందుండి జనించదు. అట్లే ఆరూఢులు మొదలైన వారికి మూఢులకును నీ పరిపూర్ణబోధను దెలియుటకు శక్యము, పరిపూర్ణజ్ఞులనుండియే దెలిసికొనగును. అది వారికే దెలియును. ౨౦౬.

కం॥ ఈతయపేటును మనుజులు। నూతిదరిం జేరినిలిచినోట

గోనగినట్టి। ఈతేలవచ్చువారికి। జేతులతో నీళ్ళమీద జేరియీదకను ♦ మును నేర్చినవారీదించకను ♦ నీతీరుగ నెదేశికేంద్రుడు
జెప్పక। చాతుర్యమున బోధ సాధించనయ్యేనచేరియీదకను ♦
మును నేర్చినవారీదించకను॥ ౧౦౭॥

తా. ఈత నేర్చుకొనుటకభిలాషగల మనుజుడు. బావియొద్దకుంబోయినాకు నీదుటకు రావలయునని వేమారులు జెప్పినను నీతవచ్చునా. రాదు ఈత దెలసిన వారిని నీటియందీదమని జెప్పి తానును వారివలెనే ఈదిన యెడల నీదవచ్చునుగాని లేనియెడల రాజాలదు అట్లులనే నాకు నచలబోధ దెలియవలయునని జెప్పుకొనుచుండిన యెడల దెలియదు. దానిని దెలిసిన పెద్దలయొద్దకుబోయి వారియొద్ద దానినిఉపదేశమొందినగాని రాజాలదు. కావున సద్గురువును సంపాదించుకొనవలయును.

కం॥ ప్రవిమలచిత్తుండు శిష్యుడు। సవినయమున దేశికునకు శరణాగతుడై త్రివిధప్రసాదములుగొని। భవనాశస్థితులు లేనిపదతివివినట్టి ♦ తిరిగిరానిపదతిగనినట్టి ♦ భువిలోవానిసాటిబోల్ప నెవ్వరు
లేరు। అవిరళభక్తియువానిని నొందుసీపదతివివినట్టి ♦ తిరిగిరాని
పద్ధతిగనినట్టి॥ ౧౦౮

తా. పరిశుద్ధమైన మనస్సుగల శిష్యుడు నడకువతో గురునొద్దకుబోయి అతనిపాదంబులే శరణమనినమ్మి, గురుప్రసాదమునుగ్రహించినవాడై, చావుపుట్టుకలనుండి విడుదలజేయునట్టియచలబోదను దెవ్వడైతె గురునియొద్దనుండి యెఱుగునో వానికిసమానులెవ్వరు లేరని దెలియుము ఆబోధను దెలిసికొనినవానిని, సాటిలేనిభక్తిని పొందును. ౧౦౮.

కం॥ ఉపనయనముగాని దైతా। యుపనయనముమీదిచదువు ప్రసూహా నెఱింగినట్టి। విపరీతముగును దానును। జపలుడు బ్రాహ్మణుడుగాండు చర్చించిచూడ ♦ శూద్రుండువాడు చర్చించిచూడ ♦
ఉపనయనముచే బోధట్టులగాహించనియట్టి। కపటచిత్తుడు సాధుగణముతో సమమగానె చర్చించిచూడ ♦ శూద్రుడువాడు
జర్చించిచూడ॥ ౧౦౯॥

తా. ఒకానొక బ్రాహ్మణుడు ఉపనయనము కానిదే, ఉపనయముకుతరువాత నభ్యసించెడుపద్యాలను తానభ్యసించే నేనివిపరీతమ

గున వాడును బ్రాహ్మణుడు కాడు. వానిని చపలునిగా నెఱుంగుము. ఉప నయనమునందు గురుడు నుపదేశము చేయును. ఉపనయన మనగా బ్రహ్మజ్ఞానమును దెలియునట్టి కంటిని దెఱచుట. ఉపనయనమునందు గురూపదేశము జెందిననేగాని ఎవడును బ్రహ్మజ్ఞానమును జెందుటకు నర్హుడుగాడు. ఎవడైతే గురునిచే నుపనయన సంస్కారమును జెందకుండు నో వాడు సాధువుగాడు. విచారించి చూడగా వాడు శూద్రుడౌనని దెలియుము. ౧౦౯॥

కం॥ మంత్రము చేసం తెట్లగు। తంత్రము లేకున్నగాదు తంత్రము చేతన్। మంత్రము లేక నువడిగల। మంత్రము తంత్రమ్ము రెండు మఱిగూడుకొని ♦ కార్యములన్ని జరిగించువూని ♦ మంత్రతంత్రములలో మర్మము గురుడెఱుగు। మంత్ర తంత్రములలో మర్మము గురుని చెముఱి కూడుకొని ♦ కార్యములన్ని జరిగించువూని॥ ౧౧౦॥

తా. మంత్రము చేతనే కార్యములు కాజాలవు మంత్రముతో కూడ తంత్రము లేకపోయినయెడల కార్యము కాజాలదు తంత్రముతో గూడ మంత్రము లేకపోయినను కార్యము కాజాలవు మంత్రతంత్రములు వెవ్వేరుగానే పనియు చేయజాలవు. మంత్రతంత్రమ్ములు రెండును గూడి యే సకల కార్యములను జేయుచున్నవి. ఈ రెంటియొక్క మర్మము సద్గురునికి తప్ప యింకెవ్వరికిని తెలియదు. నీవును శ్రీ గురునియొద్దనుండి యీ మర్మమును దెలిసికొనుము. ౧౧౦.

కం॥ సంకల్పాదిక గుణములు। సంకులమీ యొఱుకయందు సమకూడుండు న్। సంకల్పాదిక గుణములు। సంకులమని యొదను జూడజూడ లేదన్నా ♦ యీ రెండును వేఱుగావన్నా ♦ కొంకకనీ రెంటిగూర్చి గ్రంథము జేస్తి। సంకోచింపక జదువు శంక పుట్టదిక జాడ లేదన్నా ♦ యీ రెండును వేఱుగావన్నా॥ ౧౧౧॥

తా. ఈ యెఱుకయందు సంకల్పాది గుణములుండును, ఈ గుణములయొక్క కూడికను చూచుట కెటువంటి జాడయును లేదని తెలియుము. ఈ రెండును వేరుగాదు. ఒకటియని తెలియుము. నేనీ రెంటిని జేర్చి యీ గ్రంథమును వ్రాసితిని. నీవు దీని చదివితివేని యేలాటి సందేహములును ఉండవు. ౧౧౧.

కం॥ హాటమునకుటిలాత్మునిఁ జం। పుటకై భటకోటికాజ్ఞ
భూపతియిడినన్। భటులటువలెఁ జేసెడిచోఁ। భటుకుటిలుఁడు
బడినపాట్లు పాటించికనునా ♦ అట్లనెగురుసినోటదావినిన♦నిటు
వంటిబోధను నెఱుఁవంటినరుడైన। నటువెన్కతనచేష్ట లెటువం
టివో దానిపాటించికనునా♦అట్లనేగురునినోటదావినిన॥౨౧౨॥

తా. ఒకనొకకుత్సితుంజంప రాజానతి జెందితద్భటులు, ఆకుత్సి
తునురిడీయపోయినపుడు వానికి తానుముస్సు జేసిన ఆకార్యములు జ్ఞా
పకమునకువచ్చునా వాడు తాను చేసిన దుష్కార్యములకువగచునా. వ
గవను. అట్లేగురునియనుగ్రహముచే పరిపూర్ణము నెఱిగి, ఎఱుకను
పాఱఁదోలినవారు తాముయెఱుకయందుపడినపాట్లను తలపరు. ౧౧౨.

కం॥ సకలజనులసమ్మతిగా। నొకడైననునడువజాలఁడు ర్వీ
స్థలిపై। మకరాంకజననిజనకా। ద్యకలంకులలోనసీవన నేమి
గణన♦బోధందితర జనులేమిగణన ♦ వికలమానసుడవై వెత
లొందబోకుసీ। వకుటిలభక్తుడవని దెల్పితి బోధనన నేమిగణన♦
బోధందితరజనులేమి గణన॥ ౨౧౩॥

తా. సర్వజనానుసమ్మతంబైన శ్రోవనునడచుట కెవనికిన్ని సా
ధ్యము కాదు. అట్టిమార్గముకుదురుటయే దుర్లభము. విష్ణ్వాది దేవతల
కే సర్వానుమతముగనడచుకొనుటకసాధ్యమైనప్పుడు, నీబోటిసామా
న్యనకు సాధ్యమా, కాదనుట. ఇతరమతస్థులేమేమో జెప్పుదురు, వారిక
నుగుణ్యముగ పోవుటయసాధ్యము. నీవు వారిమాటలనువిని మనస్సునం
దు చపలత్వమును పూనకుము. నీవుచపలుడవుకావని దెలిసియే నీకు
బోధించితిని. నీవును దృఢమైనమనస్సుతో నుండుము. ౨౧౩.

కం॥ బలధనవిద్యలుదుష్టుల। కిలగలిగిననొరులనెంతురెం
తయుసీర్ష్యన్। బలధనవిద్యలుశిష్టుల। కిలగలిగిననొరులబ్రో
తురెంతో మోదమునఁ నీవెఱింటి నెఱిగి మోదమున ♦ కలలో
ననైనదుష్టులచెంత జేరకు। మెలమిశిష్టులచెంతగలనైన వద
లకుమెంతో మోదమున♦నీవెఱింటినెఱిగిమోదమున॥ ౨౧౪॥

తా. శరీరసంపత్తియు, ధనమును, విద్యయును, ఈమూడును నొకా
నొకదుష్టునికి గలిగియుండెనేని వాడితరులను అసూయతో జూచుచు

నిందించుచుండును. శరీరధనవిద్యా బలములను నీ త్రివిధబలములును. నొకయోగ్యునికిఁ గలిగి యుండెనేని వాఁడు ఇతరులకు మేలుచేయువల యుననుతలంపుతో వారిని గారాబముతోఁ జూచును. నీ పీరెండువిధము లవారిగుణములను బాగుగా నెఱిగి దుష్టులను నిరాకరించిశిష్టులతోడి సాంగత్యమును వదలకుము. నీకు కలయందైనను దుష్టుల సంగతి వలదు. ౨౧౪.

కం॥ అందమగుస్వాతి వర్షపు। బిందువు లెందెందు బ
డునో పృథివీస్థలి ద। ద్బిందువులు పాధివశమున। జెందునుదగ
నామరూప చేష్టాదికములు♦ అట్లనే నీవు చెందెదవన్ని యును♦ మం
దితోఁ జతగూడి మాట్లాడినంతలో। సందు కేసహవాసమరయు
ముతగువాని చేష్టాదికములు♦ అట్లనే నీవు చెందెదవన్ని యును॥ ౨౧౫॥

తా. స్వాతి కార్తెయందలి వర్షమునం బడిన వానబిందువులు, అవిపడునట్టి స్థలముల యొక్క గుణదోషములనుబట్టి తాము వివిధరూపనామముల చేతం బరగును వర్షబిందువు లన్ని యునొకేవిధముగానే యుండును. పడునట్టి స్థలులు [అనగా మన్ను చక్కపఱుపబడిన నేలలు] మాత్రము వేరు. స్థలులు వర్షబిందువుల కుపాధి ఎంతచోటునందు తామండునో, అంతచోటునందు గల తనకన్న భిన్నములైన వస్తువులను చూపించి తానుండునది ఉపాధియన బడును. అట్లె నీవును దుర్జనులతోఁ జేరిన యెడల నీవును దుష్టుడనగుదువు. సజ్జనులతో మైత్రిసంపాదించిన యెడల శిష్టుడగుదువు. ౨౧౬.

కం॥ జారులకులోకులందఱు। జారులవలె దోచబడుటస
హజగుణంబౌ। చోరులకు సకలజనములు। చోరకులని మదికిఁ
దోచు చునికిసహజము రా♦ యట్లనెదుష్టాత్మునికిసహజము రా♦
సారములేనిసంసారాబ్ధిని దాటించు। వానిని దమవంటివారని
గనుటెట్లుండునికి సహజమురా ♦ యట్లనె దుష్టాత్మునికి స
హజమురా॥ ౨౧౭॥

తా. విబులులోకమంతయు తమవంటిజారులేయని యెంతురు. దొంగలు ప్రపంచమునందుండువారందరు దొంగలేయని యెంతురు. ఇదిసహజమేను. దుష్టాత్ముడైనవాఁడు. నిస్సారమైనట్టిసంసారదుఃఖసాగర

మునుదాటింపనేర్చిన సద్గురునికూడ తనవంటిముముక్షునిగా నెంచును.

కం॥ బయలెఱుకలుశిష్యునకున్ । దయతో గురు డెఱుగ జే
సితరువాతనుసం । దియమేమి లేక యెఱుకను । నయమునవి
డిపించుగురుఁడు నయశాలిగాదా ♦ నీమదికిదినాటునాలేదా ♦ భ
యభక్తిగురుసార్వభౌముని సేవ ని। శ్చయముగ జేసితె జయ
మందెదవు గురుఁడు నయశాలిగాదా ♦ నీమదికిదినాటునాలేదా॥

తా. శిష్యునకుగురువు పరిపూర్ణ మెఱుకల రెంటిని విశదపఱి
చి, సందేహములెల్ల బాపి, లేనియెఱుకను విడిపింపజేసినయెడల ఆగు
రువుబుద్ధిమంతుఁడుగాదా, నేజెప్పనది నీకు బాగుగా దెలియుచున్న
దా లేదా. భయభక్తులతో గురువే సర్వమని నమ్మియుండినయెడల
నీకు విజయమగును. ౨౧౭.

కం॥ పదిరెండక్షరములుగల । పదముల మంత్రార్థమెఱిగి
సద్గురుకృపచే। బదియారక్షరములుగల। యదియెట్టిదో దెలి
సె నేనినతడె సద్గురుఁడు ♦ ఈరెండెఱిగినతడె ధీవరుఁడు ♦ మొదటి
దిపరిపూర్ణమును దెల్పు నెఱుకనుదదనంతర ప్రబోధను జేయుని
వు దెలియుమతడే సద్గురుఁడు ♦ ఈరెండెఱిగినతడే ధీవరుఁడు ॥ ౨౧౮ ॥

తా. పది రెండక్షరములతో గూడిన నిర్మలమైన మంత్రమును
శ్రీగురుకటాక్షముచే నెఱిగి పదాఱక్షరములతో గూడినమంత్రము
నెవడైతే నెఱుగునో వాడేజ్ఞాని వాడేసద్గురుఁడు. మొదటిదైనద్వాద
శాక్షరి పరిపూర్ణమును గురించి దెలియజెప్పును. రెండవదైనషోడశా
క్షరి తరువాత జేయవలసిన కార్యమును జెప్పును. అనగా యెఱుకనుగు
రించి జెప్పును. ఈరెంటిని దెలిసినవాడేధీవరుఁడు అనగా బుద్ధిమంతుఁడు॥

కం॥ ఆమంత్ర యుగముదెల్పెద । నేమనమునఁ దలఁచు
ముత్తరిబట్టబయల్। ఏమియు లేదని బలికిన । నీమంత్రమొకత్వ
మూలమిం కొకటి వినుము ♦ ఎప్పుడునోట సిదిమఱువక కనుము
ఈమూలము లేని గురుదైక నశరీరము । ఏమిలేదనియుం డు నిది
నాకశాక్షరి నుండగా నిదివినుము ♦ ఎప్పుడునోరంటిగ మఱువక
కనుము ॥ ౨౧౯ ॥

తా. ఆమంత్రములజంటను నేనుఁ వర్ణించెదనువినుము. మొదటిది

(అంతయూబట్టబయలే యేమియులేదు) అనునదిఅనగా సర్వమును పరిపూర్ణము. దీనినిమించినవస్తువు వేరేదియులేదు. దీనినినియమముతో తలచుము. రెండవ మూలమంత్రమేమియన (ఈమూలములేనిగుర్తి తెగేశరీరము ఏమి] సోడశాక్షరి. శరీరమంతయు నబద్ధమనియనుట. ఈమంత్రద్వయమును నీవు మఱువకుము. ౨౧౯.

కం॥ తొలిమంత్రపద్ధతెక్కడ। గలదోయని వెదుకనేలకలదం
తట నా। వలమంత్రపద్ధతెక్కడ। గలదోయనిచూడ నేలకా
దా చూచేది ♦ వినేదియనేదితినేది♦ అలతొలుత దానినినవలో
కనముచేసి। కలకాలమెఱుకనుగలదానివిడుమెఱుకే కాదాచూ
చేది వినేది యనేదితినేది॥ ౨౨౦॥

తా. మొదటిమంత్రమునందు చెప్పబడినదానిమార్గమును యెక్కడనోయని విచారింపనేల. అది(బయలు) అంతటనునిండియున్నది, రెండవ మంత్రమునందు ప్రతిపాదింపబడిన దాని (అనగా యెఱుకయొక్క)మార్గమెద్దియని యడుగవలయునా అదియేకదా సర్వమును చూచునదియు వినునదియు, మాటలాడునదియు, తినునదియును. నీవు మొదటిమంత్రమునందు ప్రతిపాదింపబడియుండు దానినెఱిగి, రెండవమంత్రమునందలి దానివిడిచిపెట్టుము. అనగాపరిపూర్ణముగ్రహించి యెఱుకను త్యజింపుము. ౨౨౧.

కం॥ ఇదితప్పనేమిలేదని। మొదటిది మొఱపెట్టుచుండు
మదమునవినుమిదా। యిదియేమి లేదుపొమ్మని। వదలక రెండవది
లెన్స వదరుచుండునురా♦బయలెఱుకలు ఇదినిశ్చయమురా♦అ
దిగానినీరెంటి నరసినీవిప్పుడు। విదితముగ యెఱుకను విడురమం
త్రమిట్లు వదరుచుండునురా ♦ బయలెఱుకలు ఇదినిశ్చ య
మురా॥ ౨౨౨॥

తా. మొదటిమంత్రమైనద్వాదశాక్షరిపరిపూర్ణముతప్పసింకేదియులేదని మొరపెట్టుచుండును. రెండవదయో ఎఱుక లేనేలేదని జెప్పుచుండును. పరిపూర్ణ మెఱుకల స్థితి యిదియేయని తెలియుము. కావున నీవిప్పుడు రెంటిని గుర్తెఱిగి, యెఱుకను త్యజింపుము. ౨౨౩.

కం॥ పరిపూర్ణ మిదిగోయిదిగో। యెఱుకనే జూపించి లే

నిమొకను లేదం। చెలిఁగించిన గురుఁడేసరి। యెఱుకను నిల్పే
టిగురుఁ డెందుకోయన్నా ♦ తద్బోధనే కెందుకోయన్నా ♦ శ
రణన్న వారి మస్తకమందుఁ జెయివెట్టి । తిరముగ నెఱుకను దీ
సి వేయని వాఁడెందు కోయన్నా ♦ తద్బోధ నే కెందుకో
యన్నా॥ ౧౧౧॥

తా. పరిపూర్ణమును. ఎఱుకయొక్క సాహాయ్యము చేతం జూపించి లేని యెఱుకను నశింపజేయువాఁడే గురుఁడు. ఎఱుకను పోఁగొట్టజాలని మాంత్రికుఁ గురుఁడు కాఁడు. అట్టివాని బోధయు సద్బోధ కాజాలదు. నీకట్టి గురుఁడును, అట్టిబోధయు వలదు. శరణుఁజొచ్చినవానిని శిరమున చేయుంచి అనగా నాదరముతో ఎఱుకనుండి విడిపించువాఁడే గురువని నమ్ముము. అట్లు కానివాఁడు నిరర్థకుఁడు. ౧౧౧.

కం॥ పరిపూర్ణ బోధ నెఱుఁగని। గురుశిష్యులు బోధకొఱ
కుఁగోరఁబలిన పగిది। గురువర్యుఁ డొకని మఱలను। హరువర
మునఁబుట్టి నట్టియా శిఖండికిని ♦ సతియైనట్టి యబలతండ్రికిని ♦ వ
రులనిద్దఱిని దేవలయు నీయల్లుఁడు నేను। వరియింతుమని చెప్పి
వరుసపంపిన యట్టులా శిఖండికిని ♦ సతియైనట్టి యబల తం
డ్రికిని॥ ౧౧౩॥

తా. తొల్లి మహేశ్వరు ప్రసాదమున ద్రుపదేశ్వరుఁడు శిఖండి యను నొక కూఁతుఁగనియె. ఆబిడ్డ పురుషరూపమును చెందునని వరము గావున వాని శిశువుయొక్క స్త్రీత్వమును గోప్యముగానుంచి యెల్లరకు నుపురుషశిశువేయని వెల్లడిచేసిరి వివాహకాలమాసన్నమైనందున నా లుని తీసికొనిపోక నే యొక చంద్రాయుధమను కుకాశీరాజు కూఁతును పరిణయము జేసిరి. కొన్ని దినంబులకా కాశీరాజతనూజయు, భర్తయు తన వంటి స్త్రీయేయని తెలిసికొని తనతండ్రికి యీలాగు వర్తమానమంపెను నాకును నీయల్లునకును నిరువురు పురుషులను వెంటదీసికొని రమ్మని వ్రాసెను. ఇందులకా రాజాగ్రహించి సేనాపరివారములతో ద్రుపదదేశముపై దండెత్తెను శిఖండియు భయపడినదై యడవికి పాఱిపోయి, అక్కడనొక మాత్రుఁడుగని, యాతని పురుషత్వమును దానుగ్రహించి తన స్త్రీత్వమును నాతనికిచ్చియుంపెను. ఆటుల పురుషాకారముతో నామగువను

యథావిధిం జేపట్టి సుఖంబుననుండెను ఇతడే భీష్మునివధియించినవాడు ఎటులనైతే. పురుషత్వములేని శిఖండియు, భార్యయు, పురుషుని గోరిరో, అట్లె పరిపూర్ణజ్ఞానములేని గురుశిష్యులిద్దరును మఱియొక గురు నొద్దకుంబోయి పరిపూర్ణమును దెలిసికొనవలయును. ౧౧౩.

కం॥ పరిపూర్ణ బోధ నెఱిఁగిన। గురువరుచే బోధగొనిన గొప్పఫలంబౌ। బరిపూర్ణ బోధ నెఱుఁగని। గురువుచే బోధగొనిన గొప్పఫలమౌనా♦ అదియెట్లన్న గూడిరతిలోనఁ♦ బురుషుని చేసంతు పొలఁతినడయునుబడయఁ। దరమానెవారికిఁ దమవంటివారిచే గొప్ప ఫలమౌనా♦ అదియెట్లన్నఁ గూడిర తిలోన॥ ౧౧౪॥

తా. పరిపూర్ణమును నెఱిగిన గురునొద్ద దీనిం దెలిసికొన గొప్ప ఫలమిచ్చునుగాని, అచలబోధను దెలియనివానివద్ద నుపదేశము జెందినయెడలఫలమిచ్చునా, ఇవ్వజాలదు. అదియెట్లనగా, శ్రీపురుషులిద్దరు సంభోగించినయెడల శిశువుల బడయవచ్చునుగాని, ఒకేజాతివారు అనగా పురుషులతోడ పురుషులును, స్త్రీలతో స్త్రీలును సంభోగించినబిడ్డలు కలుగునా కలుగనేరదు. పరిపూర్ణబోధ తెలియని యితర మతస్థుల వలనయెటుకపోజాలదు. కావునపరిపూర్ణము నెఱిగినగురువునేసంపాదించుకొనుము. ౧౧౪.

కం॥ దృష్టాంతము దొఱకెనునీ। యోష్ఠము గదలించఁగా నెనిజకల్లనుచుం। దృష్టాంత మడుగబోధకు। స్పష్టముగాగప్పురముదీపముఁ జూపరోయి ♦ యీ యుక్తిలోపముఁ జేయకోయి ♦ తుష్టినొందెదరిట్లుతోచి చెప్పితిగాని। శ్రేష్టమీబోధచే కొన్నవారికి దీపము జూపవ్రాయి ♦ యీ యుక్తిలోపము జేయకోయి॥ ౧౧౫॥

తా. ఈబోధనీనోటనుండిజాఱగానే యెవరేనియుదృష్టాంతములడిగినచో వారికి కప్పురమును ప్రజ్వలింపజేసి దృష్టాంతముగాజూపుము. ఇట్లుచేయుటకు వెనుకదీయకుము. ఎటులనైతే ప్రకాశించు కర్పూరమెదుట నన్నియు స్పష్టముగా తెలియునో అట్లు పరిపూర్ణజ్ఞానమను వెలుతురియందు అన్నియు స్పష్టముగా దెలియును. ఈ దృ

ష్టాంతమును జూపిన యెడల జనులు తృప్తినొందుదురు. కావుననే నిట్లు జెప్పితిని. ౨౨౫.

కం॥ ఎఱుక భ్రమగల్గుశిష్యుని । పరితాపము మాన్పునట్టి పండితుడితడే। గురువరుడుగాని గురువులె। గురువులమని పొట్ట కొఱకు గొణగేవారెల్ల ♦ వారికిబోధ దెలియుటకల్ల ♦ పరిపూర్ణమునలేనియెఱుక నేర్పడ దెలిపి। యెఱుకనువిడిపించ నెఱుగక గురువులైగొనిగే వారెల్ల♦వారికిబోధదెలియుటకల్ల॥ ౨౨౬॥

తా. ఎఱుక యొక్క భ్రమనుజెందియున్న శిష్యునిదుఃఖమునుమాన్పువాడెగురువు తక్కినవారు గురువులుగారు వారు ఉదరపోషణార్థము కొఱకు గొణగువారని దెలియుము. పరిపూర్ణమునందులేనటువంటి యెఱుకను చూపి దానినిపోగొట్టజాలనివారుగురువులుగారు. వారుమోసగాండ్రని దెలియుము. ౨౨౬.

కం॥ గురువు శుశ్రూషయొనర్చుట । నెరిగించెద నెట్టులని ననేర్పడవినుమీ । నరులిష్టదైవమునకుం । బరిచర్యయొనర్చునట్లు భక్తిశోభుతను ♦ గురుమూర్తి కత్యుక్తిశోభుతను ♦ నిరతమరమర లేకనీవుసల్పితివేని। గురుబోధ మెఱుగుసద్గురునిచేదెలిసేవు భక్తిశోభుతను ♦ గురుమూర్తి కత్యుక్తిశోభుతను॥ ౨౨౭॥

తా. గురునికి శుశ్రూష చేయుపద్ధతిని దెలిపెదను వినుము. ఇష్టదైవములకు నేలాగునైతే ధూపదీపనైవేద్యములర్పించి పూజయొనర్తురో: అట్లె మనస్సునసంశయములుంచుకొనకగురుని అర్చించెనేని పరిపూర్ణముయొక్క పరమరహస్యమును శిష్యుడు తెలిసికొనును. ౨౨౭.

కం॥ తనుమనధనములుగురునకు।వినయంబున ధారవోసి వేడ్కగురునిచే। ననువైనబోధవడసిన। ఘనమతిమంతునకుసాటి గలరాయీభువిని♦లోకులు। మొక్కవలదా తామువిని♦ తాను నితరులనితానసక యేమాట। వినకపరిపూర్ణతదనకువారికిసాటిగలరాయీభువిని♦ లోకులు। మొక్కవలదా తామువిని॥ ౨౨౮॥

తా. గురునికి, ఆత్మార్పణంబును ధనార్పణంబును, భక్తిశోజేసి యీతనివలన బోధనందిన మహాత్మునకు సాటియెవ్వరును లేరు అట్టివానిని జూచినప్పుడు వానికందరును నమస్కారముచేయవలయును నే

ను నీవుఅనుభేదము దెలియునట్టియు నూఁట్లాడనట్టియు విననట్టియు,అ నగావృత్తిరహితమైనట్టియు. నెవ్వరునుసాటిలేదని దెలియుము. ౨౨౮.

కం॥ జలమునెడఁ బాయనొల్లని । జలచరముల దీవిపూని సచ్ఛిష్యుఁడుహృ।జ్జలజంబునుపీఠముపై।నిలిపితరముమానిగురుని నేగొల్చుసుమ్మి॥తదుక్తులనే దలచునమ్మి॥కలకాలమీరీతిగ డపుచు నేఁ(బ్రొద్దు)తలిదం(డ్రిదొర)దాతదైవమనుచుగురువునేగొల్చుసుమ్మి॥తదుక్తులనేదలఁచునమ్మి॥ ౨౨౯॥

తా. నీటిని విడిచి వెలుపలరానిష్టపడుమత్స్యాదిజలజంతువు లవలె శిష్యుడునుతనహృదయకమలమునం దెప్పుడును గురురూపము నే ధ్యానించుచుండునుగాని యితరమైనవాటిపై మనస్సును పోనివ్వ డు. గురువాక్యములను సదా తలచుచుండును. తన జీవితకాలమంత యు నీలాగుననే చేయుచుండును గురువునే తలిదండ్రులనుగాను దొ రగాను దైవముగాను భావించుచుండును. ౨౨౯.

కం॥ సతిపొరుగూరికిపోయిన। పతిరాకడగోరినట్లుభావము లోనర్ । మతిమంతుఁడు సచ్ఛిష్యుఁడు।సతతముగురురాకగోరు సత్యమువినరా॥వానితోటిసాటెవ్వరనరా॥ హితునిరాకడ కు స్నేహితుఁడుగోరినయట్లు । అతిదరిద్రుఁడుద్రవ్యతతిని గోరినయట్లు సత్యమువినరా ॥ వానితోటిసాటెవ్వరనరా॥ ౨౩౦॥

తా. పరదేశంబునకుంబోయిన భర్త్రరాకకుభార్య యేలాగు నెదురుచూచుచుండునో,మిత్రునిరాకకు నేలాగు నెదురుజూతురో దరిద్రుండైనవాడు ధనప్రాప్తిని యేలాగునెదురుజూచునోఅట్లె. మంచిశిష్యుడు తనగురుని రాక కెదురుజూచుచుండును. అట్టిశిష్యునిసమాను లీలోకమున లేరు. ఇది నిజమైనమాట. దీనినినమ్ముము. ౨౩౦.

కం॥ అతివలరతిచతురతలా।యతి లచేవారితంత్రులరయ రనుచుఁద । తృతులరయనేర్పురట్లనె । మతిమంతుఁడు గురుని బోధ మానినఁగాని ॥ తద్బోధతామానఁడుపూని ॥ అతిదరిద్రుని చే విద్యార్జనాఘనుఁడు । చతురుని విత్తమార్జించిన తంతులుమానినఁ గాని॥ తద్బోదతామానఁడుపూని॥ ౨౩౧॥

తా. స్త్రీలచాతుర్యమును వారితంత్రులు తెలియజాలరు. వారి

పతులు తమభార్యలు తెలుపకయే వారి చాతుర్యములను దెలిసికొందురు. అటులనే బుద్ధిమంతుడైనశిష్యుడు తనగురుడు చెప్పకయే బోధను దెలిసికొనును. దరిద్రుడు తనయొద్ద విద్య నేర్చుకొనుటకు వచ్చిన ధనవంతునియొద్ద క్రమేణ ధనములాగునట్లు బుద్ధిమంతుడైన శిష్యుడు గురునియొద్దనుండి క్రమేణ బోధను దెలిసికొనును. ౨౩౧.

కం॥ పరిపూర్ణబోధ దెల్పెడు। పరియంతము శేవ జేసి బహు
నమ్మికగాగురుమూర్తికి దరువాతను ! మరికన్నుల గననివాని
మార్గము ఛీఛీతలచరాదామాటలుఛీఛీ॥ గురునాజ్ఞవిననిదేగు
రువై శిష్యులఁగూర్చి। గురుబోధ దెల్పెడు గురువంచకునియొ
క్క మార్గముఛీఛీ ♦ తలఁచగాదామాటనుఛీఛీ॥ ౨౩౨॥

తా. పరిపూర్ణమునుగురుడు తనకు దెలియజెప్పునంతవఱకునాతనికి శిశ్రూషాదులొనర్చి. బోధను దెలిసికొనిన పిమ్మట గురునికంటబడని శిష్యుడుశిష్యుడుకాడు. వాడుద్రోహి, వానినమ్మకుము. వానిని గుఱించి తలచినగూడ పాపముసంభవించును. గురునియనుమతింబడయకయే. తానుకొందఱు శిష్యులను గూర్చుకొని వారికుపదేశము జేసెడు వేషధారిని నమ్మకుము. వాడుమోసగాడు. టక్కరి. ౨౩౨.

కం॥ తనశిష్యులువిసతనునతి। వినయంబునగొలుచుకొఱకు
వినుతులొనర్చుక । దనగురువునుగురునింటికిఁ। జనుదెంచినఁ
జూచి శుశ్రూషతానొనర్చండు ♦ లేమినిఁ దెలిపి చనుమను
చుండు ♦ వినుముకుత్సితశిష్యాగ్రణివీడు వీఁడెల్లు । ఘనబో
ధోక్తస్థితిఁగనునో గురునకు శుశ్రూషతగ నొనర్చండు ♦ లే
మిని దెల్పి చనుమనుచుండు॥ ౨౩౩॥

తా. కొందఱు, తమశిష్యులు తమ్మగొప్పవారని యెంచి తమ్ము పొగడిఱ సేవించుటకొరకై తమగురువులమహాత్మ్యంబును తమశిష్యులయెదుట కీర్తింపుచుందురు. అట్టివారలు తమగురువులే తమయింటికి వచ్చినపుడు వారలను సరిగానాదరింపరు. అతనికి శుశ్రూషాదులు సరిగాచేయరు. అతనితో తమదారిద్ర్యమును దెల్పుకొని వానిని అంపించివేయుదురు. ఇటువంటివారికి పరిపూర్ణజ్ఞానమేలాగు కలుగునో ఆలోచింపుడు. ౨౩౩.

కం॥ కుటిలాత్ముడైన శిష్యుం। డిటువలెదా బల్కు గురుడు నింటికిరాగా। నెటుబోవుచుండిరాకో। యిటకిక దర్శనము మళ్లియెప్పుడయ్యెనో॥ యెవరికి దెలియునెప్పుడేమౌనో॥ యెటు దోచదేమైనని త్తనుంచనుకొంటె। తటుకున నొక రాగిదుడ్డయి నలేదిపు డెప్పుడయ్యెనో॥ యెవరికిదెలియు నెప్పుడేమౌనో॥ ౧౩౪॥

తా. కుటిలుండైనశిష్యుడుతనగురునింటికివచ్చినపుడు వానితో నిట్లని చెప్పును అయ్యా మీరెక్కడికి బోవుచున్నారో మాకుదర్శనమిచ్చితిరి. ఇంక యెప్పుడు దర్శనమిత్తురో తెలియదు. రాబోవు సంగతులలో నెవియెప్పుడెప్పుడు జరుగునో యెవ్వరికిని తెలియదు. తమకేమైనను కానుక సమర్పించుకొందామంటే నాదగ్గిర నొకరాగి కాసైనను లేదు. నాకేమియు దోచలేదు. ౧౩౪.

కం॥ జపములు తపములు సలుపుచు। విపరీతస్మరణ జేయు వేదాంతార్థం। బపరిమితంబుగ జెప్పును। గపటాత్ముడు శిష్యకోటిగని మెచ్చుకొఱకు॥ మెచ్చి ద్రవ్యమును నిచ్చుకొఱకు॥ అపకీర్తిసేతల కమరినట్లగుపడి। యుపముచే బ్రతుకుచునుండులోకులు తన్ను గని మెచ్చుకొఱకు॥ మెచ్చి ద్రవ్యమును నిచ్చుకొఱకు. ౧౩౫॥

తా. కపటాత్ముండైన శిష్యుడు యెల్లప్పుడునుజపతపములు సేయుచుండును. ఎదియో ఒకస్మరణ జేయుచుండును. ఎప్పుడుజూచినను వేదాంతము మాట్లాడుచుండును. ఇదియంతయు జేయుటపరమార్థముకొఱకుగాదు. తన్ను తనశిష్యులుచూచి మెచ్చుటకొఱకును తనకు బహుమతు లందరునిచ్చుటకొఱకును యీవిధమున జేయును. ఈబ్రతుకు మిగుల నీచమైనది. ౧౩౫.

కం॥ గురుమూర్తికెదురహంకృతి। దొరకొన్నను దొంగ త్రోవ ద్రొక్కిన చెవులం। గురునిందవినిన జేసిన। నరునకుబరిపూర్ణబోధ నలవియె తెలియ॥ గూడదువాని దెలియకకలియ॥ గురుడు దెలిసిన పుస్తకరీతిచే బూర్ణ। మరసితిననియెంతో మురిసిన గురుబోధ నలవియె తెలియ॥ గూడదు వాని దెలియ కకలియ॥ ౧౩౬॥

తా. గురుని యెదుట నహంకారము జెందిన వాడును, తప్పుడు ప్రవర్తనలయందు బోవువాడును, గురునిందను విన్నవాడును, గురుని నిందించువాడును, పరిపూర్ణ బోధను దెలియలేరు అట్టివానితో సహవాసము జేయకూడదు. గురునికి దెలిసిన పరిపూర్ణమును దెలుపు నచల గ్రంథము చే నేను పరిపూర్ణమును దెలిసికొంటినని వాడెంత చెప్పినను వానికి బోధ కలుగనేరదు. ౨౩౬.

కం॥ నాలుగు శుశ్రూషణములు । లోలత గావించుకొనుచు లోకాతీతం । బాలోకించియు గురుచే । నీలోకము జోలివిడువు మింతే చాలన్నా ♦ నీతో గూడ నిదిమఱువకన్నా ♦ కీలు దెలియ నిచదువు చాలా చదివెందుకు। చాలించు నీవిట్టికీలు దెలిసితివే ని నింతే చాలన్నా ♦ నీతో గూడ నిదిమఱువకన్నా ॥ ౨౩౭॥

తా. గురునకు నాలుగు విధములైన యర్పణములు సేయవలయును. అవి యెవ్వి అనగా. తన్వర్పణము, మనోర్పణము, ధనార్పణము, వచనార్పణము. తన్వర్పణమనగా గురునకు చరణసంవాహనాది శుశ్రూషల చేయుట మనోర్పణమనగా గురువునందు దోషబుద్ధిమియునుంచక పూజ్యబుద్ధి యెనుంచుట, ధనార్పణమనగా, గురువు గృహస్థుడైన పక్షమున భార్యాది సకలధనములను నాతని వశము జేయుట లేక గురువు త్యాగియైన పక్షమున ధనమునంతయు త్యజించి గురుశరణ పొందుట వచనార్పణములనగా గురుని స్తుతించి తనదీనతను దోవ జేయుట. ఇట్టి చతుర్విధశుశ్రూషల చేగురుని సంతోషింప జేయుచుండుము. అన్నిటిని త్యాగముచేసి గురువాక్యమే శరణమని నమ్మియాతని నాశ్రయింపుము దీనిని మఱువకుము. ఈకీలును నెఱుగ జేయజాలని చదువు నిరర్థకములు నీకికీలు దెలిసినయెడల చాలును అదినిన్ను కడతేర్చును. ౨౩౭.

కం॥ దేశికుని చరణతీర్థము । కాశీ గంగయని గురుని గను గొన్నను విశ్వేశుండని తనకును నుప దేశంబొనరించునట్టి దే తారకమని ♦ మనసందు దానెతీరుగని ♦ యే నీమయందున్నగా శ్రీప్రయాగరా। మేశుని పురమై ప్రకాశించునా నీమ యదే తారకమని ♦ మనసందు దానీ తీరుగని॥ ౨౩౮ ॥

తా. గురుని పాదజలములను కాశీగంగా జలములుగాను, గురువును

కాశీవిశ్వేశ్వరుడేయనియు. అతనుపదేశించుబోధయే తారకమంత్ర
మనియు మనస్సునందు భావింపవలయును. అతనుపదేశముజేయుప్రదే
శము కాశీరామేశ్వరాది పుణ్యక్షేత్రములకు సమానముగా నెంచ
వలయును. ౨౩౮.

కం॥ గురుచరణజలముగోదా। వరియని గురుడు శ్రీరా
మభద్రుండనిత। త్పురమును భద్రాచలమని। గురుమంత్రము
తారకమని గుఱిగల్గినట్టి ♦ తిరిగిరాని ముఱుగెఱిగినట్టి ♦ గురుడు
న్న చోటె సుందరమైన శ్రీశేష। గిరి రంగనాయక పురమనద
గియుండు గుఱిగల్గినట్టి। తిరిగిరాని ముఱుగెఱిగినట్టి॥ ౨౩౯॥

తా. గురుని పాదోదకమే సప్తగోదావరంబనియు, శ్రీగురు
డు రామచంద్ర స్వరూపుడే యనియు, ఆతడుండు పట్టణంబు భద్రా
ద్రినాథుని వాసస్థానంబైన భద్రాచలంబే యనియు. ఆతనుపదేశము
జేయుమంత్రము తారకమంత్రమనియు నెమ్మనంబున నెంచియుండు
శిష్యావతంసుడు, భవనాశరహితంబైన పరిపూర్ణంబును జెందును
శ్రీగురునివాసస్థానము, రంగనాథువాసస్థానమైన శ్రీరంగ పట్టణ
మునకు సమానమని చెప్పుదురు. ౨౩౯.

కం॥ గురుడునరుడంచు దలచిన। గురుమంత్రము మరచి
యున్న గురుపుత్రులనా। దరణయొనర్చకయుండిన। గురుపు
ను విడనాడి రెండొగురుని జేరినను ♦ సద్గురునిబోధ నెఱిగిదూఱి
నను ♦ యెఱుక మహాత్మ్యము నెఱిగిన యిటువంటి నరునకు ద
ప్పదు నరకముమఱియొక్క గురుని జేరినను ♦ సద్గురుబోధ
నెఱిగి దూఱినను॥ ౨౪౦॥

తా. శ్రీగురుని నరసామాన్యుగా భావించినను. గురువుచే
దెలియబడ్డ మంత్రమును మఱచినను. గురుసంతానమును అనాదరణ
జేసినను ఒకగురుని వదలిపెట్టి మఱియొకగురుని నాశ్రయించినను,
గురుబోధను కావలయునని నిందించినను, ఎఱుకనేనిజమని నమ్మిదా
నియందనురక్తుడై యుండినను, పైజెప్పినవాటిలో దేని జేసినను
ఘోరనరకవాసము శిష్యునకు తప్పదు. ౨౪౦.

కం॥ జ్ఞానవైరాగ్య భక్తస। మానసదీక్షాన దేవమంత్రిప

తనత । ధ్యానమభి మంత్రములుపర । మౌనని యతిగోరినట్టి
మనుజ సంఘముకు♦బోధనుదెల్పు మనినవారలకుఁ ♦ దాను
బోధించుట తగదుబోధించినఁ। దానునేనను భ్రాంతి తొలఁగు
టేలాగనిన మనుజ సంఘముకు ♦ బోధను దెల్పు మనిన
వారలకు॥ ౨౮౧॥

తా. కర్మభక్తి జ్ఞానమార్గములయందును వైరాగ్యాదుల యందును గంగాదిపుణ్యనదులయందు స్నానమాచరించుట యందును, పంచాక్షర్యాది దేహీతోపాసనల యందును. ధ్యానమునందును, మంత్రములయందును, నమ్మకము కలిగి ఇవియెల్లను పరమార్థసాధకములనియెంచువారలకు, వారెన్నిమాటలు దెలుపమని వేడినను నీబోధను దెలుపకుము. అట్లువారికి తెలిపిననుకూడ వారికి నేను నీవు అనుభేదబుద్ధివదలనేరదు. వారాభ్రాంతియందేయుందురు. ౨౮౧.

కం॥ ఇంగితము నెఱిఁగిసద్గురు। పుంగవుచేనరుఁడు భక్తిము
క్తిక్రియలఁ। సంగాసంగము వెడలిన। శృంగారమె వానిచే
ష్టచూచువారలకు♦వాఁడున్నట్లు తోఁచువారలకు ♦ మంగళ
సూత్రమెభృంగి శృంగారమో। శృంగారవతికి నాశృంగార వ
తికిట్లుచూచువారలకు♦ వాఁడున్నట్లుతోఁచువారలకు॥ ౨౮౨॥

తా. జ్ఞానియైన శ్రీగురునికటాక్షముచే, భక్తిముక్తిక్రియల, చేరికయును. చేరకయుండుటయును రెండునువిడిచిపెట్టినవానిచేష్టలన్నియు చూచుటకు వింతలుగా నుండును. మానినియైనపతివ్రతకు మంగళసూత్రమేలాగు ప్రధానభూషణముగానుండునో అట్లెపురుషులకు పరిపూర్ణజ్ఞానమేయుత్తమభూషణములు. ౨౮౨.

కం॥ జనులందఱు గురుబోధను। గనిరాజనులందు నేనుగలి
యకయున్న। న్ననుమన్నింతు రెవారని। మనసునందలపోయ
బోధమర్మ మబ్బునా ♦ అబ్బినవారి ధర్మమబ్బునా♦జననమ
రణములేని ఘనమైనత్రోవనేఁ।గననైతినీబోధ గనకున్నయా
బోధ మర్మమబ్బునా♦ అబ్బినవారి ధర్మమబ్బునా। ౨౮౩॥

తా. సత్పురుషులందురునుపరిపూర్ణబోధను గలిగియుండగానే సుమాత్రమువారితోగలియకుండినపక్షమున బాగుండునాయనియెంచి

పరిపూర్ణజ్ఞులతో నెవ్వడేనితానును జేరనేని వానికాబోధయొక్క మర్మములు తెలియునా. అనగా తెలియదు. అటుల దెలిసినను వారియొక్క పుణ్యమువంటి పుణ్యమితనికి రాజాలదు. భవనాశరహితమైన పరిపూర్ణబోధ దెలియనివారికి దానిమర్మ ధర్మములు దెలియ నేరవు. ౨౪3.

కం॥ హృదయ గ్రంధీవిడుటకై। సదయతనీబోధ దెల్పఁజన దాగురుఁడై । వదలకచిత్తము లోపలఁ। బదయుగములు దలఁపవలదె భక్తుఁడైనపుడు ♦ భ్రాంతి రహితా సక్తుఁ డైనపుడు ♦ కుదురవి వీరెండుగురుశిష్యులకుఁగాక। కదలిక లేనట్టిఘనబోధో క్తస్థితి భక్తుఁడైనపుడు ♦ భ్రాంతి రహితా సక్తుఁడై నపుడు॥ ౨౪౪॥

తా. శిష్యా, హృదయమునందలిముడివీడునట్లుఁ అనగా నెల్ల సందేహములుదీరునట్లు గురువైనవాడు దయతో నుపదేశము చేయవలయును. శిష్యుడైనవాడు తానును, శ్రీగురు చరణార విందంబులకు మనస్సునందెల్లప్పుడును తలచుచుండవలయును. గురునియందు భక్తిగలవాడైన పక్షమునను భ్రాంతులన్నియుపోవలయునను నిష్టమున్న యెడలను శిష్యుడాలాగు గురునిదలంచుట కర్తవ్యముకాదా. గురువుతానాలాగు సందేహములు వీడునట్లుపదేశముచేయకపోయినను శిష్యుడాలాగు గురుని సేవించకపోయినను. పరిపూర్ణజ్ఞానము యుక్తమైనవిధమందు దెలియ నేరదు. ౨౪౪.

కం॥ గురుఁడాసవదలకుండిన। మఱిశిష్యుఁడుద్రవ్యలోభమఘ్నుండైనన్ । మరియాద దక్కదిరువుర। కెటేఁగుండుము వీరలతి హీనులోయన్నా ♦ గట్టిగ దురభి మానులోయన్నా ♦ గురుఁడుశిష్యునిఁగన్న కొడుకుగాఁగనకున్న। గురునిపై శిష్యుడాగుటె నిల్పకుండిన హీనులోయన్నా ♦ గట్టిగా దురభిమానులోయన్నా॥ ౨౪౫॥

తా. గురుడు అత్యాశగలవాడుగానుండినను శిష్యుడు అమితలోభిగానుండినను, గురుశిష్యులకిద్దరికిపొందుగలుగ నేరదుఇట్టివారినిహీనులనుగా నెఱుగుము. వీరుదురభిమానులు. గురుడుశిష్యునిపై పుత్రవాత్సల్య ముంపకున్నను, శిష్యుడుగురుని జనకునిగాభావింపకున్నను వారి

ర్థరికి పొందుకలుగ నేరదు వారు నీచులు. ౨౪౫.

కం॥ గురుగురు బోధలచేతను। బరిపూర్ణం బెఱిఁగి మెలు కవదలినయతని। గుఱు తెఱుఁగ నరులసక్యమె। యెఱిఁగిన నరులట్టి బోధ నెఱిఁగెదరొయన్న ♦ దారెఱిఁగిన మఱుగుండ దన్న ♦ చిఱుతపాపనిరీతి మఱి పిశాచముభాతిఁ। దిరుగుచు నుం డు వెక్కలిమాడ్కి గురుఁడెల్లెఱిఁగెదరొయన్న ♦ దారెఱిఁ గిన మఱుగుండదన్న॥ ౨౪౬॥

తా. పరిపూర్ణబోధను గురునిచే గ్రహించి. పరిపూర్ణము నెఱిగి మెలుకను త్యజించిన మహాత్ముని దెలిసికొనుట యసాధ్య ము. అట్టి మహాత్ములను దెలిసికొనును వారిబోధను దెలిసికొనుట సాధ్యము కాదు అట్లుయెఱిగిన పక్షమున వారికేలాటి సందేహము లును ఉండవు పరిపూర్ణబోధ నెఱిగినవారు చూచువారికి బాలుర రీతిగాను పిశాచములరీతిగాను, వెఱ్ఱివాండ్రవలెను వర్తింపుచుందు రు కావున వారిని దెలియుటకష్టము. ౨౪౬.

కం॥ మలయాద్రి నున్న చెంచులు। కిలచందన భూరుహము లెయింధనమటమి। క్కిలిగలుగఁ బట్టియట్టులె। చులకన సు మియింటగల్గు సూరిభూషణుడు ♦ బహుమాన్యుడు దూరస్థు డెపుడు ♦ తెలియనివారికి దెలిసేది కఠినము। తెలివిచే దెలి పితె తెలియ జేసినబోధ సూరిభూషణుడు ♦ బహు మాన్యుడు దూరస్థుడెపుడు॥ ౨౪౭॥

తా. మలయపర్వతమున వాసముజేయు చెంచువాండ్రుచందన పుకట్టెలనేపొయ్యికిగట్టెయలుగా నుపయోగింతురువలననగా అక్కడ చందనపువృక్షములు విస్తారము అట్లేగురువును దగ్గరయుండిన యెడ లనాతనిమీదభక్తి యెక్కువగానుండదు. కావునగురుడు దూరముగా నుండవలయును అప్పుడే యాతనిమీద నధికభక్తియుండును. ౨౪౭.

కం॥ దూరముననుండివిన్నను। జేరును సజ్జనుడుగురుని చెం తకుబోధన। గోరియుదుష్టుడుగోరడు। దూరస్థుడుగాక గురు నిల్ కూడియుండి ♦ యెట్లనియన్న దూరాననుండి ♦ కోరితు మ్మెదతమ్మి జేరితేనియగ్రోలు। నారీతి నెఱుగవు చేరికప్పలు

మిన్నింతోఁ గూడియుండి ♦ యెట్లసియున్న దూరాననుండి ॥ ౨౭౮ ॥

తా. పూదేనెయందాసక్తిగల మధుపములు [తుమ్మెదలు] సరసిజము లెంతదూరమునసున్నను వానిలోఁ జేరి మధుపానము జేయును. కప్పలు తామరపుష్పముల చెంతనున్నను వానిలోని మధువును పానము సేయజాలవు, అట్లె పరిపూర్ణ బోధయందాసక్తిగల సజ్జనులు యెంతదూరదేశమున నున్నను సద్గురుని పాదారవిందముల జేరి బోధను దెలిసికొందురు. అట్లుగాని దుర్జనుడైనవాఁడు సద్గురుచెంతనున్నను బోధను గననోల్లడు. ౨౭౮.

క౦॥ వాసిని దెలిసినశిష్యుని। యాశ్రమమునకుఁ దగినబోధ
యతనికిఁ దెలియం। జేసిముదమంద జేసెడి దేశికుడే ముఖ్యు
డనుచు దెలిసికోవోయి ♦ కనియాతని గలిసికోవోయి ♦ చేసి
నదయతోఁ నీయాశ సంపూర్తిలు। వ్రాసినవేసుకొంచూ చెదుత
రువాత దెలిసికోవోయి ♦ కనియాతనిగలిసికోవోయి॥ ౨౭౯॥

తా. మంచిచెడులను తెలియనేర్చినశిష్యుని, ఆతనియాశ్రమమునకు(అనగా బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థ, సన్యాస, ఆశ్రమములలో నేదియైనదానికి)తగిన బోధనుఁ దెలిసికొనునటుల జేసి ఆతనిసంతోషింప జేయనేర్చినగురుడే ఉత్తముడు. అట్టివానిని కనిపెట్టి, అతనిని ఆశ్రయింపుము. అట్లుచేసిన యెడల నీయభీష్టములన్నియు తీరును, ఇదినిజము నినమ్ముము. కానలయునన్న నేను వ్రాసియిచ్చెదను చూడుము॥ ౨౭౯॥

క౦॥ మంతనమున గురుబోధను। నెంతోవింతనుచునమ్మి
తిం తేగదయో। ఇంతలు గనరానిదిధా। వంతెమునొందెటి వా
సి బ్రతుకంతకం తే ♦ చింతలు లేని గతిగానండం తే ♦ అంతకంత
కువాని కలిచాద స్వమేగాని। సంతసమాటముల్లోకటి సంభోగిం
చెడువాని బ్రతుకంతకం తే ♦ చింతలు లేనిగతిగానండం తే॥ ౨౮౦॥

తా. శిష్యా, కుటిలుడైనవాఁడు నొకపరిపూర్ణము నెఱిగినసద్గురునొద్దకువచ్చియాతని బోధములకుఁ జింతగానుండనేనని యొంచియాతనికిశుశ్రూషాదులొనర్చి యాతని యొద్ద విద్యనేర్చియునానికి మిగుల విచారగ్రస్తుడై యేగును. ఎట్లనగా ధర్మపత్నియొక్క పొందును మాలు గాదనియెంచివారకాంతలతోఁడి సాంగత్యము చేయు జారపురుషునను,

తాను యిచ్చించిన సుఖములు సుఖములే కావని తెలిసికొని విచార గ్రస్తుడై యుండును. ౨౫౦.

కం॥ తనగురుబోధను దాఁజది। వినవినుజనవితతిమదికివింత యియాబో। ధను నేర్పకున్న వ్యర్థము।జననంబనిఁ జెశరణు శరణనునట్లు॥ వెంటనె వారు దరిఁజేరునట్లు ♦ ఘనమైనయుక్తిఁ జేకొను వాఁడేశిష్యుఁడు। అనుమాన మేమియుఁగనరాదువిన వ్రాయిశరణనునట్లు ♦ వెంటనెవారు దరిఁజేరునట్లు॥ ౨౫౧॥

తా. తాను ఈపరిపూర్ణబోధను చదువునప్పుడు మిగుల నాసక్తితో వినునట్టిజనులసమూహమునకు, వినువారలు అయ్యా మేమీబోధ దెలిసికొనకపోయినయెడల మాజన్మమునిరర్థకము, అని చెప్పి శరణాగతులయిబోధను దెల్పుమని చెప్పునటుల, వారికిసందేహము లెల్లయు వీడునట్లుబోధించువాడె శిష్యుఁడు. వాడే పరిపూర్ణమును దెలిసినవాడు.

కం॥తనభార్యరూపురేఖలు। తనపుత్రులసద్గుణములుతన సంపదయు। దనపెరటిచెట్టుమందును। దనగ్రామపుసాధుజనులుఁతనకు మెప్పానా ♦ యీయిలలోనెంతటివారికైన ♦ విన లేదనీవహల్యను జూచిమోహించె। ఘనవాహనుండుచక్కని భార్యగలిగుండి తనకుమెప్పానా। యీయిలలో నెంతటివారికైన॥ ౨౫౨॥

తా. శిష్యా, తనభార్యయొక్క రూపరేఖావిలాస సౌందర్యమును, తనకుమారుల మేలిగుణములును, తనకలిమియు,తనపెరటిలోకాయుచెట్టుమందును, తనగ్రామమునందుండెడు సాధుజనులును, తానుమెచ్చుకొనడు. అది యెట్లనగా దేవేంద్రుడు తనకు మిగుల సౌందర్యవతియైనశచీదేవిభార్యగానుండెను, ఆపెయొక్క పొందుతృప్తిపడక, పరభార్యయైన అహల్యనుచూచిమోహించి, ఆపెకొరకాడి పడరానికష్టములకును, శాపములకునుపాత్రుడయ్యెను. ౧౫౨॥

కం॥ జతనముగదాఁచి చదువుము। రతనమ్ములహారమిది యురసికులగలమా। యతనము దీసికనేబహూ। యతనముగావించి తెచ్చి యిచ్చితినేను ♦ బోధకుబందోబస్తారమూను। రతనాలెల్లా రాళ్ళురతనాలంచనియుంటే।రతనాలీపద్యాలేరసికు

లెఱుఁగెదరివిసికిచ్చితినేను♦బోధకుబందోబస్తారమూడ॥ ౭౩॥

తా. శిష్యా, ఈకందార్థము లేరత్నములు. అట్టిరత్నములయొక్క-సమూహామైన నీగ్రంథమే రత్నహారము. ఇది రసికజనులకంఠము నందుండునది. దీనిని సేనుగాను మిక్కిలిశ్రమపడితీసుకొని వచ్చియిచ్చితినిదీనినిమిక్కిలి భద్రముగానుంచుకొనుము. ఈపద్యములుపరిపూర్ణ బోధకుబందోబస్తుగానుండును. దీనినిబాగుగాచదువుకొనుము రాళ్లు రత్నములుగావు. ఈపద్యము లేరత్నములని తెలిసికొనుము. ౭౩.

కం॥ విన నేర్చి చెప్ప నేర్చిన। మనుజులకే దీనిలోని మర్మము
దెలియున్। వినఁజెప్ప నేరకుండిన। మనుజులు నీబోధలోనిమ
ర్మమెఱుఁగెదరా ♦ దీనందుండె ధర్మమెఱుఁగెదరా♦ జనులేకొ
బ్బరికాయ తిననేర్పుగలవారు। తినవచ్చునాకోతి తనకాకా
యబ్బిన మర్మమెఱుఁగెదరా ♦ దీనందుండె ధర్మమెఱుఁ
గెదరా॥ ౭౪॥

తా. ఈగ్రంథముతనకులభించి నంతనేతనకు బోధయంతయు దెలియునను. కొనరాదు. వినను, చదువను, గురువుయొద్దనుండి, నేర్వకున్న, దీనియందలి మర్మము దెలియ నేరదు గురుముఖముగాదీనిం జదువనేర్చినవానికిదీనియొక్క-మర్మము దెలియునుగానిసామాన్యులకు దెలియనేరదు. [మనుజులకు] టెంకాయనుతిన నేర్చినవారికే టెంకాయ లభించినపుడు తినసాధ్యపడునుగాని, తినను తెలియనికోతిటెంకాయ దొరకినను తిననేర్చునా. నేరదు. ౭౪.

కం॥ తానెంత లెస్సచదివిన। దీనినిఁదెలియంగఁగలడె దేశి
కవర్యుం। బూనిక సేవించనియెడ। మానవులది యెట్లటన్న
మఱివినవోయి♦ నామాటందు మనసుంచవోయి♦ వానకాల
ములోని వర్షము మొకబిందు। వైనమింటను నిల్వదదినిశ్చయ
మేకద మఱివినవోయి♦నామాటంను మనసుంచవోయి॥ ౭౫॥

తా. ఈగ్రంథమునుతానెంతబాగుగాజదివినను గురుసర్వప్రసాదము లేకపోయిన యెడల, ఇందలిమర్మము మనస్సున కెక్కదు, ఒక్క-యంశమేనియు మనస్సున నిలువదు. వర్షాకాలములోని నీటిబిందువులలో నొక్క-టియైనను ఆకాశమునందుండదోలట్లే ఒక్క-యంశమే

నియు మనస్సున నిలువదు. ౨౫౫.

కం॥ నన్నాశ్రయించినావని। యన్నా యీబోధనీకునతు
కుటకొఱకై। యెన్నో యుక్తులు చెప్పితి। విన్నా వాదీనినీవు వి
డువకెప్పటికి ♦ నాయాజ్ఞను గడువకెప్పటికి ♦ నన్ను నీవునిన్ను
నేగన్న వేళెట్టిదో। నన్ను నీవు విడవునిన్ను నే విడలేనువిడువ
కెప్పటికి ♦ నాయాజ్ఞను గడువకెప్పటికి॥ ౨౫౬॥

తా. నీవునాశరణుజొచ్చినావునిన్నాదరింపవలయుననుతలంపు
న నీకీబోధను జెప్పితిని. అదినీకుమనస్సున బాగుగా నాటుటకొఱకై
యెన్నెన్నో యుపమానములను జెప్పితిని. నీజెప్పినదానిలో నేదియు
నీవుమఱువవద్దు, నీవెన్నడును నాయాజ్ఞ నతిక్రమింపకుము. మనమిద్ద
రము పరస్పరము జూచినవేళ యెట్టిదోగాని నీవునన్ను విడిచి యుండ
లేవు. నేనును నిన్ను విడిచి యుండజాలను. ౨౫౬.

కం॥ పతియైననుసతియైనను। నతిసాహసపరులుగాకయాం
తర్యమునకు। రతివేళలజ్జపడసం। తతికలుగదుచూడు మట్లత
గదులజ్జింప ♦ గురుశిష్యులకిట్లు తగదులజ్జింప ♦ మదినినీవిట్లు నమ్మ
తిచేసియే యేసం। గతిసన్నడుగుము బోధస్థితినీకుదృష్టపడుతుం
డగదులజ్జింప ♦ గురుశిష్యులకట్లుతగదులజ్జింప॥ ౨౫౭॥

తా. శిష్యాదంపతులలో జాయయైననుపతియైననురతిసమయ
మునందుల్లాసముననుండకసిగ్గుతో నున్న యెడలసంతానముకలుగనేర
దు. అట్లెగురుశిష్యులిద్దరిలో నెవ్వరైనను సిగ్గుపడి చెప్పవలసినపుడు చె
ప్పకపోయినను, అడగవలసినపుడుఅడగకయైననుండిన సఫలము క
లుగ నేరదు. కావుననీవులజ్జనువదలి ధైర్యముతో నీకుగోచరముకా
నిసంగతులనుఅడుగుము. నేనునునీసంశయములనుదీర్చెదను. ౨౫౭.

కం॥ రతికొఱకుగాదెసతిపతి। కతిహితమతి సేవసేయున
టువలెబోధ। స్థితినీకుగురుఁడుటయునని। మ్మతితో గురు సేవసే
యుమానీతిమంతా ♦ అభిమానము పోనీతిమంతా ♦ అతనికిద
యరాగ మరనిమిషమునబోధ। స్థితినీకుగుదిరించునిగ్గువిడిచి
కొలువుమానీతిమంత ♦ అభిమానము పోనీతిమంతా॥ ౨౫౮॥

తా. భోగెచ్ఛంగదా చర్యలునిజనాయకులకు పరిచార్యలో

నర్చుట. అట్లునీవు సుబోధ బాగుగా నలవడు కొరకై గురునకు పరిచర్య సేయుము. దేహము మీది యభిమానము వదలిపోవును. నీవు లజ్జవిడిచి గురుపరిచర్య చేసినయెడ నీమీద గురునకత్యంతానురాగము కలుగును. నిన్ను అరనిమషములోపల పరిపూర్ణజ్ఞునిగా జేయును. ౨౫౮.

కం॥ నీమానసమున సంశయ । మేమాత్రము నిల్వఁబోకు
మిఁక నాతోడే । నామాట నిశ్చయము నే । నేమాత్రము దాఁ
చ లేదు నీతోడు సుమీ ♦ యింతకు మిక్కిలి యింక లేదు లెమ్మీ।
నామీఁద తలంపుంచిన నుమఱువకిఁక నేను। నీమీఁద దయయుం
తు నిజమిందుకేమొట్టు నీతోడు సుమీ ♦ యింతకు మిక్కిలి
యింక లేదు లెమ్మీ॥ ౨౫౯॥

తా. శిష్యా నీ మనస్సున సంశయము లేవియు నుంచుకొనకుము. నాకు దెలిసినదంతయు నీకు జెప్పితిని, నాతోడు నేనేమియు దాచ లేదు దానికి మించినదిక యేమియు లేదు. నామీద జ్ఞాపకముంచినన్ను మఱవకుము నీయాన. నేను నీమీద దయయుంచి నిన్ను మఱవకుందును ఇది యేమనకిరుపురకు వాగ్దత్తము ౨౫౯.

కం॥ నాగురుబోధను నిచె । బాగుగ విని నిందసేయు భ్రష్టు
ల మాటల్లోఁగొని విడిచి చెడ విడిసి । కేగురుడీలాటిబోధ నెఱిఁగిం
చఁడోయి ♦ యెఱుకలోని దెలిఁగించునోయి♦ ఆగురుబోధల
నన్నిటి నెఱిఁగుండి । నాగురుబోధనే నయముగ నీకిచ్చి తెలిఁగిం
చండోయి ♦ యెఱుకలోని దెలిఁగించునోయి॥ ౨౬౦॥

తా. ఈబోధను నీవెఱిఁగించినప్పుడు నీ చెవిని సింధించు భ్రష్టుల మాటలు విని చెలుపోకుము. నీ కెట్టిగురుడును, ఈలాటిబోధను నెఱిగింపడు తక్కిన వారిబోధలయంతయు నెఱుకయుండును. అట్టియెఱుకతో సంబంధించినబోధలన్నియు నాకుం దెలియును. అటు దెలిసియుండియు నీకది ఉపదేవము చేయక, ఉత్తమమైనట్టి, అస్మద్గురు ప్రసాదమైనట్టి ఈబోధను నీకిచ్చుచున్నాను. ౨౬౦

కం॥ నిక్కముగ బీరపీచుల। చిక్కుసుమీవిచ్చరాదు ఛీయీ
యెఱుకకు । మక్కువనే బోధించిన । చక్కనిబోధాగ్ని చేత
సాధించుపోరా♦ విచ్చేను చింత చాలించుకోరా♦ చొక్కమా

నీబోధ కెక్కడికీజాను । దక్కినబోధల దిక్కునూడకు దీనిసా
ధించుపోరా । విచ్చెనుచింత చాలించుకోరా॥ ౨౬౧॥

తా. ఎటుకతో సంబంధించిన బోధలుబీర కాయపీచుల చిక్కుల వలెమిగులచిక్కుగానుండును. అట్టిచిక్కునువిచ్చుటకునెవ్వరికిని సాధ్యముకాదు. అట్లువిచ్చుటయుతగదు. అట్లు సద్గురుడుచేయడు. నీవాటి నంతయువదలిపెట్టుము. ఎటుకను, నేనుబోధించిన పరిపూర్ణజ్ఞానముచేత నశింపజేయును. అట్లు జేసితివేని విడరానిచిక్కులన్నియు వీడి చింతలన్నిటిం బాపును. ఈపరిపూర్ణబోధకు యింకేబోధయు నీడుకాజాలదు ఇతరబోధలనుతలమెత్తియైనను చూడకుము. ఈయచలబోధను సాధింపుము. ౨౬౧.

కం॥ అడవి యుసిరికేయు జలనిధి । బొడమినలవణం బటం
చుంబొంగడినరీతిగ । బుడమిని నీస్థలమందునం । గడువేడుకనీ
వునేనుగలి యుటవినరా♦నీనాప్రేమ గలిసెంగన్గొనరా ♦ విడు
వునీవునన్ను విడలేను నేనిన్నుం । గడువేడ్కనీవు నెక్కడంబోకని
లచిట్లుగలియుటవినరా♦నీవాప్రేమ గలిసెంగన్గొనరా॥ ౨౬౨॥

తా. అరణ్యప్రదేశమునందు కాచు యుసిరికకాయలు సముద్రజలముసందుండులవణమును జేరి యెట్లురుచియిచ్చునో అట్లె మనమిద్దరము ఇక్కడ జేరితిమి నేను నిన్నువదలను నీవు నన్నువదలవు ఉసిరికయు లవణమును జేరి రుచియిచ్చునటుల మన మిరువురమును జేరినప్పుడు మిగుల ప్రకాశింతుము. ౨౬౨.

కం॥ పెద్దలనిందయుపర్చకుం । బెద్దలసేవించుకొనుటకుంబిరిది
వియకుమె । పెదలతో వాదించకుం । బెద్దలుబోధించుమాట
పెడచెవులవినకు♦ పెద్దలునడుచు నడతనేమనకు♦ పెద్దలకన్న
నేంబెద్దనంచనుకోకు । పెద్దలంగనుంగొన్నం । బ్రియముతో ప్రమొ
క్కుము పెడచెవులవినకు♦పెద్దలునడచునడతనేమనకు॥ ౨౬౩॥

తా. పెద్దలనునిందింపకుము, పెద్దలనుసేవించుటకు వెనుకదీయకుము వారితో వాదములుపెట్టుకొనకుము. వారుచెప్పుదానినిసావధానముగావినుము వారునడుచుప్రకారము నీవునుఉండుము వారలకంటె నీవుపెద్దవనియనుకొనకుము వారిని కన్నప్పుడువారికి నమస్కారాదు

లోనర్పుము. ౨౬౩.

కం॥ పెత్తనమున నేనుంగిలఁ। జెత్తనుదినవలసెఁ జీమచిన్న
తనమునే। హత్తుకొని దినునుజక్కెర। నిత్తఱిసీరెంటిసీకు నిష్ట
మేదైతే ♦ చేకొనుమదెస్పష్టమేదైతే ♦ పెత్తనమునఁజేటు పెం
పొందుచుండును। జిత్తములోఁదెలియు చిన్నతనమే మేలు। ఇ
ష్టమేదైతే ♦ చేకొనుమదెస్పష్టమేదైతే॥ ౨౬౪॥

తా. ఏనుగు పెద్దతనము వహించియు భూమింబడియు అనుక సవునుదినవలసివచ్చెను. అట్లుకాని అడకువగలచీమ పుట్టినచోటఁ చక్కెర నుతినును. కావున నీరెంటిని బాగుగా గాంచి నీకేది యిష్టమో తెలిసి చేయుము బాగుగావిచారించిచూచినయెడల పెద్దతనమువహించినయెడలచేటుకలుగునని తెలియనగును. కావున యెల్లప్పుడును చిన్నతనములో అనగా అడకువలో నుండుటయే మేలు. ౨౬౪.

కం॥ తననుశరణన్న వారల। మనస్సెట్టిదోతెలిచిచూచి మ
ఱిదెల్పఁదగుఁ। వినువారికిఁదగినట్టిది। యసదిట్టుమహానుభా
వులతి చాతుర్యమున ♦ వికాసముగ నతిచాతుర్యమున ♦ ఘన
మగునయీబోధకరుణవిచ్చితిదీనిఁజ। చ్చినదనుకనినరవచ్చి
నదాఁక మఱువకు నతి చాతుర్యమున ♦ వికాసముగ నతిచా
తుర్యమున॥ ౨౬౫॥

తా. తనకెవర్రైతే శరణుజొత్తురో వారిమనోభీష్టంబులు బాగుగా నెఱిగి వారిమనోభావంబులకుందగిన బోధలననుగ్రహింపవలయునని పెద్దలు చెప్పియున్నారు. నేనునుసీహృదయాము నకునీకేసద్బోధను జేసితిని నీవుమదీనిచచ్చువరకు. సిద్ధయుండుదప్ప మరచియుండకుము.

కం॥ చెప్పఁదగుగురుఁడుబోధను। దెప్పినపని జేసె నేనిశిష్యా
గ్రణికిఁ। జెప్పఁదగుం జెప్పినపని। తప్పినవాడం చెనేసినయు
దలచిబోధ। యిద్దరికుండఁ దగదట్టివేధ ♦ చెప్పినట్టుండగ బో
ధచెప్పెడిపనులన్ని। చెప్పఁగూడదనువాని తప్పులపెట్టెదయు
దలఁచిబోధ ♦ యిద్దరికుండఁదగదట్టివేధ॥ ౨౬౬॥

తా. గురువు,తనకుశిష్యుడు తానుచెప్పినపనులు చేయుచుండిన యెడలఅతనికిబోధదెలుపవలయును. అట్టుచేయకపోయినను కూడ అత

నిపై కోపము చేయక బోధింపవలయును అతనికి చేయరానిపనులను చేయమని చెప్పియతనిని కష్టపరుపరాదు. ౨౬౬.

కం॥ ఇవివినుమనినను సుజనులు । చెవియొగ్గద రివియుసృ
ష్టిం జేసినకృతికిబల్ । చవిం బుట్టింతురెట్టులన । శివుండుమకళానిధినిం
జక్కం జేసినలేదా ♦ నీమదికెంక బాసెనలేదా ♦ అవనిలో శ్రీరా
ములవలనహల్య । నెవరేమియనకుండ సవరించినగుణిగం
జేసినలేదా ♦ నీమదికెంక బాసెనలేదా॥ ౨౬౭॥

తా. సజ్జనులయొద్దకుపోయి దీనినివినుమని చెప్పినయెడలవింనురు. తక్కినవారిలకుగూడ రుచిగలుగునటులగా సవరించి చెప్పవలయును. గురుపత్నియైన తారను సంభోగించిన చంద్రుని పంచమహాపాతకము లొకటియైన పాతకమునుండి విముక్తుంగా జేసి తనశిరమునందు శివుడు ధరియించెను. దేవేంద్రుడు మాయవేషముతో నహల్యతో సంభోగించెను. గౌతమమహర్షి తనభార్యయైన అహల్యను పాషాణంబగునటుల శపించెను. రామావతారమందు శ్రీరాముడు పాదస్పర్శముచేత నహల్యను పవిత్రురాలుగా జేసెను. ఎవ్వలనైతే చంద్రమహాశివచంద్రము నిన్ని. రాముడహల్యను, ... శుద్ధములుగాచేసినట్లే ఆట్లేగురువుశిష్యుని జేయవలయును. ౨౬౭.

కం॥ గురుసూచనైననరులను । మఱిమఱి విలువన్నుజను
పురుషార్థమువలెన్ । గురుసూచనయెఱుంగని నరులనువిను
మన్నజనవ నగుబాపుగదరా ♦ ఇదియెట్టన్న నికనేంజెప్పె
దరా ♦ పురుషసంగతిలేని పొలంతికిం గొక్కకశాస్త్రము । మరసిమె
ప్పునెరాసిన స్త్రీప్రసవవేదనగుబాపుగదరా ♦ ఇదియెట్టన్న
నికనేజెప్పెదరా। ౨౬౮॥

తా. పరిపూర్ణమును గురించిగురూపదేశము జెందినవారికి, ఈపద్యములను వినిపించిన ప్రయోజనము గలదు. అట్లుగురువు అనుగ్రహము లేనివారికి పద్యములను వినుపించుటయుక్తముగాదు. పురుషసాంగత్యము ఎట్టిదియో యెఱుంగని చిన్నముగ్ధస్త్రీకి, కళాశాస్త్రము చదివిన ఉపయోగము ఉండదు. దానికే, పురుషునితో సంభోగించుటయు దానిలోగల ప్రౌఢ కుపనిపించిన, ప్రయోజనముకలదు. ౨౬౮.

కం॥ ఎవరున్న నేమిభయమని। సవరింతురుదప్పులున్న సా
ధులువినినా। సవరింతురు సుమ్మివి విని। యవినీతులునింద జే
యనయ్యే దేమోయీ♦ అందులో మనదిపొయ్యే దేమోయీ♦
భవనాశస్థితిలేనిపద్ధతి యీబోధనవురుగవినిపించుచాటేలమా
టేలనయ్యే దేమోయీ♦అందులో మనది పొయ్యే దేమోయీ॥

తా. మనముచదివినేప్పుడు దానిలోనేమేనియు దప్పులున్న యెడ, సభనిట్టివారలున్నారని చూడక ఇదితప్పుఇదిఒప్పు చెప్పి సవరింతురు. దుష్టులైనవారుతప్పులను జూచిగ్రంధకర్తను దెలియనివాడని నిందింతురుగానివాటినిసవరింపరు. వారట్లుతిట్టుటవలనమనకు రాబోయ్యే దేదియు లేదు. పోయ్యేదియు లేదు. కావునపరిపూర్ణ బోధను ఎల్లవారియెదురను బహిరంగముగా జెప్పుము. ౨౬౯.

కం॥ పుట్టింటబిడ్డబహుగా। దిట్టయియుండినను నెవరు దిట్ట
రు భువిలో। బుట్టింటివారికోడలు। దిట్టయినను నత్తవారు ది
ట్టేరుసుమ్మీ♦ చేతులకొద్దికొట్టేరుసుమ్మీ♦ అటువలె నేబహు
దిట్టయినశిష్యుని। దిట్టకుగురుమూర్తి వట్టివారుచాల తిట్టేరు
సుమ్మీ♦ చేతులకొద్దికొట్టేరుసుమ్మీ॥ ౨౭౦॥

తా. ఇంటపుట్టినబిడ్డ యెంతదుష్టుగానుండినను। తల్లికూతును యేమియు జెప్పదు. ఇంటికోడలే ఆలాగుండెనేని ఆపెను పడరాని పాట్లను చెందజేయుదురు. అనగామిగుల హింసింతురు. అట్లె సద్గురుడైనవాడు తనశిష్యుని పుట్టినింటి బిడ్డవలెజూచును. వాడెంత దుష్టుడైనను వానిపై కోపమునెందడు తక్కినవారలు శిష్యునికొట్టియు తిట్టియు హింసింతురు. ౨౭౦.

కం॥ అందముగఘనులుమెచ్చెద। రెందుకుమెచ్చెదరు దీని
నితరజనంబుల్। చంద్రుడుదయంబందిన। సింధువుచెలరేగిన
ట్లుచెలగునె చెరువుల్♦ కోనేళ్లుబావులునూతు లేరుల్♦మం
దయానల పొందు మగవారెనుతిచేతు। రెందుకునుతిజేతురిల
షండపురుషులు చెలగునెచెరువుల్♦ కోనేళ్లు బావులునూతు
లేరుల్॥ ౨౭౧॥

తా. శిష్యా. ఈపరిపూర్ణబోధను, దానిని తెలిసినగొప్పవారలు

మెచ్చుకలరుగాని, సామాన్యులు మెచ్చజాలరు, చంద్రోదయమైనపుడు సింధువు ఉప్పొంగునేగాని సామాన్యమైన యేఱులును, తటాకములును సంతోషింపనేర్చునా. నేరదు. అల్లిమగువలపొందును,రతిసౌఖ్యమెఱింగిన [పురుషత్వముగల] పురుషుడు సంతోషింపజాలునేగాని, నపుంసకు లెఱుఁగజాలరు. ౨౭౧.

కం॥ కాకంబులు సంపూర్ణతటాకి స్థజలంబు లెట్లు ద్రావక
తృషచేఁ। గైకొనునొకుంభజలమ। ట్లీకలియుగమిందు దుష్టు
లింపుమీఱఁగను♦నిర్వాదుబోధకంపుపాఱినను♦మీకుదీని కెలం
కెమా కేలయిట్టిచీ। కాకుచొక్కడ మైతెగ్గైకొందు మందురు
ఇంపుమీఱఁగను ♦ నిర్వాదుబోధకంపుపాఱినను॥ ౨౭౨॥

తా. కాకములు నిర్మలంబులైన తటాకాదులయందలిస్ఫటిక జలములచే పిపాసం దీర్చుకొనక మిగుల మలినమైన ఘటములయందుంచియుండు జలములనే పానము చేయును. అదేవిధమున. ఈకలియుగమునందు దుష్టజనులు నిర్మలమైఉత్కృష్టమగు నచల పరిపూర్ణబోధను జెందక ఉపయోగములేని యోగభ్యాసములయందును,మెఱుకయొక్క మార్గములయందును మనస్సును చొప్పించుచుందురు. వారుపరిపూర్ణజ్ఞులను గేళిసేయుచుందురు. వారిమాటలు మనకువలదు.

కం॥ కుత్సితమతియగు పురుషునిఁ। జెచ్చెరవినుమనుచుఁ
జదువ శిష్టులవలెఁదా। ముచ్చటపాలుగవినఁడివి। కుచ్చులకు
ళ్ళాయి కుక్కకూన కెందుకురా♦పిడుదుకుదుగ్ధ పానమెందుకు
రా ♦ హెచ్చైనముత్యాల పచ్చలపతకము।గ్రుచ్చిపేరుగఁ జేసి
తెచ్చి వేసినఁగోతి కూన కెందుకురా♦పిడుదుకుదుగ్ధ పానమెం
దుకురా॥ ౨౭౩॥

తా. కుత్సితమైనబుద్ధిగలమనుజుని యొద్దకు బోయి ఈబోధనువినుమని చెప్పినయెడల,వాడువినయముతో కూరుచుండి సావధానముగా వినునా, వినడు. అదియెట్లనగా శునకమునకు కుచ్చులుకట్టి జిగినాపనిచేసినయొక మంచికుళ్ళాయిని తలపై నిడిన,అదినూరక కూర్చొనియుండునా,ఉండదు. కుక్కలయొక్క రక్తమును పానము చేయు పిడుదునకు క్షీరపానముచేయించిన ద్రావునా,త్రాగదు, మిగుల విలువగల

ముక్తాహారమును. పచ్చలపతకముతోఁ గూర్చి యొక క్రోతిమెడయందు వైచిన, మర్కటము కుమురుగానుండునా, ఉండదు. ఎటులనైన తేకుల్లా యని కుక్కకును. క్షీరమును పిమదునకును, ముక్తహారమును క్రోతికిని యిమటనిరర్థకములో అట్లె కుత్సితునకు బోధించుటయు నిరర్థకము. ౨౭౩.

కం॥ అక్షయబోధస్థితిగల। లక్షణవేత్తలకు మెప్పులైనకృ
తులతోఁ। గక్షకుఁదప్పులు కుమతి ప। రీక్షింపుచునుండు నె
న్నోరీతులవినుమీ॥ తద్భావమిూరీతిగఁ గనుమీ॥ మక్షికమె
ప్పుడు హూనిసుగంధాను లీక్షింపు వ్రణము ప్రత్యక్షమేగదయె
న్నోరీతుల వినుమీ॥ తద్భావమిూరీతిగఁ గనుమీ॥ ౨౭౪॥

తా. శిష్యా, నాశములేని ఈబోధయొక్క స్థితినిన్ని, దీనిలక్షణమున్ను బాగుగా నెఱిగిన పెద్దలయొక్క మెప్పునకువచ్చునటుల నీగ్రంథమునురచియించితిని, దుష్టబుద్ధితనతండ్రియుంచిపోయిన కాణాచియందుతప్పులు కనిపెట్టుచుండును. [ఉంచినధనముచాలదని చెప్పుచుండును.] అదియెట్లంటేని ఈగలు, మంచి సుగంధములేను పరిమళవస్తువల పైవ్రాలి వాని సౌగంధ్యంబునుం గ్రోలక, దుర్గంధములైన కురుపుల మీదను వ్రణముల మీదను వ్రాలి వాటి దుర్గంధమునే గ్రోలును. కావున దుష్టులున్ను గ్రంథమునందలి గుణములను గ్రహించక దోషములనే యెన్నుచుందురు. అట్లుచేయుట సరికాదు. ౨౭౪.

కం॥ రమ్మంపిలువనిదే ప। ద్యమ్ములు చదువంగవచ్చియవి
నిందించుౘ। సమ్మతిగాకకుమతిని। యిమ్మహినదియెట్లటన్న
నిట్టులెవినుమీ॥ వానిబుద్ధినిట్టులెకనుమీ॥ బొమ్మలాటాడిం
చుబొమ్మతానొకటిఁ ఫ। పొమ్మని యనిహాస్యమొనరించినను
బోకయట్టులెవినుమీ॥ వానిబుద్ధి నిట్టులెకనుమీ॥ ౨౭౫॥

తా. ఈగ్రంథమునువినిదీనియందలి గుణదోషముల నెఱింగింపుడనివారినిరప్పించిఅడుగుటకుమునుపే [అనగా వారినిరమ్మనిపిలుచుటకు మునుపే] వచ్చి గ్రంథమునందలిపద్యములయందు దోషారోపణముచేసి, గ్రంథమును గ్రంథకర్తనున్ను నిందింతురు. దుష్టులందరు ఈలాగుననే జేయుదురు. అది యెట్లంటేని. బొమ్మలాటయందు నడుమ నడు

మహాత్మ్యము చెప్పఁబోమ్మను నెంతపొమ్మని కసరిననుపోదు. అదిఅక్క డనేయుండి నాటక పాత్రములను ఆతంక పఱచుచుండును. ౨౭౫.

కం॥ వటియించినచన్నులుగల । కుటిలాలిని నిందఁజేయు
గుత్తపురవికఁ । ఎటువలెఁదనతప్పెఱుఁగక । యటువలెగ్రం
థముచుమెచ్చఁ డతిదుర్జనుండు♦ లేనిదెతప్పు వెదకుచునుండు♦
ఇటువంటిబోధనే నెఱుఁగుటెట్లనుకోక । కటువాక్యములు
పలికిఘనులఁగాసిలఁజేయు నతిదుర్జనుండు♦ లేనిదెతప్పు వెదకు
చునుండు॥ ౨౭౬॥

తా. వ్రాలిన స్తనములుగలవృద్ధాంగనంజూచి, కఠినకుచద్వయముగలతే వ్రాయపురాలు పరిహాసముచేయును. కుంభములనుబోలియుండు తన స్తనములును కొంతకాలమునకు ఆలాగువ్రాలిపోవుననిఆలోచించక పరిహసింపుచుండును. దుర్జనుడైనవాడును ఈగ్రంథమునందలివిషయమును తానెట్లుదెలియ నేర్తునో అందులకేది యుపాయమోయనియాలోచింపక గ్రంథమును వృథానింద జేయును. పెద్దలను.ఉచ్చరింపరాని మాటలాడి, కష్టపెట్టి వారిమనంబులను రోయునట్లు జేయును. ౨౭౬.

కం॥ గురువర మీనాసందున । నెఱుకను తెరగలిగియుం
డెనిన్నాళ్లు సుమీ। కరుణారసేక్షణములం। పెరదీసితి రెఱుక
మాటదీరెక్కడికిఁ♦ జాలునుబోధదూర దెక్కడికిఁ♦ బరిపూ
ర్ణమునలేని యెఱుకను జూపించి । యెఱుక లేదని యంటిరెఱుక
లేదాయెను దీఱవిక్కడికిఁ♦జా[illegible]నుబోధదూర దెక్కడికి॥ ౨౭౭॥

తా. ఇకశిష్యుడుగురునకు జెప్పుచున్నాడు, గురురాజా, ఇన్నినాళ్లుగురునకునునాకునునడుమ నెఱుకయనుపరదా యొకటియుండెను. దేవరవారి యనుగ్రహముచేనా తెరతొలగి పోయెను. ఎఱుక నేటితోనశించెను. దానిమాటయె యింక లేదు. తమరుబోధించిన పరిపూర్ణబోధయికనన్ను విడిచిపోదు, దేవరవారు, యెఱుకనులేదని తెలియజెప్పిదానిని పోగొట్టితిరి. తమరనుగ్రహముచే యెఱుక పాఱిపోయెను. ౨౭౭.

కం॥ ధారుణిఁగొంతచరించిటి । చారించితిఁగానియీవిచా
రమునేనె । వ్వారలుసెప్పగవినలే । దారయమీనోటవిన్నా

నయ్యాగురుమూర్తి ♦ తరమానుతిఁ జేయ మీకీర్తి ♦ సారసనే
త్రిపురారినీరజ భృందారకముఖులైన। నేరరుమిమ్ముఁ దెలియ
నయ్యాగురుమూర్తి ♦ తరమానుతిఁ జేయమీకీర్తి॥ ౨౭౮॥

తా. గురువర్యా నేనును ఈలోకమునందనేక దేశములు దిరిగితిని. అనేకులతో తత్త్వవిచారము చేసితినిగాని యింతవఱకునీసాటిలేని పరిపూర్ణబోధను నేనెందునువిననైతి. ఈయుత్కృష్టమైనబోధను తమదగ్గఱనుండియే నేను దెలిసికొంటిని, మీయొక్కయశస్సును పొగడుటకు నాకుశక్యమాశక్యము కాదు అయ్యా మిమ్ముం బొగడుటకు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాదులును యింద్రాది దేవతలును నేరరు. మిమ్ము దెలసికొన నేరరు. ౨౭౮.

కం॥ ఘటమెదుటఁ బెట్టిచూపిన। యటువలె బయలుండ
జూపియతిమాయలచే। నటియించుచున్న యెఱుకను। దృటి
లో విడిపించితిపుడు తీఱెనాశంక ♦ మదిఁబుట్టదు ఏరీతినింక ♦
ఎటుదోఁచ కిలువెడలి యటుమిమ్ముఁ జూచిన। ప్పటినుండిద
యఁజేసిప్పటిదాఁకఁ బోధింపఁ దీఱెనాశంక ♦ మదిఁబుట్టదుఏ
రీతినింక॥ ౨౭౯॥

తా. ఒకపాత్రమునుకన్నెదుటం బెట్టిచూపించినటుల పరిపూర్ణమును స్పష్టముగా కనుపఱచితిరి. అనేకవిధములైన మాయలతో మెలగెడు నెఱుకను ఒక్కక్షణములోపల విడిపింపజేసితిరి నామదినున్న సందేహములన్నిటిని బాపితిరి. ఇక నామనంబున నేలాటి సందియములును కలుగవు. నేనేమియు దోచక సంసారాబ్ధినుండి దరిజేరుటకు తెరువేదియు గానక స్వగృహమును వదలి మిమ్ము నాయదృష్టవశంబున గన్నమొదలు యింతవరకు మీరునాకు బోధించితిరి అంతబోధ విని నందున నాకెల్ల సంశయములును దీరెను. ౨౭౯.

కం॥ ఒరులు నేననక యుండిన। దెఱఁగింపుమదేమొ బయ
లు నేనొరులంచుం। ఎఱుకెవ్వరు లేదనవలె। నెఱుకనునున్నద
నియుంటె యది లేదంచనుకో ♦ నేనునినునీమదిని లేదనుకో ♦ ఎ
ఱిఁగియీలేనెఱుక యట్లలేకుండినం। బరిపూర్ణమనుదాని నె
ట్లు గుర్తెఱిఁగెద వదిలేదంచనుకో ♦ నేనునిను నీమదిని లేద
నుకో॥ ౨౮౦॥

తా. (ఇంక గురువు చెప్పుచున్నాడు) తనకును యితరులకును భేదము నెంచకుండుటయే బయలు. తన్నును ఇతరులను భేదబుద్ధితో జూచుట యెఱుక. నిజముగా మనకును. ఇతరులకును పరస్పరము భేదములేదు, కావున ఎఱుక లేనిది అట్టి లేనిదే యెఱుకనుచున్నదని చెప్పిన యెడల పరిపూర్ణమును లేదని చెప్పవలయును. కావున యెఱుక లేనిదెను. నేను నీవు అనునది లేనే లేదని తెలియుము. ఎఱుక మొదటయుండును. అట్టి యెఱుక చేత పరిపూర్ణమునుగని యెఱుకను త్యజింపవలయును. ఎఱుకను మొదటనే లేదని చెప్పిన యెడల పరిపూర్ణమును ఎఱుగుటయెట్లు కావున పరిపూర్ణమునుగన్న తరువాత యెఱుక లేకపోవును. ౨౮౦.

కం॥ నాబుద్ధికి సరిపడ్డది। నీబుద్ధే గాని యెన్ని నేర్పులఁగనినర।
శీ బద్ధుల యాబుద్ధులు। నాబుద్ధికి మెప్పురావు నాతండ్రి విన
రా ♦ సెబాసు నిన్నే తండ్రిగనరా ♦ ఈబుద్ధినిఁక మానకే బుద్ధిం
బూనకు। మేబుద్ధిం బూనిన నీబుద్ధి చెడిపోవు నాతండ్రి వినరా ♦ సె
బాసు నిన్నే తండ్రిగనెరా॥ ౨౮౧॥

తా. ఎల్ల విధములను, నాబుద్ధికి సరియైనది నీబుద్ధియే నునీబుద్ధిని నేడుమిగుల మెచ్చెదను. మంద బుద్ధులయొక్క బుద్ధులనే నెల్లను వారి బుద్ధులెఱుకతో సంబంధించియుండునా కూననాముద్దులపట్టినే చెప్పుదానిం వినుము. నివంటి కుమారుని గన్న తండ్రియే తండ్రివాడే ధన్యుడు ఈబుద్ధిని యెప్పుడును విడువకు. ఇంక నేయుపదేశమును గ్రహింపకు. ఇంక నే బోధనైనను వింటివేని నీబుద్ధి చెడిపోవును గావున నీబోధను మఱవకుము ౨౮౧.

కం॥ కొట్టితిఁ దిట్టితి శ్రమలం। బెట్టితినీ మనసు చెవులఁ బెట్టక
పెడగా। బెట్టితి మొట్టితి వెడలం। గొట్టితినీ మనసు దెలియగోప
ము లేక ♦ సరి తెలిసితివో పికపోక ♦ పట్టుమిచ్చెదనింక పట్టేమి
లేదాయె। బట్టుమిచ్చెద బోధ గట్టివాడవురోరి కోపము లేక ♦ స
రి తెలిసితివోపికపోక॥ ౨౮౨

తా. బిడ్డా, నిన్ను కొట్టితిని, తిట్టితిని. నిన్ను పెట్టరాని బాధలం బెట్టితిని నీవు చెప్పుమాటల మనసరిగా వినక యునుంటిని. నీతలమీద మొట్టితిని. నిన్నింటినుంచి వెడలగొట్టితిని, నిన్నిలాగు యిడుములం బెట్టినదన్నియును నీయొక్క మనస్సును శోధించుటకొఱకే యని దెలియుము. నీయొ

క్క మనస్సును బాగుగా దెలిసికొంటిని. నీవుమిగుల గట్టివాడవు. ఇది
గో నీకుబోధనిచ్చుచున్నాను గ్రహింపుము నీవుకడ తేరిపోదువు. ౨౮౨.

కం॥ నీవెంతకొట్టితిట్టిన । నేవిడిచెదువాడగాను నీచరణం
బుల్ । చావైన బెండ్లియైనన్ । నేవిడువనటంటిగట్టి నిజభక్తుం
డౌరా ♦ నేగనుగొంటి నీనిష్ఠలౌరా ♦ కావున నీకిట్టి ఘనమైన
బోధను । వేవేగ దయచేసితి నీవిదివిడువకు నిజభక్తుడౌరా ♦ నే
గనుగొంటినీనిష్ఠలౌరా॥ ౨౮౩॥

తా. నీవు నేనెంత కొట్టినను తిట్టినను నాపాదములే శరణముల
ని జెప్పి దృఢమనస్సుతో నుంటివి. వివాహమైనను చచ్చినను నాచరణ
ములయందే కావలయునని చెప్పితివి. నీవే నిజమైన శిష్యుడవు. నీవే
నిజమైనభక్తుడవు. నీయొక్క నియమనిష్టలన్నియు నేనుజూచి మెచ్చు
కొంటిని కావున నీవట్టివాడవయినందున నే నీకీబోధ నిచ్చుచున్నాను,
ఇంతశీఘ్రముగా నీకనుగ్రహించినదియు దానంబట్టియే. ఈబోధను
గ్రహించి వదలిపెట్టకయుండుము. ౨౮౩.

కం॥ నానోటిమాట వెంబడి। దానెప్పుడు సంచరించె దగు
నీచిత్తం। బేనడిగకయీబోధ ని। దానం బిచ్చితినిదీని దాచుకో
సుమ్మీ ♦ నిత్యము నీవుచూచుకోసుమ్మీ ♦ యేనరుడైననీన్నీ బో
ధనడిగిన। వానిమనసరయక వానికి చెప్పేదు దాచుకోసుమ్మీ ♦
నిత్యము నీవు చూచుకోసుమ్మీ॥ ౨౮౪॥

తా. నేచెప్పినటుల నడచెడువాడవు కాబట్టి నీకీబోధ ననుగ్ర
హించితిని. నేను నీచిత్తవృత్తిని బాగుగాకనిపెట్టియే నీకీపరిపూర్ణ బో
ధం దెలియ జెప్పితిని. దీనిని నీవు భద్రముగా దాచుకొనుము. ఇదియే నీకు
కాణాచి. అట్లుదాచి ప్రతిదినమును దానిని మనస్సునకు తెచ్చుకొని స్మ
రించుచుండుము. నేనెటులనైతే నీమనంబు శోధించినపిదప నీకీబోధను
జెప్పితినో అట్లే నీవును విన్నవరైనను ఈబోధను ఉపదేశముచేయుమని
యడిగినపక్షమున, వారిమనస్సులను శోధింపక బోధను నొసంగకుము.

కం॥ కన్నదివిన్నది లేకయు। నున్నది పరిపూర్ణమనుచు నూ
హానెఱిగినన్ । గన్నదికన్నట్టిచనును । నన్నరయగ నెవ్వరు
న్నారామీఁదనడుగ ♦ విన్నావా యున్నవారెవ్వరనగ ♦ నిన్ను

బోలికగాను గన్నులపండుగై। తిన్నగ గలిగుండు నిన్నను తెలి
దీయ నామీదననుగ♦విన్నా వాయున్న వారెవ్వరనగ॥ ౨౮౫॥

తా. కనునదియు వినునదియు కానిదే పరిపూర్ణమని ఊహచేసె
యగును. పరిపూర్ణము కననువిననునేరదు. అది యెల్లెడల నిండియుం
డును. అట్లునీవెఱిగినపక్షమును, పరిపూర్ణమునుకని యెఱుక తనకు
తానె నశించిపోవును. అట్లుయెఱుకబోయినతరువాతఎఱుగువారును
అఱుగువారును ఉండరు. తరువాతయుండువారలు పరిపూర్ణ మొక్క
టిదక్కయింకెవ్వరును లేరు. నీవునీవుఅను చెప్పుచున్న యెడల కన్నుల
పండుగగానుండునుగాని ఆనేనునీవుఅను అహంకారమను తెరనుతీసి
వైచిన వెనుక నంతయుపరిపూర్ణముగానె తెలియబడును. ౨౮౫.

కం॥ లేనిజగమెఱుక లేదని। మానుగనది దెలిసినపుడు మర్మ
ము లేకన్ । గానబడుబట్టబయలై। మానుగగలిగుండు నెందు
జూచినయందు ♦ అందముగాను జూచినముందు ♦ అందునింద
నరాకయెందుజూచినబయలు। సందుసందులనిండి పొందశక్య
ముగాకచూచినయందు♦అందముగాను జూచినముందు॥ ౨౮౬॥

తా. జగమెఱుకల రెంటిని లేదని దృఢముగా నెఱిగిన వెనుక,
కొంచెమైనను మఱుగు లేక పరిపూర్ణ ముస్పష్టముగా కనబడును. ఏవై
పు నెందుజూచినను గానంబడుచునుండును. ఇక్కడ యున్నది ఇక్కడ
లేదని చెప్పుట కలవికాక, ఎల్ల యెడలను, యెల్ల సందులయందుబొం
దులయందును పరిపూర్ణముఅందముగాగాన్పించుచుండును. దానిని
పొందుటకునెవ్వారికినిశక్యము కాకయునుండును. ౨౮౬.

కం॥ నమ్మనిజమ్మగ మనమున। ముమ్మాటికి నెఱుకజోలి
మూర్ఖనకమదిన్ । నమ్మమచలమ్మలెన్నగ। నిమ్మళము
గనిల్చిచూడ నీవునిల్వలేవు♦ నమ్మకుమెఱుకయదినమ్మలేవు♦
తమ్ములలోన నిమ్ముగ వెలిగెడు । తుమ్మెదయనినేను నమ్మ
బల్కితినమ్మ నీవు నిల్వలేవు ♦ నమ్మకుమెఱుక యదినమ్మ
లేవు॥ ౨౮౭॥

తా. నే చెప్పినమాటలనునమ్ముము ముమ్మాటికినినీకు యెఱుకజో
లివలదు. పరిపూర్ణ మొక్కటియేనిజమనినమ్ముము. బాగుగానాలోచిం

చిచూచితివేని నీవేలబద్ధమని తెలిసికొనుచున్న. బాగుగా నాలోచించి
చూచినయెడల నీవు అనుభవేనిల్వదు. నీకు మొదటనే తామరలయందు
మధుపానముచేయు తుమ్మెదవంటి దెఱుకయని నీకు జెప్పలేదా అట్టి
యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ౨౮౭.

కం॥ తెలవారెను నీకజన్మము। కలయయ్యె జగంబులెల్లఁగ
నుగొనుచుండఁగ। గలమేలుకొన్న పిమ్మట। నిలువగ లేదయ్యె
నెఱుక నిక్కము సుమ్మీ ♦ నమ్మిన దాని నీవిక నమ్మీ ♦ ఎక్కడఁ
జూచినఁ బిక్కటిల్లుచు బయలు। మక్కువఁ గలిగుండు నిక్కము
లంతట। నిక్కము సుమ్మీ♦ నమ్మిన దాని నీవిక నమ్మీ। ౨౮౮॥

తా. ఎఱుకయను కలనుండి మేలుకొంటివి. పరిపూర్ణమును
మేలుకువనుకాంచితివి ఎఱుక అబద్ధమని తెలిసికొంటివి. జగమెఱు
కలు రెండును కల్లలాయెను. పరిపూర్ణోదయమాయెను. అట్టియుద
యమైనపిదప ఎఱుక నిలువలేక పాఱిపోయెను. ఎఱుక లేదని దృఢ
ముగా నమ్ముము. పరిపూర్ణము యొక్కటియే నిత్యమైనదియు సత్యమైన
దియు కావున దానినే నమ్మియుండుము. ఎచటఁ జూచినను పరిపూర్ణము
నిండి వ్యాపించియుండును. ౨౮౯.

కం॥ ఖండాఖండములొందక। నిండిన పరిపూర్ణమొకఁగనెఱి
నెఱుకను దా। ఖండించి చిజ్జడంబుల। దండిగఁ బరిపూర్ణమౌచుఁ
గ నుండువారెవరు ♦ మండితముగను నిండువారెవరు ♦ ఎండ
లోపలనున్న దండచేఁ బెట్టిచాటు। మొండి దేహము లేకయుం
డునట్లనె చూడుముండువారెవరు ♦ మండితముగను నిండువా
రెవరు॥ ౨౯౦॥

తా. అఖండమై నటువంటిదియు, [అనగా భాగింపనలవికానిది
యు] సర్వదిశలయందు నిండినదియునైన ఈపరిపూర్ణమును తెలిసికొ
నుము. చిద్రూపముగాను జడస్వరూపముగాను (అనగా శరీరాత్మలరూ
పము) పరిణమించియుండు నీయెఱుకను పాఱదోలుము. అట్లుఁజేయఁ బో
యినపిమ్మట పరిపూర్ణము నెఱుగువారెవ్వరును లేరు. అనగా పరిపూర్ణ

మొక్కటియేనుండును. ఎల్లను నొక్క పరిపూర్ణమే నిండియుండును. ఎండయందు జీకటి కనుపడక దాగి యుండునటుల, నీపరిపూర్ణము నందును, ఎఱుకతో సంబంధించిన నీశరీరాదులు గానంబడవు.

కం॥ ఇదిమర్మమనుచు నెఱుఁగక । విదితజ్ఞులనుచున నేడు వేత్తలమాటల్ మదిలోనిల్పకుమంత్రము । మదిలోమఱచుండఁబోకుమాబోధరీతి♦ నిశ్చలముగ నిలుపు విఖ్యాతి♦ ఇదియది యని యెఱుగ యెప్పుడుగలిగి। తె దప్పకు మీబోధ దైవమనెఱుఁజ్ఞప్తిమాంబోధరీతి♦నిశ్చలముగనిలుపువిఖ్యాతి॥ ౨౯౦॥

తా. ఎవరైనను, మేము వేదాంతవేత్తలము, శాస్త్రజ్ఞులమని చెప్పుచు నీయొద్దకేతెంచి యే మనియుబోధించిరేని, నేబోధించిన పరిపూర్ణముయొక్కగుట్టును నావలబెట్టి వారిమాటలను వినబోకుము నేజెప్పినదాని యెన్నడును మఱువకుము, ఈబోధననుష్ఠించి యశస్సును జెందుము. ఎఱుకను గుఱించి తలవకుము. ఈబోధయే దైవమని నమ్మియుండుము. ౨౯౦.

కం॥ కలవంటిది యెఱుకను దన। కలలో పలనైనఁగాని గానఁగఁబోకర । కల మేలుకొనినపిమ్మటఁ। గలయని చూడకుము నీపుకాంక్షలు లేక ♦ యెన్నడునీవాకాంక్షలఁబోక ♦ కాంక్షాకాంక్షల రెంటి కలనైనఁదలచక। కాంక్షలు గలయెఱుక కాలిపోయిన వెనుక కాంక్షలు లేక ♦ యెన్నడు నీవాకాంక్షలఁబోక॥ ౨౯౧.

తా. స్వప్నప్రాయమైన యెఱుకను, నీస్వప్నమునందు గూడ స్మరింపవలదు ఎఱుకయను కలనుండి మేల్కొనిన పిమ్మట, ఆకలను గుఱించి (అనగా యెఱుకనుగుఱించి, తలవకుము. కలయందలి సంగతులనెవరైనను మరలదలతురా. నీవు రాగద్వేషంబులను విడిచిపెట్టుము. కలలోనైనగూడ నీకు వాటితలంపువలదు. అట్టి రాగద్వేషసహితమైన ఎఱుక నశించిన పిదప, నీకు పరిపూర్ణమునం దేలాటి భ్రాంతులు నుండవు. పరిపూర్ణము రాగద్వేషాది రహితము. ౨౯౧

కం॥ లేనివియైజగమెఱుకలు । మానసమునసత్యమట్లమాన కతోఁచుఁ । లేనివిలేవని చూచిన। దానన్నదిలేకబయలుతానేయైయుండు ♦ తెలివిలోఁదెలివి తెలిపి లేకుండు ♦ అలసినఁదెలిసినఁ గలసిన మెలసిన । వలసిననదివెల్లివిరిసినరీతినిండానేయైయుండు ♦ తెలివిలోఁదెలివి తెలివిలేకుండు॥ ౨౯౨॥

తా. శిష్యా. సత్యములుకానివియు, సత్యములుకానివియునైన జగమెఱుకలురెండును. మనస్సునకు సత్యముగానే తోచుచుండును, ఈరెండును లేనివని బాగుగా నెఱిగినపిదప, తానుఅనునదిఉండదు. (అనగాఅహంకారాదులుండవు ఒక్కబయలే మిగిలియుండును. తెలివిలో తెలివిలేకుండును [అనగాఅన్నిటియు నెఱుగు నెఱుక సరియైన జ్ఞానము కాదు పరిపూర్ణజ్ఞానమొక్కటియేసరియైనజ్ఞానము. అలసినను తెలిసినను, చేసినను, మెలగినను ఏమిచేసినను పరిపూర్ణముసర్వమునిండినదై మార్పులేమియు లేక నుండును. ౧౯౨.

కం॥ మాటలకుమరునులక్ష్యము । బాటలచేఁజెడునుగుఱియు మర్మమెఱిఁగినఁ । మాటలులేకయు బయలే। మాటకునొకచాటులేక మఱియుండునన్నా ♦ చూపులచేతఁ జూడరాదన్నా ♦ రేపుమాపును లేదు ప్రాపుదాపునులేదు । ఆపదసంపదయనిశములేనిది మఱియుండునన్నా ♦ చూపులచేతఁజూడరాదన్నా॥ ౨౯౩॥

తా. మాటలచేతనే లక్ష్యములు [చూపబడునది అనగా గుఱుతుగలది ఎఱుక] కలుగును, ఆమాటలచేతనే గుఱిఁచునట్టి ఎఱుకయు తనయొక్క మర్మమెఱిగినయెడనాశము చెందును ఈపరిపూర్ణమును మాటలు వర్ణింపజాలవు. దీనినినశింపచేయనుజాలవు. ఈపరిపూర్ణముఏమాటలచాటునను నుండదు. దానిని కన్నులు జూడజాలవు. దానికిరేపుమాపులును అనగా మొదలు కొనలును దగ్గరదూరములును సంపదలునుదారిద్ర్యములును లేవు అట్టి యవస్థలతోడిసంబంధమువెల్లప్పుడును లేక వానిచేత చలింపక పరిపూర్ణము ఎల్లప్పుడును నొకటే విధముగా నుండును. ౨౯౩.

కం॥ పరమాంపరిపూర్ణముగన। గురుకృప లేనట్టినరులు గురు
తులెపుట్టకె। పరమార్థమెఱుగశక్యమె। గురుకృపచేదెలిసెనేని
గురుతుండదయ్యా ♦ మఱుగెఱిగినమఱినిల్వదయ్యా ♦ మఱు
గుదెలిసినమీద మఱిమెఱుకతాబోవు। మఱుగుచేతనెబహు
మాయలబెట్టును గురుతుండదయ్యా ♦ మఱుగెఱిగిన మఱి
నిల్వదయ్యా॥ ౨౯౮॥

తా. శిష్యా. గురుకటాక్షము లేని మనుష్యమాత్రుడు పరిపూర్ణ
మును స్వయముగా దర్శింపలేడు. గుర్తుగలఎఱుకను త్యజింపను జా
లడు. అట్టి గురుకృప లేని వానికి పరిపూర్ణము దర్శింప సాధ్యముకా
దు. గురూపదేశమునందినవానికి గుర్తులేవియు నుండవు. అనగా ఎఱు
కతోడి సంబంధములుండవు. అట్టివానికి పరిపూర్ణమెఱుకల మర్మమెఱి
గినపిదప ఎఱుకతానెందును నిలువజాలక పారిపోవును. వాటిమర్మ
ము నెఱుగక యుండినయెడల అనేకవిధములైన మాయలకు లోబడి
యుండును ౨౯౮.

కం॥ ద్వయదోషరహితమగుచును। ద్వయగోషముపొం
దబోకద్వయ శూన్యుడవై। ద్వయమద్వయములు గాకను।
ద్వయమద్వయ మనెడిమెఱుకదగులకతాను ♦ మిగులుటలేక
నగపునుమాను ♦ పగలు రాత్రులుగాక పరిపూర్ణమైబయలువై।
వెలుగక మలపక తొలగక నలుగక దగులక తాను ♦ మిగులుట
లేక నగపుచుమాను॥ ౨౯౯॥

తా. ద్వివిధదోషములచే విడువబడినవాడవై అనగా ఆదోష
ములంటెండక, రెండును లేనివాడవై అనగా శరీరాత్మలులేనివాడవై. వీటి
రూపమైనఎఱుకతోడిసాంగత్యములేకయుండుటచేతదుఃఖములేకయుం
డుము, పరిపూర్ణము, వెలుగక, మలగక, తొలగక, నలుగక, తగులకయు
నుండుము అట్టిపరిపూర్ణమునుదర్శించి మెఱుకను వదలిపెట్టుము. ౨౯౯

కం॥ కూడిగురుశిష్యులిద్దరు। వేడుకతో బయలనున్న విధ
మెఱిగెఱుకకై। పిడిదిది లేసిదనుమా। చాటున నికనేమిదోచ

దదియేమోకాని ♦ వింటిరెమీర లిదియందులోని ♦ చూడు
మీరాయెఱుకను వేడితివిశుమంచు । నీడుజోడునులేనియేకమైవిల
సిల్లునదియేమోకాని ♦ వింటిరెమీరలిదియందులోని॥ ౨౯౬॥

తా. శిష్యా గురుశిష్యులిరువురుపరిపూర్ణమునందున్న విధము. నెఱిగిన వెంటనే ఎఱుకనుపాఱద్రోలిరి. ఎఱుక లేనే లేదని బాగుగా నెరుగుము అది దేనిచాటునను లేదు. పరిపూర్ణమెఱుకలరెంటిని బాగుగా దెలిసికొని, నిజముకాని యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ఈడుజోడు లేనిదియు, నిత్యమైనదియు, సత్యమైనదియు ఒక్క పరిపూర్ణమే యని నెఱుగుము. ౨౯౬.

కం॥ ఎఱుక నెఱుంగనిబయలున। గురుడును శిష్యుండువారి
గొడవలునికమీ । రెఱుగరు. ఎఱుక నెఱుంగరు. । ఎఱిగినవ
న్నియునుమీరెయేనునుళ్ళక్కి ♦ యుళ్ళక్కిదా నెప్పుడుళ్ళక్కి ♦
మఱియింకమాటాడ మాటలేదాయెను । సరిలేనిబయలైతె
సరిపోయెనటుమీద నేనునుళక్కి ♦ యుళ్ళక్కిదా నెప్పుడు
ళ్ళక్కి॥ ౨౯౭॥

తా. ఎఱుకను నెగని పరిపూర్ణయిమునందు, గురుశిష్యులకుం జరిగిన సంవాదములు మొదలగుసంగతులుగానరావు. పరిపూర్ణము నెఱిగినతరువాత యెఱుకను జూడజాలరు. అనగా యెఱుక యేనశించి పోవును. ఇంతవరకుమనలకు తెలిసియుండుసంగతులన్నియునబద్ధము నీవునేను అనునదియునబద్ధము. మనమిరువురబద్ధము. అబద్ధమెప్పుడును నిజముగాదు. పరిపూర్ణమును దర్శించినపిదప, మనమిరువురు మాటలాడుటయనునది యేనుండదు. సమానరహితమైన పరిపూర్ణోదయమైన పిదపనంతయునుళ్ళక్కి. ౨౯౭.

కం॥ అలభద్రాచలమునిన బ। యలుగనుగుత్తెఱుగ వలదు
నెఱుక యేవిఘ్నం। దులదోచిగురునికృపచే । నిలువకవిఘ్నేగిపో
వనిశ్చయమిదెరా ♦ కృష్ణదాసునిశ్చయమిదెరా ♦ ఇలలోన

నెవ్వరైన నీకందార్థములలో। పలి గూఢార్థము తెలియభ్రమ
నుచెందరు వారు నిశ్చయమిదెరా ♦ కృష్ణదాసు నిశ్చయమి
దెరా॥ ౨౯౮.

తా. శిష్యా. పరిపూర్ణమును భద్రాచల క్షేత్రముగా నెంచవలయును. ఎఱుకను భద్రాద్రివాసుడైన శ్రీవిష్ణునిగా నెంచవలయును. గురుకృపచే యెఱుకయను విష్ణుని పోగొట్టవలయును. అట్లు విష్ణువు [ఎఱుక] మాయమైపోయినయెడల. పరిపూర్ణమొక్కటిమాత్రమునిత్యముగానుండును. ఇదయేగ్రంథకర్తయైన కృష్ణదాసులవారినిశ్చయము. ఈగ్రంథమును బాగుగాజదివి, దీనియందలిగూఢార్థములను గురుముఖముగా నెఱిగినమనుజుని కేలాటి భ్రమలునుండవు. ౨౯౮.

కం॥ భాగవతులనారాయణ। యోగికి జానకి యనియెడు
యువతీమణికిన్। బాగుగ బుత్రుడనైభూ। భాగమునం గృ
ష్ణుడనుచు బ్రభవించినాను ♦ అనంతికి బ్రభుడనైనాను ♦ నా
గురుకృపచేత నయమైనయీబోధ। నేగంటికన్నంతనీకు దెల్పు
టకిట్లుప్రభవించినాను ♦ అనంతికి బ్రభుడనైనాను॥ ౨౯౯॥

తా. శిష్యా. నాదుతండ్రి భాగవతుల నారాయణ యోగినాదుతల్లి జానకియనెడు స్త్రీరత్నము. వారలిద్దరికిని జనియించిన నన్ను కృష్ణదాసుడందురు. అనంతమ్మయనెడు యువతీమణిని చేబట్టితిని నా గురుకృపచేత నీబోధనెఱిగితిని. అట్లెఱిగిన దెల్ల యు] నీకుందెల్పుటకయ్యే నేనీ భూమియం దవతరించితిని. ౨౯౯.

కం॥ దేశాటనంబు జేసితి। వ్రాసితిగ్రంథములుకొన్ని వర
గురుశిష్యుల్। చేసెడుచర్చలువింటిని। రోసితిమోహార్యపేక్ష
రూఢిగవినుమీ ♦ నీవిట్టియారూఢతగనుమీ ♦ దేశికుదయబు
ట్టజేసితి శుశ్రూషోప। దేశముగని యుపదేశ మిచ్చితిమెచ్చి
రూఢిగవినుమీ ♦ నీవిట్టి యారూఢతగనుమీ॥ 300॥

తా. నేనును అనేక దేశములను దిరిగితిని. కొన్ని గ్రంథము

లను రచియించితిని. గురుశిష్యులొనర్చు సంవాదము లనేకముల వింటిని మోక్షము మొదలగు వాటిపైగల వాంఛను వదలితిని. ఒక గురు నొద్దకు బోయి ఆయనకు, ధనార్పణము, మనోర్పణము, వాక్యార్పణము, ఆత్మార్పణము మొదలైన చతుర్విధ శుశ్రూష లను జేసి, వారి యనుగ్రహమును సంపాదించితిని వారిచే నుపదేశ మందితిని అట్టి యుపదేశము నీకు జెప్ప కృతార్థుండనైతిని. ౩౦౦.

కం॥ ఏపురుషుడు గురువర్యుని । శ్రీపాదముబట్టలేడో చె
లువుగనాతం । డీపుస్తకమునుజూచిన। నేపట్టున నిలువ కేగుని
దినిజమయ్యా ♦ నరులార మీరుది దెలియరయ్యా ♦ ముదము
ననిను వెడలి మోక్షసతీశుడై సదయుడౌ సద్గురునిసముఖమున
కునేగునిదినిజమయ్యా♦ నరులారమీరుద దెలియరయ్యా॥౩౦౧॥

తా. శిష్యా, ఏపురుషుడైతే, సద్గురుని పాదపద్మములను బూజింపడో అట్టివాడీగ్రంథమును జదివినను, విన్నను. నిలువక పాఱిపోవును. ఇదిసత్యము. దీనిని సత్యమని మీరు బాగుగా నెరుగుడు. సంతోషముతో దారాగృహాదులను వదలి, మోక్షకాంతకు ప్రభువైన [అనగా మోక్షముచెందిన] దయావంతుడగు సద్గురుని పాలికేగి యాతనిచే బోధను గొన్నవారును జననమరణ రహితులగుదురు.

కం॥ఘనులీకందార్థంబులు । విని యీసారాంశమును గ్ర
హించినవారె। ల్లనునుద మోక్షమునొందుదు । రనవరతము ని
హసుఖంబు లందుదురిలను ♦ అష్టైశ్వర్యానందులై తగను♦
పొందుగ ధనకనక పుత్త్రపౌత్రులుగల్గి। సందేహముడిగి ని
శ్చలచిత్తములసౌఖ్య మందుదురిలను ♦ అష్టైశ్వర్యానందు
లై తగను॥ ౩౦౨॥

తా. ఈకందార్థములవినిన్ని, ఇందలి సారాంశమును గ్రోలిన పెద్దలు కడపట మోక్షము జెందుదురు. ఈ భూమియం దున్నంతకాలము సుఖముగానుందురు. అణిమాద్యష్టైశ్వర్యములతో గూడుకొన్నవారై ధనకనక పుత్రపౌత్రాదులు గలిగి సుఖంబున నుందురు.

పరలోకమునందును మోక్షసుఖము జెందుదురు. అనగా ఇహపరములయందును సుఖంబున నుందురు. ౩౦౨.

గద్య.

ఇది శ్రీమదచలగురువర్యుడు. శివరామదీక్షితుని శిష్యుడైన అప్పయమంత్రికి శిష్యుడగు పరశురామ వంశోద్భవ సీతారామ స్వాముల కత్యంత ప్రియశిష్యుండును. సుజన విధేయుండును, పరిపూర్ణజ్ఞుండును భాగవతుల నారాయణయోగి పుత్త్రుండును నైన భాగవతుల కృష్ణదాసాఖ్యునిచే రచియింపఁబడ్డదియు ఎఱుక అబద్ధమనియు, పరిపూర్ణ మొక్కటియే నిజమనియు దెల్పెడు.

శుద్ధనిర్గుణ తత్త్వ కందార్థము
సర్వం సంపూర్ణము.

